Magister-Auctor Saga

Arrogantie & ignorantie

Pablo Márquez
Sayen Quispe

Versie 2.07

Titel: *De Magister Auctor Saga. 10. Arrogantie en Ignorantie*

Co-Auteurs: Pablo Márquez en Sayen Quispe

E-boek in Pages met lettertype *Charter 14*

Maria Liber, 122.15. Tweede druk 122.25

Totaal herwerkte versie door Maria Liber in 122.25

Om het de lezer wat gemakkelijker te maken heb ik in dit deel de na-Heropbouwnamen gebruikt. Ter herinnering:

Zone 1	Alkebu-lan (Alkebulan)	Afrika
Zone 2	- - - - -	Eurazië
Zone 2 Oost	Waçúm	Azië
Zone 2 West	Erebúm	Europa
Zone 3	Abya Yala	Amerika
Zone 3 Noord	Vineland	Noord Amerika
Zone 3 Zuid	Anahuac	Zuid Amerika
Zone 4	Okeanos	Australië / Oceanië
Zone 5	- - - - -	Antarctica

Maria Liber

In dit deel wordt gesproken over de Chartergroepen. Dat zijn de leergemeenschappen die het *Charter van de Lerende Mens* ondertekenen. De inhoud van het Charter vind je in het vorige deel *Het tijdperk van Lerende Mensen*.

Voor de eenentwintigste eeuw is De Magister-Auctor Saga
© 2020-2026 Pascal Paulus met boekomslag van Frank Nuyts
uitgegeven onder de licentie CC BY-NC-ND 4.0

Magister-Auctor Saga

Arrogantie & ignorantie

Pablo Márquez Sayen Quispe

Voor Manuel, Sebastião
en Olívia

De geboorte van Bloomkamp (2046-2059)

Greta zit in de hogesnelheidstrein van Parijs naar Madrid. Sérgio is nu bijna een jaar oud en ligt naast haar te slapen. Het is wel een hele klus om met de trein van Londen naar Lissabon te reizen, zelfs zonder baby. Gelukkig is het treinpersoneel erg behulpzaam. Ze vertrok gisteren in de namiddag uit Londen. Nu heeft ze een comfortabele couchette voor haar en haar zoontje op de nachttrein naar Madrid. Daar zal ze overstappen op de trein naar Badajoz. In de grensstad wacht haar de aansluiting naar Lissabon, via Évora. Ze denkt aan haar grootvader Paulo. Hij had nu iets meer dan twintig jaar geleden zo hard gehoopt dat de directe verbinding Lissabon - Madrid - Parijs effectief klaar zou zijn in 2034, zoals tien jaar ervoor door de toenmalige regering werd gezegd. Hij had er altijd van gedroomd per nachttrein naar Parijs te sporen en van daaruit de *Eurostar* naar Londen te nemen. Hij heeft het nooit kunnen doen.

Greta lacht bij zichzelf. Hij zou zich geërgerd hebben aan de verschillende overstappen. Bovendien doet de trein er nog altijd iets meer dan zes uur over om de 500 km tussen Madrid en Lissabon af te leggen. Dat is al de helft sneller dan in de jaren twintig, maar de vertragingen blijven aanslepen bij de aanleg van de spoorweg voor hogesnelheidstreinen. Er wordt al vijftig jaar gesproken over minder vervuilend verkeer. Maar in Europa's *Far West* is dat blijkbaar moeilijk of niet haalbaar. De meeste bewoners beschouwen nog steeds individualisme en snelle verplaatsingen als de belangrijkste aspecten van het menselijk streven en blijven zweren bij auto en vliegtuig.

Beleidsmensen vliegen graag en zijn erg terughoudend met investeringen die concurrentie voor de luchtvaart veroorzaken. Dan zouden privileges bij eigen en beroepsverplaatsingen kunnen komen weg te vallen. De reistijd per spoor tussen beide Iberische hoofdsteden moet dus beduidend hoger blijven dan de reis- plus wachttijd op regionale en internationale vliegvelden. Hoewel, voor VIPs bestaan die wachttijden nauwelijks.

Topvergaderingen over klimaat en mobiliteit, waarbij eerste ministers in privéjets over en weer vliegen, dienen vooral om activisten te sussen met grootse futuristische plannen. Daarbij, meer milieubewuste reizigers behoren tot de '*leef traag mentaliteit*' groep en als zo'n bewuste sterveling niet over tijd beschikt dan reist ie beter niet merkte 's lands minister van mobiliteit onlangs snedig op tijdens een debat met Greta's nu 43-jarige naamgenote. De bekende klimaatactiviste had Lissabon uitgekozen als stopplaats tijdens haar Europese fietstocht. Ze wilde vooral de aandacht vestigen op reismogelijkheden met trein, metro en snelle stadstram, aangevuld met fietsen voor kleine verplaatsingen.

Greta's gedachten keren terug naar haar grootvader. Ooit vertelde die hoe zijn vader zei dat oud worden niet erg is, maar het gaandeweg zien wegvallen van de eigen generatie wel moeilijk te verwerken is. Toen was zijn *tertúlia*-groep net nogmaals uitgedund nadat één van haar leden stierf. Vandaag is zijn generatie bijna helemaal verdwenen. Begin juni vorig jaar waren tante Joana en mama in Oostende om samen met Sebastiaan en Alan en familie de begrafenis bij te wonen van groottante Anne. Net zoals haar broer had ze gevraagd om haar

as op zee te laten uitstrooien.
Greta weet hoe groottante Anne en haar grootvader zich elk op hun eigen manier hadden bezig gehouden met communicatie en dialogiserend leren. Ze denkt terug aan een andere reis die ze nu ruim vier jaar geleden maakte. Haar neef Alexandre had toen een aantal brieven teruggevonden van Cathy Braydune in opa's correspondentie. Haar twee neven en zijzelf waren erg nieuwsgierig wie die Cathy wel kon zijn. Hun moeders wisten niets hierover dus ging Greta bij Anne ten rade. Haar gedachten dwalen verder af naar die jaren vóór de geboorte van de kleine Sérgio…

… ze is nog maar net in Oostende wanneer Anne hoort dat Marta Lacour overleden is.
"Marta was één van die goede vriendinnen van je grootvader," begint Anne. "Zelf heb ik regelmatig met haar contact gehad en je grootmoeder Maria, die je nooit hebt gekend heeft ook een tijdje met haar gecorrespondeerd toen ze voor een hogeschool voor lerarenopleiding werkte."
"Vertel eens, tante," vraagt Greta.
"Marta was een studiegenoot van Paulo. Ze waren allebei erg geboeid door de *Institutionele Pedagogie* en hebben beide stage gelopen bij Fernand Oury."
"Ja, ik heb brieven met hem teruggevonden en ik heb ook een hele folder met gedigitaliseerde brieven tussen jullie vader en Fernand Oury. Opa heeft die georganiseerd tot een min of meer leesbaar document."
Anne glimlacht: "Mijn broer en mijn vader hadden een grote bewondering voor die Franse onderwijzer. Ikzelf vond hem soms

een beetje pedant, maar dat vind ik van bijna alle mannen!"
Ze lacht.
"Mijn ervaring met mannen is niet erg gelukkig. Wellicht overdrijf ik daarom soms een beetje. Misschien was het niet de man zelf, maar sommige van zijn medewerkers. Je weet wel, dat soort dat een soort aureool op hun leider's hoofd zetten. Als ik heel eerlijk ben moet ik erbij zeggen dat hij zelf nooit naar erkenning heeft gezocht. En hij drong steeds aan op samenwerking, op coöperatie, ook bij het schrijven van belevenissen uit de praktijk. Daarbij wilde hij nooit als eerste auteur vermeld worden."
"En wat heeft dat met die Marta te maken?" vraagt Greta.
Anne lacht nogmaals: "Ja, help me maar om niet te veel af te dwalen. Dat doe ik tegenwoordig wel vaker. Marta dus. Nadat Paulo en Marta als onderwijzer afstudeerden, ging je grootvader op tour. Je hebt er in zijn bibliotheek wellicht sporen van gevonden. Hij werd betrokken bij een schoolexperiment in Brabant oorspronkelijk geleid door een groep jonge ouders, waaronder een aantal politieke migranten, je zou ze toen politieke vluchtelingen hebben genoemd. Kort daarop vertrok hij naar Nederland waar hij korte tijd werkte met een plaatselijke Freinetbeweging. Daarna ging het richting Spanje, met een korte onderbreking in Frankrijk. Na twee of drie jaar was hij even terug in België waarna hij definitief naar Portugal vertrok met je grootmoeder. Maar Marta bleef in België. Ik geloof dat ze door mijn broer Claude Azuará leerde kennen. Je weet wel, ik sprak over hem toen je me interviewde voor je thesis. Ze werkte een tijdje samen met Claude en diens vrouw. Vrijwel zonder het te

weten zorgden ze samen voor de verruiming van *Institutionele Pedagogie* naar *Institutionele Antropogogie*. Marta heeft jarenlang voor een onderwijzersopleiding gezorgd, bijgestaan door onderwijzers die lid waren van Freinet- of Moderne Schoolbewegingen. Hierbij werkten lerende kinderen en lerende volwassenen samen hun projecten uit. Claude deed hetzelfde in Frankrijk, en Maria, jouw grootmoeder probeerde het in Portugal, samen met enkele vrienden, nauw verbonden met de plaatselijke Moderne Schoolbeweging."

"Het is gek dat ik daar zo weinig van terugvind," merkt Greta op.

"Misschien zal je er meer sporen van terugvinden in enkele plaatselijke werkgroepen. Vraag het eens aan je tante Joana. Ze is toch nog steeds verbonden met dat universitair instituut dat psychologie, communicatie en dialogiserend leren bestudeert, niet? Maar dit specifiek model van onderwijzersopleiding is altijd in de marge van de hogeschoolopleidingen gebleven. Hoewel praktijkbegeleiders in die tijd een vrij grote vrijheid van handelen hadden, nam dat niet weg dat beleidsmensen zowel uit de academische wereld als op regeringsniveau toen al verregaande instituerende modellen en te grote betrokkenheid van de lerenden bij hun eigen leerproces met wantrouwen bekeken."

"Tegenwoordig zou er snedig opgemerkt worden dat dit soort leergemeenschap goed is voor basiswerkers die aan de rand van de maatschappij leven," zucht Greta.

"Och liefje, vroeger was het niet veel anders. Iemand die het had over mensen kritisch leren nadenken buiten de gangbare democratische retórica werd onmiddellijk scheef bekeken."

“Mama en tante Joana zijn er wel in geslaagd onderzoekers te interesseren voor *Ignarysis.* Daarin verschijnen steeds meer artikels van kritische auteurs uit de meest verschillende disciplines van de menswetenschappen, behalve misschien… onlangs maakte mama de opmerking dat er weinig bijdragen komen uit de politieke wetenschappen.”
“De ignarometrische analyse zit in de lift bij kritische denkers heb ik de indruk. De politieke wetenschappen zullen de trend wellicht volgen, al was het maar om tegenargumenten te ontwikkelen.”
Greta kijkt de hoofdschuddende Anne aan en zegt dan: “En misschien zijn er toch jonge studenten in deze richting van de menswetenschappen die er echt interesse voor krijgen. Mama en tante Joana sluiten een update van het raamkader in de komende jaren niet uit. Ze systematiseren op dit ogenblik informatie.” …

… Groottante Anne heeft de update van het ignarometrisch raamkader ook niet meer meegemaakt, denkt Greta, wanneer de remmende trein haar met haar overpeinzingen van toen terug naar nu brengt. Ze zou hebben vastgesteld dat ze misschien een beetje te optimistisch was. Er komen nieuwe ideaal-types in de delen meer arrogantie en meer ignorantie en ook in de gecombineerde meer-zones. Meer dan één van die ideaal-types vertegenwoordigen de politieke sfeer. Ze heeft er zelf aan meegewerkt. Ze kent heel goed de door de studenten aangebrachte voorbeelden voor de Chartergroepen die ze samen met haar tante begeleidt in datzelfde universitair instituut waar groottante Anne toen naar verwees.

De kleine Sérgio wordt wakker. Greta neemt de flessenwarmer uit haar reistas en warmt melk op voor zijn namiddagmaaltijd. Ze praat zachtjes met hem terwijl ze hem voedt. Ze spreidt een doek over het vrij brede bed naast de zitbank en laat hem wat rondkruipen. Wanneer hij zich probeert recht te trekken aan de aan de wand bevestigde leeslamp, geeft ze hem haar hand. Hij grijpt naar de andere hand en eenmaal opgetrokken probeert hij een pasje in haar richting te zetten. Daarbij valt hij op zijn billen. Hij kraait. Ze lacht naar hem en neemt enkele kijk- en voelboekjes uit haar tas. Ze stuurt zijn handje naar één van de boekjes dat een orkest voorstelt. Wanneer bij het tasten ook de klank van het bijhorende instrument te horen is lacht de baby. Greta legt de andere boekjes rond hem binnen handbereik en begint met hem te spelen.

Sinds Joana en Catherine het ignarometrisch raamkader voorstelden een kwarteeuw geleden is het politiek landschap enigszins veranderd. Het vroegere Russische rijk werd na de dood van Poetin heel snel een soort heruitgave van het Heilig Roomse Rijk der Duitse Natie. *Het Orthodoxe Rijk der Russische Natie* is een moderne versie van die vroegere wat westelijker gelegen Duitse Natie. De veelheid aan prinsdommen nam in het onmetelijke Rusland de vorm aan van kleine oligarchische republiekjes. En al die oligarchen zijn voortdurend in strijd met elkaar.

In Groot Europa, ten westen van Rusland bestaan de naties nog wel, maar de grenzen van de staten vervagen hoe langer hoe meer onder de druk van grote economische groepen die Europa als uitvalsbasis gebruiken. Steeds meer worden pan-Europese

regels opgelegd die de kapitalistische economie ten goede komen. Met het vervagen van de Staat verdwijnen gaandeweg ook alle openbare sociale voorzieningen. De ziektesector is volledig geprivatiseerd in heel Groot Europa (Erebúm) in het spoor van alle andere basisvoorzieningen, zoals de levering van water, elektriciteit en communicatie-infrastructuur. Naarmate de eigenlijke productie-eenheden naar Waçúm, Alkebulan, Abya Yala en Anahuac worden overgebracht neemt de werkloosheid in Groot Europa, de Russische Natie en de Verenigde Amerikaanse Staten (Vineland) steeds sneller toe. Laag geschoolde immigranten verlaten al die streken en keren naar hun eigen land terug, vaak in het spoor van de bedrijven waar ze al voor werkten en die dus nu hun eenheden verplaatsen naar waar de grondstoffen te vinden zijn. Plaatselijke laag geschoolden volgen hun collega's en worden op hun beurt migranten. Anderen nemen slecht betaalde baantjes aan bij nog bestaande plaatselijke privébedrijven door belastingen gefinancierd: huisvuilophaling, onderhoud infrastructuur. Handarbeiders vinden wel nog werk. Overal duikt de parallelle economie terug op. Werklozen worden klusjesmensen.

Het overgrote deel van de wereldeconomie is in handen van de heersers van het Chinese Rijk. Die blijven ook hun claim houden op delen van Alkebulan. De uitgestrektheid van het grondgebied en de enorm grote bevolking onder één heersende oligarchie maken dat de Chinese productie-eenheden zich wel binnen de eigen grenzen bevinden. Daarbij hebben de centrale heersers samen met de bestuurders van het Indiaanse Rijk opties over aanpalende gebieden dank zij een soort niet aanvalspact. De twee

meest bevolkte geografische eenheden ter wereld onder één bestuur houden op die manier niet alleen het tussenliggende grondgebied maar ook alle streken oostelijk van China en westelijk van India samen onder controle.

De eiland-staten oostelijk van China zijn hoe langer hoe meer afhankelijk van die economische reus en buur. Taiwan, Korea en de Filipijnen (*delen van Waçúm*) onderhouden soms noodgedwongen handelsrelaties met het Chinese Rijk. In Japan leven vooral oude mensen. Ook hier gevestigde bedrijven en merken verplaatsten hun productie-eenheden. De jonge mensen die niet wensen te emigreren trekken zich terug in leef- en dorpsgemeenschappen. Zo blijft de zorg voor de ouderen in handen van de familie en van die kleine gemeenschappen.

De grote gebieden ten zuiden van het Orthodoxe Rijk der Russische Natie, tussen India (Waçúm) en Europa (Erebúm), zijn niemandsland of eigenlijk *allemansland*. In de hele streek, waaraan egocentrische Europeanen indertijd de naam Midden-Oosten gaven, kan je nog slechts in enkele gevallen van onafhankelijke staten spreken. Turkije en Pakistan bijvoorbeeld. Plaatsen nog rijk aan grondstoffen blijven onder scherpe controle van de economische machtsblokken China en India.

De religieuze uitputtingsoorlog gedurende de jaren twintig in het door Europese Leiders genoemde Nabije Oosten deed heel het gebied uiteen brokkelen. Het resultaat is dat vandaag zowat overal oorlogsheren groepen rond zich verzamelen. Ze gebruiken doorgaans de verdediging van een lokale interpretatie van het dogma van één der drie abrahamitische godsdiensten als aanleiding om eigen legers, milities of terreurgroepen samen

te stellen. Die oorlogsheren werden oorspronkelijk gefinancierd dank zij obscure schema's opgezet door de machtsblokken van de twintigste eeuw. Met die financiering beoogde men vooral eigen verrijking dank zij de wapenindustrie. Naderhand werden de strijdende groepen hoe langer hoe meer aan hun eigen lot overgelaten. De Russische heersers, maar kort daarop ook de Amerikaanse en de Groot-Europese leiders verloren beetje bij beetje hun belangstelling voor die gebieden en hun zelf-uitgeroepen heersers, wanneer het duidelijk werd dat de volgende vijftig jaar andere plaatsen op aarde zouden moeten aangeboord worden op zoek naar grondstoffen. De geldstroom naar de gecontroleerde industrie en de eigenlijke bezitters van de wereld moest aangepast worden. Gematigde abrahamitische leiders blijven verkondigen dat hun eigen godsdienst er een van vrede is en niet van oorlog. Wel lijken ze alle gezamenlijke heilig verklaarde plaatsen te hebben opgegeven. Op de wereldkaart is een nieuwe witte — of bloedrode — vlek ontstaan. Na de uitputtingsoorlog tussen fanatici is de streek tegenwoordig overgelaten aan diezelfde overlevende fanatici. Vredelievende families van eender welke godsdienstige of niet godsdienstige overtuiging zijn de laatste twintig jaar massaal uitgeweken. Nieuwe inwijkelingen zijn huurlingen die willen vechten in dienst van één der talloze oorlogsheren. De deels publieke, deels geheime diplomatie van de leiders van Erebúm en van het Chinese Rijk (grootste deel van Waçúm) werkt hard om zoveel mogelijk gewapende conflicten in die regio te concentreren. Uit eigenbelang is gecontroleerde immigratie toegestaan terwijl strenge wetten onruststokers verbannen of discreet uit de

gevangenissen verdwijnen richting conflictzones. Daar gaan ze aan de slag als geradicaliseerde huurlingen.

Gaandeweg heeft de centrale regering van de Verenigde Amerikaanse Staten zich teruggetrokken uit het Stratego-spel. De burgers van die Verenigde Staten zitten tegenwoordig zo goed als opgesloten binnen de grenzen die hun leiders zelf bijna hermetisch lieten afsluiten voor al wie na 2025 niet binnen die grenzen werd geboren. Ook daarvoor al kwamen uit het Zuiden steeds minder goedkope werkkrachten. Maar de laatste twintig jaar is dat aantal bijna tot nul teruggelopen. Weinig migranten willen het risico nog lopen aan de grens te worden neergeschoten. Erebúm merken hebben productie-eenheden in Abya Yala en producten uit China worden daar afgewerkt. Panama (Abya Yala) is de spil voor goederenuitvoer richting Oost en richting West. De migranten uit het zuiden blijven in die zone hangen. Ook de uit het noordelijker liggende Mexico afkomstige migranten vestigen zich liever in Spaans sprekende gebieden. De industrie in de Verenigde Staten (Vineland) verkommert steeds meer. Door de verdere degradatie van het schoolsysteem en de nog steeds erg actieve godsdienstige bewegingen en sektes is het fundamentalisme tegen al wat met wetenschap te maken sterk toegenomen. Mensen trekken opnieuw naar rurale gesloten gemeenschappen. Daar is vrijheid frequent synoniem geworden van individualisme. Tussen de gesloten gemeenschappen worden zoals in de negentiende eeuw conflicten onmiddellijk uitgevochten met vuurwapens.

Zowat overal ter wereld duiken autocratische leiders op in die rurale gebieden. Steeds meer zijn ze de ideaal-types in het

ignarometrisch kader vermeld als “*leider particratie*”, “*sekteleider*”, “*fascistische leider*” en “*aanmatigende leider*”. Ze zorgen in de door hen gecontroleerde streken voor “uitzuiveringen”, door oogluikend toe te laten dat gewapende burgers voor eigen rekening opkomen en door handige interne of externe verbanningen.
In alle nog steeds centraal bestuurde gebieden, waaronder de Verenigde Amerikaanse Staten, Erebúm, China en regionaal bestuurde gebieden in het Orthodoxe Rijk der Russische Natie werken arrogante leiders zich op als bestuurder waarbij steeds meer niets ontziende ignoranten blindelings hun leiders volgen.

Anderzijds blijft de wil om te weten, om te onderzoeken, om te leren en om samen te werken een kenmerk van het menszijn. Door rijkdom verblinde bezitters, kinderen van het wereldwijd verspreide economische bestel met haar kapitalistische aspecten zijn niet in staat die wil te vernietigen. Lerende mensen organiseren zich en vinden elkaar.
In de landen onder de Anahuac Amazone-gordel groeien de leergemeenschappen zienderogen. Na een langdurige onderbreking zijn de zuidelijke staten van Brazilië (Anahuac) opnieuw de ontmoetingsplaats van basisgroepen die streven naar een pluralistische wereld. Veel ontmoetingen beschikken over verhoogde realiteit mogelijkheden. Hiervoor worden specifieke ruimtes gebouwd. Zo kan wie niet de mogelijkheid heeft om te reizen toch deelnemen aan de meeste discussieplatforms. De laatste jaren lijkt zich nieuw netwerk te vormen. Dit maakt vaak gebruik van op vele plaatsen reeds bestaande achtergelaten technologie. De autocratische leiders

hebben er geen weet van en de ignorante volgelingen kunnen er niet mee overweg. Basisgroepen van Anahuac, Zuid Alkebulan, Erebúm, Vineland, Okeanos, Noord en Oost Waçúm en ga zo maar door, slagen erin onder elkaar ervaringen uit te wisselen. Nieuwe communicatiepunten worden opgestart met de hulp van wetenschappers die elkaar lijfelijk ontmoeten in nog bestaande internationale — of moeten we het woord *wereldlijke* gebruiken? — structuren, zoals de laboratoria in Zone 5, de ruimtestations, de maanbasis. Zelfs van de marsnederzetting komt soms een signaal. Maar om praktische redenen kan het Ruimtestation op Mars, laat staan op Ganymedes, op dit ogenblik het netwerk van digitale ontmoetingen niet van grote hulp zijn. Signalen doen er gewoon teveel tijd over om over en weer te gaan.

Veel intellectuelen en wetenschappers slagen erin hun verplaatsingen te laten financieren. Sinds een aantal jaren trekken de Canadese (Noord Vineland) universiteiten handig een nieuwe generatie onderzoekers en wetenschappers aan uit heel het Vinelandse continent. Uit de Verenigde Amerikaanse Staten afkomstige wetenschappers vestigen zich liever bij hun noorderburen, waar ze meer openheid ondervinden. Wel zijn er nog belangrijke banden met universiteiten in Californië, New Jersey en Massachusetts (Zuid Vineland). Daar is nog voldoende activiteit die kan leiden naar originele start-ups met een humanistisch en niet uitsluitend economisch karakter. Onder elkaar hebben de onderzoekers en wetenschappers het over de intellectuele *Valobomo* vierhoek Vancouver - Los Angeles - Boston - Montreal. Tussen die vier polen bestaat een continue

stroom van correspondentie.
In Erebúm kan je dan weer van een intellectuele driehoek London — Parijs — Berlijn spreken. Die driehoek wordt aangevuld met een boog van Granada naar Milaan over Madrid, Toulouse, Lyon en Zurich. In de Brusselse regio zijn zowel de vrije als de katholieke universiteit nog altijd goed gekend respectievelijk voor sociologie en theologie. De grote universiteiten van Erebúm proberen andere hogescholen in zekere zin in te kapselen. Zo hangt de universitaire pool van Lissabon waar Greta en haar tante Joana werken af van de *Institute of Education* van de Londense Universiteit. Andere hogescholen werden zo goed als overgenomen door instellingen uit Parijs en uit Toulouse.
Ook in Erebúm is de correspondentie tussen die verschillende eenheden erg druk. Gaandeweg werd het de gewoonte om via avatars samen te komen, in privé-gebieden binnen platformen zoals Minecraft. Die ontmoetingen gebeuren in een opgebouwd tuinscenario tegenwoordig gekend als *Hortus Publica Virtualis Literaria.* De verwijzing naar de *Republica Literaria* is duidelijk. Deelnemers spreken gewoonlijk over de *Hortibliek*. Verder zijn er ook meer besloten bijeenkomsten in bepaalde universiteiten, wat fysiek reizen inhoudt. Dit is het gevolg van een vorm van paranoia die zich ontwikkeld heeft onder onafhankelijke en kritische onderzoekers. Artikels zoals in *Ignarysis* zijn er dikwijls de aanleiding voor. Veel van die artikels worden, Bourbaki indachtig, onder collectieve pseudoniemen ingestuurd. De meest kritische Vineland collega’s nemen gaandeweg de reiscultuur over. Dat deden ze eerst nog per vliegtuig maar tegenwoordig meer per

spoor. Amtrak legt sinds tien jaar hogesnelheidslijnen aan, waarbij bestaande snelweg of spoorweg trajecten door rurale gebieden worden rechtgetrokken. De fundamentalistische anti-wetenschap bevolking vestigt zich het liefst in het binnenland. Meer extreme groepen vallen voorbij reizende 'vreemden' aan. En alles bij elkaar is het eenvoudiger een sneltrein te beschermen dan een bus. Dus stappen reizende mensen over van snelweg naar sneltrein als gevolg van de groeiende onveiligheid langs de Amerikaanse snelwegen. Meer bewuste en minder ignorante burgers doen dat ook uit bezorgdheid over de klimaatsveranderingen die het gevolg zijn van de ongeremd verspillende en vervuilende twintigste eeuw bevolking uit rijkere gebieden op aarde. Net als in Erebúm, zijn de Vinlandse treinen comfortabel uitgerust. Het lijken wel een soort rijdende kantoren, met verzorgde maaltijden. Bovendien kan men van een goede nachtrust genieten op trajecten die meer dan een dag duren.

Wereldwijd worden trein- en vliegtuigreizen snel duurder. Lange afstanden afleggen in een individuele wagen is geen optie meer. Buiten Erebúm en China is zo'n reis levensgevaarlijk, niet alleen in het Vinlandse binnenland. Ongeveer alle personenvervoer is tegenwoordig elektrisch. Dat houdt in dat reizigers wachttijden moeten inrekenen voor het herladen van de batterijen, vaak op weinig aantrekkelijke stopplaatsen. Service-stations voor fossiele brandstof zijn zeldzaam. Nee, de nog steeds actieve lobby's voor individueel vervoer promoveren tegenwoordig het bezit van een eigen wagen voor korte reizen en vakantie in eigen streek. Ze spelen daarbij handig in op de steeds vaker in sociale media

opduikende berichten dat men groot gevaar loopt zodra men plaatsen bezoekt waar een andere taal wordt gesproken of met een andere cultuur, zelfs binnen Groot Erebúm!
Lobby's zijn nog steeds belangrijk voor massa-consumptie, maar grote lobby-structuren zijn relatief onbelangrijk geworden. Neem nu de G7 groep. Uiteindelijk is die groep een overblijfsel van de economische *boom* na de tweede wereldoorlog van vorige eeuw. De groep komt tegenwoordig tweejaarlijks samen maar heeft slechts weinig betekenis meer. Het Internationaal Monetair Fonds of IMF heeft wel nog macht. Formeel is dit fonds nog steeds een afdeling van de 'Verenigde Naties'. Na het einde van wat de Koude Oorlog werd genoemd toonden de lokale oorlogen en moordpartijen op vele plaatsen van de wereld steeds duidelijker de onmacht van dergelijke internationale organen. Bloomberg-schaal topfiguren namen het monetair fonds zelf in handen ter eigen voordeel. Niemand spreekt nog over het stabiliseren van nationale economieën. Dat deed het IMF vroeger in de praktijk ook niet, maar nu is de zelfverrijking geen verborgen objectief meer. De voornaamste bekommernis van de IMF stuurgroep vandaag is een aantal plaatsen op de wereld te behouden waar arbeiders vrij rustig kunnen produceren en andere plaatsen waar de dienstensector de consumptiepatronen handhaven. Daarom werkt het IMF ook discreet mee aan het behoud van conflictterritoria. Daar worden alle overtollige wapens naar afgevoerd. Zo wordt de winst in deze lucratieve sector niet teveel aangetast. Een bijkomend voordeel is dat de ballistische arrogantie naar streken verplaatst waar militaire en para-militaire leiders hun Stratego-spel

kunnen verder zetten. Bijkomend voordeel is dat arrogante minder ignorante militairen zo nodig kunnen worden ingezet om die streken waar de productie moet gewaarborgd blijven te beschermen.

De treinbegeleider klopt aan. Hij vraagt of Greta haar avondmaal ter plekke wil nuttigen of liever naar de restauratiewagen gaat. Ze verkiest samen met haar zoontje in de couchette te blijven. Kort daarop wordt haar avondmaal gebracht. Sérgio is terug in slaap gevallen en een uurtje later maakt ze zich ook klaar om naar bed te gaan.
De volgende morgen heeft Greta rustig de tijd om te ontbijten, de kleine Sérgio te voeden en te kleden, vooraleer de trein rond negen uur in het station van Madrid aankomt. De aansluiting naar Badajoz gaat over drie kwartier. Greta krijgt hulp van een jong koppel waarmee ze in de wachtzaal in gesprek raakte. Ze stellen zich voor als Bianca en Gabriel. Al snel weet Greta dat Bianca uit Barcelona afkomstig is en Gabriel in de buurt van Porto geboren is. Ze gaan ook naar Lissabon, waar Bianca de universitaire archieven wil raadplegen. Ze is geschiedkundige en doet op dit ogenblik antropologisch onderzoek naar Iberische volksgewoontes en hun verspreiding in de zestiende en zeventiende eeuw, toen het Iberische schiereiland onder dezelfde Habsburg-monarchie viel.
Samen installeren de jonge reizigers zich in een treincoupé, na van de treinbegeleider de verzekering te hadden gekregen dat de trein maar halfvol is zodat ze gemakkelijk van zitplaats konden veranderen. Met de hulp van dezelfde treinbegeleider bevestigen ze electronisch bij elkaar liggende zitplaatsen op de

trein Badajoz-Lissabon. De reis per hoge snelheidstrein naar Badajoz zal twee uur duren. De trein naar Lissabon wacht op de aansluiting uit Madrid en het vertrek is voorzien voor kort na de middag.

De kleine Sérgio vindt het best leuk nu over drie volwassenen te beschikken. Ze houden zich beurtelings met hem bezig tot hij in slaap valt. Vrij snel gaat hun gesprek over de onderwijspolitiek in Groot-Erebúm. Bianca is ervan overtuigd dat ze tot de laatste generatie behoren van een middenklasse voor wie doorstromen en hogere studies aanvatten een vrij voor de hand liggende stap was en is na het beëindigen van het verplicht middelbaar onderwijs. Nu lokale besturen onder het Centrale Bestuur van Groot-Erebúm steeds meer de nationale regeringen vervangen wordt al snel een trend zichtbaar. Op de meeste plaatsen spreekt men al over het opschorten van de schoolplicht boven de 14 jaar tijdens de volgende vijf à tien jaar. Voor het drietal is het eerste gevolg vrij vanzelfsprekend: de ignorantie zal snel toenemen. Influencers zullen nog meer vat krijgen op hun volgers.

“Het lijkt wel terug naar af,” merkt Gabriel op. “Magie is vervangen door één of ander message app. Daarbij vergeleken waren de populaire app’s uit onze kinderjaren onschuldige speelgoedjes.”

“Onschuldige speelgoedjes?” vraagt Greta wat verbaasd. “Ik kan er me op zijn minst twee herinneren die op grote schaal werden gebruikt voor pesterij en *bullying* onder de jeugd. En op populaire app’s verspreidden volwassenen volop valse berichten om mensen te overhalen te stemmen voor autocratische figuren met dictator-trekjes.”

“Wat ik zeggen wil,” herneemt Gabriel, “is dat die app’s uiteindelijk nog enigszins werden gemonitord door instanties door mensen geleid. Er waren zelfs minder of meer democratische regimes die eigenaars of ontwikkelaars van dat soort app’s wat aan banden konden leggen wanneer ze te laks omsprongen met desinformatie. Maar naarmate dat soort desinformatie net nuttig werd om iedereen in diskrediet te brengen die zich kritisch uitlaat over door het winstbejag gestuurde model van eeuwig groeiende consumptiemarkt, nam de controle over de app’s af. Vandaag is die onbestaande. Als men dan ook nog hoe langer hoe meer de instelling verwijdert waarin mensen kunnen leren kritisch denken, dan worden influencers een soort alwetende en aanbeden oplossers van problemen. Daarbij vertonen ze weinig verschillen met de magiërs uit de tijd van de goddelijke vertegenwoordigers op aarde.”

Bianca lacht. “Gabriel stelt bloggers, *vloggers* en influencers gelijk aan de hogepriesters van de Egyptische farao’s.”

Gabriel lacht ook. “Já het klínkt wel leuk, maar ondertussen hoor ik van de kinderen met wie ik werk, en vooral van hun ouders, de meest onwaarschijnlijke verhalen. Mysticisme en goedgelovigheid nemen volledig de overhand op logica en wetenschappen. En het ergste van dat al is dat veel van mijn collega’s uiteindelijk die verhalen ondersteunen.”

Nu is het Greta’s beurt om te lachen. “Dus,” zegt ze, “als je het zo stelt, dan is het eigenlijk een goede zaak om het aantal jaren schoolplicht te verlagen. Op die manier zullen kinderen minder blootgesteld worden aan de ignorantie van hun eigen

leerkrachten."
Gabriel wordt op slag ernstig. "Ik weet niet in hoeverre je je bewust bent van de huidige schoolroutines. We hebben terug een leerkrachtenopleiding enkel om leraars en onderwijzers voor te bereiden als instrument te dienen voor het in stand houden van routines tot slaafs leren. De school is zeker niet de instelling waar kinderen kritisch leren denken. Maar de instelling wegnemen lost het probleem niet op, natuurlijk. Dat is helaas vaak de reactie geweest van wie de schoolsystemen kritisch bekijkt: men stuurt aan op de afschaffing van de knechtende school. Het lijkt wel een beetje op '*liever niet eten en doodgaan*' dan '*voorlopig nog ongezond te eten maar blijven ijveren voor gezonde voeding*'. En nu schijnt de oplossing van die gevaarlijke '*schaf alles af*'-fanaten hand in hand te gaan met de nog gevaarlijker '*verdeel en heers*' verdedigers die vandaag de regionale besturen inpalmen. Meer onwetendheid is het gevolg, met twee elites die zich schijnbaar antagonistisch opstellen. Maar uiteindelijk hebben we een goed gevormde en geïnformeerde geld-elite en een kleine goed gevormde intellectuele elite die het geld enigszins misprijst, maar er ondertussen toch gebruik van maakt om zich, net zoals de geld-elite, te isoleren van de poel der onwetendheid. Die intellectuele elite wil haar kinderen wél kritisch onderwijs aanbieden. In Groot Erebúm gebeurt dit vandaag bijna uitsluitend in privé-scholen met coöperatieve onderwijsmodellen. En daar moet je voor betalen. Openbare scholen met een dergelijk model worden snel verdacht gemaakt, waardoor vele onwetenden, wiens kinderen er het meeste baat bij zouden hebben, die

scholen vermijden in plaats van ze op te zoeken. Dus dienen dergelijke scholen een rest-populatie van minder gegoede ouders die toch nog over voldoende kritisch denkvermogen beschikken om er hun kinderen naartoe te sturen. Daarbij zou je kunnen zeggen dat hoe minder ignoranten er gebruik van maken, hoe meer kans er bestaat dat een vrijwel kosteloze kritische opvoeding nog mogelijk is voor wie dat wil. Die scholen en hun omgeving beschermen is volgens mij een soort ghetto-vorming uit eigenbelang, anders dan de ghetto-vorming door anderen opgelegd. Maar maatschappelijk gezien is het resultaat ongeveer hetzelfde: je krijgt een steeds grotere kloof tussen de verschillende groepen in de samenleving. Daarbij groeien ook het wantrouwen en de haatgevoelens van de ene groep ten aanzien van de andere."

Greta denkt even na voor ze antwoordt: "Weet je, mijn moeder en mijn tante hebben wat al enkele generaties lang in de familie als idee leefde, uitgewerkt tot een instrument om analyses te sturen bij het bestuderen van de menselijke interacties. In sociologische kringen is hun model bekend geworden als de *ignarometrische analyse*. Het instrument is vooral nuttig bij een fenomenologische aanpak van de werkelijkheid. Maar ook antropogogen maken er vaak gebruik van. Wat we vaststellen is dat…"

"Wacht even," onderbreekt Gabriel. "Heb je nu net gezegd dat je de dochter bent van één der gezusters Demeester? Ik ben een verwoed lezer van *Ignarysis*, meer in het bijzonder van de study-cases in verband met vorming en onderwijs."

Greta glimlacht. "Ja," zegt ze, "ik ben de dochter van Catherine

en ik werk regelmatig samen met Joana."
"Ik heb met veel aandacht het voorstel van het *Charter van de Lerende Mens* gelezen," zegt Gabriel. Bianca mengt zich in het gesprek. "Weet je, toen Gabriel me de eerste maal een nummer van *Ignarysis* toonde, dacht ik dat de *ignarometrie* vooral nuttig is voor sociologen en antropogogen. Maar naarmate ik me als antropoloog in de geschiedenis van de volkscultuur verdiep, heb ik ontdekt dat sommige van onze onderzoekingen baat hebben bij een ignarometrische aanpak. Maar we onderbraken je."
"Dat is niet erg," antwoordt Greta. "Ik wilde gewoon zeggen dat ik bij het grasduinen in de bibliotheek van mijn grootvader vaststelde hoe die verbinding tussen ignorantie en arrogantie al vrij lang een invalshoek is om menselijk gedrag te bestuderen bij vorige generaties van onze familie. Maar… zelfs zonder die familietrek… als je de geschiedenis van de veralgemening van de toegang tot kennis en wetenschap bekijkt, dan is wat Gabriel daarnet opmerkte geen nieuw verschijnsel. Zowel onder de geld-elite als onder de intellectuele elite, zoals hij zei, vindt je in de hele geschiedenis individuen die zich liever afzonderen van wat vaak neerbuigend het plebs of het gewone volk wordt genoemd. Sommige bezitters nemen een caritatieve houding aan ten aanzien van werknemers terwijl sommige intellectuelen een paternalistisch beschermende houding aannemen tegenover wie niet studeerde. En toch. Diegenen die zich bewust zijn van hun privileges gaan slechts zelden samenwerkingsverbanden aan met wie die privileges niet bezit. Ergo, de wijze waarop onze moderne maatschappijvormen naar een soort nieuw kaste-systeem neigen waarbij maatschappelijke mobiliteit moeilijker

wordt verdoezelt steeds meer het aanvullende karakter van de menselijke verscheidenheid.”
Daarop zegt Bianca: “Ik las in dat nummer van eind vorig jaar waarin het ignarometrisch raamkader nogmaals wordt voorgesteld, de beschrijving van de vier kwadranten met vier utopische maatschappijmodellen. Mijn eerste gedachte was dat de totalitaire utopie helaas het minst utopische model lijkt te zijn en dat we snel in die richting evolueren.”
“Dat is een van de redenen waarom tante Joana er op stond om dat Charter, waar Gabriel het daarnet over had, voor te stellen. We hopen zo, en ik zeg we omdat ik met Joana meewerk, duidelijker uit te leggen wat volgens ons een leergroep is. We willen de aandacht erop vestigen ook van wie in het nog bestaande onderwijs staat. Het lijkt ons belangrijk de nadruk te leggen op de rol van de lerende en samenwerkende groep. Hoelang zijn jullie van plan in Lissabon te verblijven?”
“We weten het nog niet precies,” zegt Bianca. “Maar we hebben een studentenstudio gereserveerd voor één academisch semester. We moeten tegen eind november laten weten of we er langer gebruik van willen maken. Waarom?”
“Ik zou graag Gabriel voorstellen zich in te schrijven in het posgraduaat dat Joana en ik samen begeleiden.”
Hierop legt Greta uit hoe die cursus is opgevat. Ze geeft Gabriel ook de nodige administratieve informatie.

Kort na vier uur in de namiddag komt de trein toe in het Orientstation van Lissabon. Alexandre en Francisco wachten er hun nicht en haar zoontje op. Ze leggen Gabriel en Bianca uit hoe ze hun voorlopig verblijf op de universiteitscampus kunnen bereiken

en spreken af om snel terug contact met elkaar op te nemen. De familie rijdt per metro en snelle oppervlaktetram naar de wijk in West-Lissabon waar Alexandre en Manuela nog steeds het huis met de Paulo Demeester bibliotheek betrekken. Greta heeft in dezelfde straat een aangename studio met een lang lopend huurcontract.

In het najaar van 2046 organiseren Greta en Joana voor de derde maal het pos-graduaat van korte duur onder de vorm van een leergemeenschap. Door de geboorte van Sérgio en het daaropvolgende zwangerschapsverlof van Greta, besloot Joana de cursus niet op te nemen in het voorjaarssemester van het voorbije academisch jaar 2045-2046. Maar gezien de getoonde belangstelling, werd dit jaar de cursus geprogrammeerd voor elk van de semesters. Dank zij dit dubbel aanbod kon Greta Gabriel voorstellen deel te nemen aan het eerste van de twee leergemeenschappen van dit jaar. De ingeschreven cursisten voor dit najaarssemester is een behoorlijk internationaal gezelschap. Drie onder hen zijn antropogogen die Hypolite d'Ailleurs uit London doorstuurde. Ze zijn afkomstig uit het vroegere palestijns-israelisch gebied. Na het einde van een bijna tien jaar durende oorlog in wat eens een druk bevolkt gebied was, bleef er alleen puin en haat over. In heel de streek staat geen enkele school nog overeind. Wie het gebied nooit verliet heeft zich verschanst in kleine erg gesloten gemeenschappen. Fysieke verplaatsingen zijn zo goed als onmogelijk door het gebrek aan infrastructuur. Zelfs woestijnpaden zijn nog steeds onbegaanbaar door het absurd aantal mijnen, jarenlang geleverd door de Zuid-vinlandse, Erebúm en Chinese

wapenindustrie. De drie leden van de leergemeenschap van Hypolite die net nog steeds collectief plaatselijke projecten doorlicht, zijn betrokken bij een inter-gemeenschap poging om gestructureerd onderwijs opnieuw mogelijk te maken. Gezien de omstandigheden zou het aanbod enkel digitaal zijn, gebaseerd op een interactief leerplatform. Net zoals andere heropbouwers in conflict- of oorlogszones hebben de drie antropogogen twijfels over de effectieve wil van de plaatselijke bestuurders om dit inter-gemeenschap project echt een kans te geven. Buiten Gabriel is er nog een andere cursist uit Spanje. Anderen zijn afkomstig uit Centraal Erebúm. Één iemand komt uit een van de vele Russische republieken. Net voor de start van de cursus duiken er drie jonge mensen op uit Noord-West Erebúm. Tijdens de korte voorstellingsronde op de eerste bijeenkomst blijkt dat ongeveer alle praktijkverslagen getuigen van opdringerige betutteling door plaatselijke machthebbers. De bezorgdheid over de afbouw van het algemeen openbaar onderwijs is groot. Onderwijs wordt steeds vaker vervangen door privé-netwerken die op afstand werken. De cursisten en hun begeleiders willen van hun bezorgdheid hierover de focus te maken voor de kritische denkoefening die de Chartergroep voorstaat.

De deelnemers van buiten Groot Erebúm brengen erg onthullende getuigenissen. Jarenlang zijn mensen voortdurend opgejaagd en mishandeld, zowel door milities in handen van ignorante grootschreeuwers als door tot waanzin gedreven soldaten van wat een regulier leger heet te zijn enkel omdat de militairen afhangen van een commando-lijn die aan een verkozen staatsleider rapporteert. De overlevende bevolking in de stad en

op het platteland vertelt over niet gediscrimineerde slachtpartijen. In al die gebieden heeft elke overlevende broers, zussen, ouders, kinderen of andere familieleden zien vertrappen, vermoorden en verkrachten, wegdrijven als beesten. Kinderen werden van jongs af aan tot haat aangezet en gebruikt als niets ontziende kindsoldaten. De overlevenden zijn gevaarlijke ignoranten voor zichzelf en voor de anderen. Jarenlang hebben door dogma, macht en bezit verblindde leiders zelfs hun eigen volk tot waanzin gebracht. Elke vredesgedachte werd steeds in de kiem gesmoord. Voortdurend werd de vinger gewezen naar het apocalyptische gedrag van de andere. Alle verplegend personeel werd systematisch vermoord. Ook kleuterleiders, onderwijzers en leerkrachten waren het voortdurend mikpunt om te mishandelen, neer te schieten en op te hangen. Het vernietigen van onderwijsinfrastructuur en militaire infrastructuur heeft dezelfde prioriteit. Wie aangevallen wordt beschermt sneller de kazernes dan de scholen. Zelfs in eigen rangen hebben intellectuelen die zich met vorming en onderwijs bezig het niet gemakkelijk. Ze worden vaak vervolgd, gewoonlijk op beschuldiging van spionage of verraad.

Greta is behoorlijk onder de indruk van die verhalen. Ze spreekt er Hypolite in een videogesprek over aan.

“Ik herinner me dat ik je pessimistisch vond, toen ik je interviewde in verband met mijn thesis. Maar vandaag heb ik echte horror-verhalen gehoord, onder meer van de antropogogen die je ons doorstuurde.”

Ze geeft een kort verslag van de sessie, waarop Hypolite zegt: “Ik denk dat je te vaak met een Erebúm bril naar de realiteit kijkt.

Daardoor maak je voor jezelf een optimistisch beeld van wat we bereiken met communicatie, onderwijs en het verspreiden van wetenschap. Je bent in het deel van de wereld geboren waarvan de heersende machten pakweg de laatste tien eeuwen stelselmatig hun best deden het andere deel van de wereld te beheersen, te knechten en te gebruiken. Wie daar geboren is heeft weinig zicht op de omvang van de geïnstalleerde ignorantie. Je kan het de Erebúm critici zelfs niet kwalijk nemen wanneer ze een onderwijssysteem zoals ze dat kennen aanklagen. Ik zou zeggen dat in Groot Erebúm, in China, in delen van Anahuac, in Canada (Noord Vineland), in delen van de Verenigde Staten (Zuid Vineland) ook, iemand zich nog de luxe kan veroorloven over de inhoud en de opzet van het onderwijssysteem te discussiëren. Men kan zelfs op de gevaren van de ignorantie wijzen zonder gelijk op straat neergeschoten te worden. Maar wat je hoorde van onze vrienden afkomstig van de oostkust van de Middellandse Zee, en ook van je West-Waçúm cursist, is wat ik vaststel bij het analyseren van heel wat projecten in delen van het Alkebulan of Waçúm continent. Vaak zijn de taferelen van moord en vernieling er nog weerzinwekkender."

"Zeg je me nu dat als je de populatie wereldwijd beschouwd, je sneller ignoranten ontmoet dan niet-ignoranten?"

"Ja. Ik denk dat de ignorantie vandaag galopperend toeneemt. Op zichzelf is ignorant zijn met betrekking tot iets niet dadelijk een probleem. Ik weet dat ik ignorant ben op heel wat gebieden, en zolang ik bereid ben samen te werken, te praten, te handelen met anderen die weten ignorant te zijn op andere gebieden dan het mijne, kunnen we projecten verwezenlijken die voor allen

de moeite waard zijn. We kunnen met de ignarometrie heel gemakkelijk aantonen dat dit soort ignorantie, met lage of onbestaande arrogantie geen bedreiging vormt. De bedreiging ligt in de ignorantie dat het apathisch volgen van arrogante leiders inhoudt. Zelfs apathische ignoranten kunnen veel kwaad berokkenen wanneer men hen haatgevoelens aankweekt."

"Maar wil dat dan zeggen dat we eigenlijk wat naïef en onnozel doen, door persé de nadruk te blijven leggen op Chartergroepen, door een Charter van de Lerende Mens te promoten, door te denken dat we er zullen in slagen de wereldwijde ignorantie te verminderen en daarbij ook de arrogantie?"

"Ik zou niet zeggen dat dit naïef of onnozel is. Ik zou zeggen dat van de vier utopieën die je moeder en je tante in *Ignarysis* beschrijven, de coöpererende pluralistische voor het ogenblik slechts voor weinigen een wensdroom is. De nationalistische utopie is in zekere zin in de bevolking ingeponst. Volgens mij gaan we vandaag echter de richting van een totalitaire utopie uit. Agressieve leiders maken gebruik van agressieve ignoranten. Ze steunen hierbij op de appartementskat utopie. Die wordt de minder agressieve ignoranten voorgehouden."

"Maar we kunnen toch niet bij de pakken blijven zitten," zucht Greta.

"Zeker niet," antwoordt Hypolite. "Je tante vroeg me heel lang geleden of het geen vorm van opgeven is te twijfelen aan de wil van beleidsmensen om voorstellen te veralgemenen die effectieve bewustwording en zelfbeschikking in de hand werken. Volgens mij getuigt het van gezond verstand om te twijfelen aan

de goodwill van de besturende en bezittende elite, maar dat wil nog niet zeggen dat we geen Chartergroepen meer zouden opstarten. Ik zou zeggen dat we beter bewust blijven van onze bescheiden armslag, net voor onze mentale gezondheid!”

In de loop van het najaarssemester vertellen de uit Groot Erebúm afkomstige deelnemers hun werkervaringen met Chartergroepen in schoolverband. Zowat overal voel je binnenin de onderwijsstructuur een subtiele tegenwerking. Soms is het zelfs niet duidelijk of die onbewust gebeurt. In staten, waarvan de regeringen beweren dat het parlementaire democratieën zijn, maken OESO-projecten schijnbaar deel uit van de onderwijsstructuren. Eerder nationalistische of totalitaire regimes beschouwen de OESO vandaag als een club gevaarlijke groep intellectuelen. Het departement onderwijs wordt zelfs van extremisme beticht omdat het blijft vasthouden aan een kwarteeuw oude voorstellen van *learner agency* en co-auteurschap tussen leerkrachten en leerlingen bij het uitwerken van het curriculum. Anderzijds valt het op hoe in parlementaire democratieën sommige beleidsmensen dwepen met meer dan een eeuw oude namen zoals Dewey en Decroly en ook Freinet, Freire en hun hedendaagse kritische navolgers. Onderwijs verantwoordelijken schermen met termen zoals constructivisme, socio-culturele aanpak en pluralisme waarvan ze de conceptuele achtergrond nauwelijks kennen. Ook op het onderwijsbeleid krijgen ignorante arroganten steeds meer pak. Want in de praktijk brengen ze gaandeweg de bestaande scholen en schoolgroepen terug naar Lassalliaanse voorschriften. Intussen hebben de hedendaagse productieprocessen ertoe geleid dat

merken en investeerders een voor nationale of regionale belastingen steeds meer ongrijpbare wolk vormen. De staatsinkomsten dalen al jaren en de voortdurende angst creërende berichtgeving doet die inkomsten vooral naar wapenindustrie en beveiliging terugvloeien. Enkel het strikt basisonderwijs wordt nog in gebouwen met klassen en leerkrachten georganiseerd. Maar het aantal leerlingen per klas is hoe langer hoe groter. Andere onderwijsniveau's steunen op geld dat in private netwerkaanbiedingen voor afstandsonderwijs werd gepompt. Daarbij lijkt het wel of zelfs de groep beleidsmensen die blijven beweren onderwijs voor iedereen voor te staan, datzelfde algemeen onderwijs verarmen en verminderen. Niet enkel de kinderen met gefingeerde wetenschap op de linker aanloop van de curve van Gauss gehouden zijn nu blijvend onzichtbaar voor huidige onderwijssystemen. Tegenwoordig is de rechter uitloper eveneens onzichtbaar. Kinderen waarvan test-psychologen beweren dat ze een hoog potentieel hebben verdwijnen eveneens uit het systeem. Ze krijgen enkel een bijzondere opleiding indien ze tot de elite behoren of wanneer de elite er baat bij zal hebben.

De machtslobby's steunen verder op manipulatie gestuurde media en onder de middenklasse populaire sociale netwerken om hun hervormingen door te voeren. Ignorante of slecht geïnformeerde populaire influencers kweken nieuwe onwetendheid aan bij de middenklasse. Voorbeeld zijn de dwepende stukjes over vernieuwende pedagogen vaak slaafs gekopieerd en verkeerd geciteerd. Ouders overtuigen zichzelf

ervan dat ze hun kinderen niet mogen frustreren of tegenwerken en stellen constructivisme of socio-culturele aanpak verkeerdelijk voor als *laisser faire*. Andere influencers met de beleidsmensen in hun kielzog verklaren dat tegen de stroom inroeien geen slecht idee is als die stroom ons naar de waterval leidt. Onderwijsvernieuwing zou nota bene de hoofdstroom zijn, stel je voor… En dat komt gewoon omdat slecht geïnformeerde mensen meer geloof hechten aan wat zwevende geesten over leergemeenschappen vertellen dan om de moeite te nemen te onderzoeken of zelfs gewoon te kijken hoe een goed-gestructureerde pluralistische Chartergroep haar werk organiseert.
Het is in zekere zin ironisch. Er is kritiek op het autoritarisme en de middelmatigheid van onderwijssystemen. Maar wie kritiek geeft mag gerust onwetend zijn op gebied van onderwijs en daardoor de oppositie tegen elke vernieuwing net in de hand werken. En niet enkel in het onderwijs. Hetzelfde gebeurt in verband met economie en ook met oorlogssituaties of wanneer het over klimaatveranderingen gaat. Uiteindelijk vormen die ignorante vaak oppervlakkige influencers ongewild een duistere kracht die de middenklasse in het algemeen snel doet inkrimpen, waarbij de rijken zeer rijk worden en de armen steeds meer verpauperen.

De daarop volgende jaren blijven Joana en Greta één cursus per academisch jaar verzorgen tijdens het voorjaarssemester. Greta regelt haar halfjaarlijks verblijf in Lissabon van eind februari tot eind augustus. Van september tot half februari verblijft ze in London en begeleidt ze studenten van het *Institute*

of Education terwijl ze ook stages volgt van leerkrachten in opleiding die de voorkeur geven aan stageplaatsen in het netwerk van democratische schoolinstellingen. Dat netwerk krimpt steeds verder maar zolang er stageplaatsen mogelijk zijn, wil Greta de kritische leergemeenschappen blijven steunen met haar tussenkomst. Ze heeft voor Sérgio een oplossing gevonden sinds hij twee jaar werd. Van september tot februari kan hij terecht in een peutergemeenschap in London, van maart tot augustus vervoegt hij een gemeenschapsinitiatief in Lissabon. Hijzelf legt uit dat hij nu eens bij zijn engelse vriendjes is, dan weer bij de andere vriendjes.
"Wie zijn die andere vriendjes dan?," vraagt Francisco hem op een dag.
"Dat zijn de vriendjes die ons engels spreken en niet dat andere engels," antwoordt de kleine jongen parmantig.
Greta lacht. "Dat heb je van oom Alexandre gehoord. Er is niet zoiets als ons engels en het andere engels. In London spreek je engels met je vriendjes, dat is juist, hier spreek je portugees met hen."

Tijdens de periodes in Lissabon neemt Greta zo vaak ze kan samen met haar neven hun vondsten en haar nota's door in verband met hun grootvader. Er is een nieuwe publicatie op komst. Aanleiding is de briefwisseling tussen Paulo Demeester en Cathy Braydune. Greta ontmoette haar éénmaal in 2041 dank zij haar groottante Anne. Cathy was een jeugdvriendin van Paulo. Ze gingen naar dezelfde lagere school, maar zaten niet in dezelfde klas. Ze verloren elkaar daarop uit het oog om elkaar terug te vinden tijdens hun adolescentie.

Ze was Cathy zo'n tiental jaar voor Greta's bezoek op het spoor gekomen. Dat gaf dan weer aanleiding tot hernieuwde correspondentie tussen Paulo en Cathy in de jaren dertig. Francisco vond die brieven op één van Paulo's harde schijven, toen hij op zoek was naar de elektronische brieven met de componist Frank Nuyts wiens composities hem vaak inspireerden. Uit de aard van de brieven leidden Greta en haar neven af dat Paulo en Cathy ooit een flirt hadden. Maar ze halen vooral herinneringen op aan acties die ze toen samen ondernamen met de bond voor milieustudie. Net zoals haar ouders en haar neven is Greta Campos erg milieubewust. Daarom is ze erg opgetogen over de correspondentie tussen grootvader Paulo en diens jeugdvriendin. Ze haalt enkele van Cathy's dagboeken boven die ze van haar cadeau kreeg die ene keer dat groottante Anne haar aan Cathy voorstelde als zijnde de kleindochter van Paulo. In die dagboeken beschrijft Cathy meer in detail hun avonturen met de Jeugdbond. Ze geeft discussies weer met landbouwers die de jongeren schuren ter beschikking stelden voor hun zomer- en herfstkampen. Ze hebben het daarbij over de parasiet-etende vogels die onder het vee verblijven en de misverstanden hierover als zouden de vogels ziektes veroorzaken. Er zijn hoogoplopende discussies over de foeragerende ganzen die tijdens hun trektocht op de velden neerstrijken. Verder verhaalt ze de moeilijkheden die de jongeren ondervonden wanneer ze het hadden over het beschermen van in de graanvelden en weiden nestelende vogels. Het was niet eenvoudig bij intensieve teelt de machinale bewerking van de velden aan te passen om niet alle nesten te vernietigen. Veel gesprekken gingen over bijgeloof. Regelmatig

vonden de jongeren schuurdeuren met hierop gespijkerde kraaien en zeldzaam geworden raven om de boze geesten te verdrijven. Ook over het dieet van de meest voorkomende roofvogels en uilen werd toen druk gesproken. Te vaak schreef men het verdwijnen van pluimvee aan die vogels toe, terwijl ze vooral op kleine knaagdieren joegen. Er wordt over kosten-baten gesproken wanneer een uil of een torenvalk zich in een hoger gelegen deel van een schuur of een molen nestelt. Vrij lopend pluimvee en jonge konijnen zijn vrij gemakkelijk te beschermen. En ondertussen houden de vogels de muizenpopulatie onder controle. Verder zijn er nota's over waarnemingen van vogeljagers die beschermde soorten vangen. Het was vaak moeilijk de juiste personen te vinden om illegale activiteiten te fiscaliseren. Heel wat verhalen gaan over het verzorgen van zeevogels met door stookolie besmeurde vleugels en de moeilijkheid om die vogels in leven te houden. Op het ogenblik dat ze nog levend op het strand gevonden werden waren ze soms al vergiftigd door hun pogingen om zichzelf te reinigen. En zelfs als ze door menselijke tussenkomst konden gewassen worden, waren ze op gevangenschap aangewezen omdat hun vederkleed niet langer waterafstotend was. Blijkbaar zorgde het boek van Ward Ruyslinck *In naam van de beesten* voor veel gesprekstof. Cathy hekelt in haar dagboek psychologen die elektroden inplanten in de hersenen van primaten en andere zoogdieren en ze onverdoofd aan soms vrij agressieve experimenten onderwerpen. Ze heeft het over ethiek en moraal bij het houden van bepaalde wetenschappelijke onderzoekingen. Ook hebzucht komt hier ter sprake, vooral wanneer het gaat om door farmaceutische

bedrijven gefinancierd onderzoek. Andere nota's gaan over het systematisch verstorend en potentieel letaal effect op het leven van plant en dier, mensen inclusief, bij het inplanten van bepaalde industrieën en bedrijven in gevoelige ecosystemen. Een veel besproken document blijkt de documentaire van Bert Haanstra in 1972. De film *Bij de beesten af* stelt met behulp van de ethologie een studie voor over dierlijk gedrag en focust vooral op zoogdieren, waaronder de mens.

Greta en haar neven nemen de briefwisseling van Cathy en Paulo als uitgangspunt. Ze leggen een link met Paulo's aanwinsten voor zijn bibliotheek in de jaren 2000 tot 2030. Net zoals hij zelf deed, leggen ze op hun beurt een verband tussen bepaalde boeken. Carl Sagan, António Damasio, Max Bennett, Edward Wilson en de ontwikkeling van de intelligentie, de gevolgen hiervan in verschillende ecosystemen door de aardse tijdperken heen zorgen voor een leidraad. Greta grijpt ook naar oudere boeken, zoals *Pleidooi voor de aap* van Johan Van Dongen, waarin de auteur het heeft over het gevaar voor opkomende virusinfecties. Alexandre leest een deel van *Riscos Imorais. Experiências secretas governamentais em seres humanos,* van Jonathan Moreno. Verhelderend voor neven en nicht is een schoolboek uit 1923 met de titel *Beknopt leerboek der dierkunde* van O. Schmeil. Dat boek komt uit de bibliotheek van Paulo's grootvader. Hierin trekt de auteur een duidelijke scheidslijn tussen dieren en mensen. De mens vormt een aparte klasse, die niet thuis hoort in een leerboek der *dierkunde*. De mens lijkt wel helemaal niet tot het dierenrijk te behoren. In de middelbare school van 1923, zestig jaar na Darwin's publicaties over oorsprong en evolutie, zijn dieren dieren

en mensen mensen. Greta vraagt zich af hoe de pedagogen van de *nieuwe school beweging* de zaak aanpakten. Ze denkt aan het taalgebruik ook vandaag nog. Voor mensen gebruikt men de woorden man en vrouw, maar bij alle andere dieren de verkleinwoorden mannetje en vrouwtje (of wijfje). Ze spreekt hierover met haar neven. Francisco lacht: “Moesten de mensen zich minder projecteren in de dieren, dan zouden we misschien van een *alfaatje* spreken in plaats van een alfa-wolf. De top van de hiërarchie voelt dan plots minder arrogant aan.”
“Over dat arrogant gesproken,” zegt zijn broer. “Nog geen honderd jaar geleden lagen er twee grote machtsblokken tegenover elkaar in Europa, zoals jullie je nog wel herinneren uit de geschiedenislessen. Men sprak van West en Oost en een Koude Oorlog. Tussen beide blokken lag aan beide zijden van de grens een zwaar bewaakte strook niemandsland. Toen het kapitalistisch economisch model op wereldvlak de overhand nam, verdween die Koude Oorlog in Europa. Maar een bijna halve eeuw niemandsland zorgde voor een eigenaardige groene gordel van Noord naar Zuid. De volgende veertig jaar werd die groene gordel behouden en bestudeerd aan beide zijden. Militaire uitkijktorens werden posten voor natuurobservatie. Is dat niet formidabel? Een oorlogsdreiging tussen twee tot de tanden gewapende blokken gaf aanleiding tot een duizenden kilometers lang lint regenererende natuur. De groene gordel werd zelfs thuisland voor opnieuw geïntroduceerde grazers en kleine roofdieren die sinds lang niet meer in het wild voorkwamen in die streken.”
“Já, groene gordels,” zegt Greta. In het noordelijk deel van het Alkebulan continent werd een andere groene gordel aangelegd,

om de naar het zuiden oprukkende woestijn tegen te houden. Als ik me niet vergis was dat ook rond de eeuwwisseling, of iets later. Ook in het Anahuac tropische gebied wordt er druk herbebost, net zoals in bepaalde streken in Waçúm. Maar blijft de opgelegde drang naar consumentisme in de rijkere delen van de wereld zorgen voor overproductie. Sommigen zeggen dat die groene gordels het idee benadrukken van de eindigheid van de planeet en de noodzaak om er voorzichtiger mee omgaan, maar voor mij is veel enkel schijn. De Bloomberg-top verrijkt zich vandaag gewoon verder en sust hier en daar wat met donaties en spektakel. De armen zijn de vernietigende boosdoeners. Maar als er echt op de zere plekken wordt gedrukt, dan roert het establisment zich. Greta Thunberg is vandaag vijfenveertig en blijft het mikpunt van ignorante volgers van arrogante autocraten."

"Over autocratie gesproken. Is de niet te stuiten overgang van particratie naar oligarchie in het beleid in Zuid-Erebúm niet een strategie om ten zuiden van de Pyreneeën het grondgebied Iberië onder enkel lokaal bestuur te scharen dat rechtstreeks afhangt van het Europese Centraal Bestuur?"

"Ik hoorde er over spreken op de universiteit", zegt Greta. "Blijkbaar maakt de toenemende concentratie van de bevolking in slechts een tiental grote woongebieden op het hele Iberische schiereiland die overstap nog waarschijnlijker. Maar we zijn weer eens afgedwaald. We hadden het over de brieven van grootvader Paulo en Cathy Braydune. Ik dacht aan een uitgave van de Paulo Demeester bibliotheek met als titel *Vormen van intelligentie bij dier en mens… of misschien ook niet*. Wat denken

jullie hierover?"
Begin 2050 zal een gratis elektronisch boek met die titel beschikbaar zijn in de uitgaven catalogus.

***

"Mama, ik ga met Manuel spelen. We gaan een kasteel bouwen," kondigt de vijf-jarige Sérgio aan.
Greta moet glimlachen. Jongetjes bouwen nog steeds kastelen en willen nog steeds ridders van en naar het kasteel brengen. Ze denkt aan haar eigen spelletjes jaren geleden, met haar neven, wanneer ze samen waren bij opa Paulo. Toen hadden ze ook een groot kasteel, en een soort hoeve.
De twee jongens openen de dozen met plastiek bouwblokjes en beginnen aan hun bouwwerk. Alexandra is ondertussen zeven en brengt haar tijd liever door met grotere neef Paulo. Samen lezen ze kinderboeken. Hij helpt haar wanneer ze een of ander woord moeilijk kan lezen.
Greta bereidt met Alexandre de volgende cyclus *bibliotheek ontmoetingen* voor. Dit jaar zijn ze van plan om het accent te leggen op de Nieuwe Onwetendheid. Ze willen kleine Chartergroepen hier en in andere bibliotheken stimuleren en mensen aanzetten tot het bijhouden van blogs en berichten gebaseerd op gecontroleerde informatie. Ze weten dat het om zo goed als vechten tegen de bierkaai gaat.
Het is moeilijk om twee uit elkaar groeiende gemeenschappen terug samen te brengen. Enerzijds zijn de intellectuelen zelf beïnvloedbaar vooral wanneer ze concessies doen om fondsen te krijgen voor de universitaire onderzoekscentra. Het is een

steeds terugkerende trend. Anderzijds heb je een groeiende massa Nieuwe Onwetenden. De sociologen beschrijven met die term de bevolking die, hoe eigenaardig dit ook mag klinken, vandaag over minder leermogelijkheden beschikt dat pakweg vijftig jaar geleden, toen men er nog van uit ging dat het tijdperk van de Mathetiek eindelijk was aangebroken. Veel heeft te maken met de wijze waarop basisschool gaandeweg vervangen is door basisinstructie. Kinderen hebben minder sociale stimuli nu ze minder in contact komen met elkaar. Ouders moeten al erg goed geïnformeerd zijn over de wijze waarop het brein van een groeiend kind zich ontwikkelt om zich te verzetten tegen de trend dat kinderen best individueel leren met elektronische spelletjes en puzzels.
Niet iedereen leest auteurs zoals Harari, Bennett of Damasio. Die onderzoekers en de nieuwe generatie schrijvers die wetenschap populariseren zijn nog steeds in trek zijn bij de kleiner wordende groep lezende ouders en opvoeders, maar worden steeds vaker weggelachen, uit gemakzucht of om economische redenen. Niet enkel lokale influencers dragen hiertoe bij. Populistische leiders steunen op marktonderzoek met behulp van Elektronische Intelligentie naar de meest voorkomende inhoud op de grote sociale netwerken. Dat toont aan dat je gemakkelijker de macht verwerft met haatberichten en met het belachelijk maken van wie op studie en dialoog aandringt bij met opvoeding van kinderen. Helaas is de boodschap om komaf te maken met scholen en scholing eenvoudiger dan het pleiten voor het verzorgen van een kindvriendelijk schoolsysteem gebaseerd op de samenwerking

van volwassenen en kinderen, waarbij kinderen echt inspraak hebben.
Nee, naar school gaan is voor de meeste mensen tijdverlies, zo luidt het. De schoolplicht die al tot viertien jaar werd verminderd, verandert gaandeweg steeds meer in leerplicht. Kinderen kunnen basisvaardigheden on line leren is de algemene hype. Er zijn tegenwoordig heel wat didactische spelletjes. Lezen en rekenen is individueel werk zo heet het. Een begeleidende ouder hoeft enkel de basisstappen voor het aan- en uitzetten van computers en tablets aan hun kinderen uit te leggen. Ze voorzien best een profiel waarbij kinderen onbeperkt toegang hebben tot door elektronische intelligentie gestuurde programma's die hen leiden en onmiddellijk feedback geven over goede en slechte antwoorden. Licenties voor leerprogramma's zijn heel wat minder duur dan de noodzakelijke aankopen voor een schoollopend kind, zeker nu gratis publieke scholen steeds schaarser worden. Bovendien verliezen ouders geen tijd meer met het naar school brengen en afhalen. Verder zijn entertainment en kinderwandelaars goedkoper dan doorgaans dure naschoolse activiteiten en zomerkampen. In de grootsteden is echt geen tekort aan kinderwandelaars die aan heel goedkope voorwaarden 2 tot 10 kinderen naar een park begeleiden of een blokje rond laten lopen. Als gevolg van een aanhoudende epidemie is het niet meer toegelaten honden in groep uit te laten en hondenwandelaars schoolden zich snel om tot kinderwandelaars.
Maar niet alleen wie opteert voor de aangeboden zelfstudie met behulp van informatica maakt de kinderen snel terug onmondig zodat ze zich laten meeslepen in het steeds groeiende netwerk

van korte niet gecontroleerde informatie geproduceerd door copywriters uit de publiciteitswereld.
Sinds de jaren dertig van deze eeuw hebben aanhangers van de vrije leergemeenschappen voor een explosie van dat soort leergroepen gezorgd. Wat begon als respons van kritische intellectuelen met een humanistische analyse van de instruerende school ontaardde al snel in een amalgaam van gesloten gemeenschappen, gevormd door volwassenen, gewoon uit protest, onwil of eigen onwetendheid. Veel van die gemeenschappen nemen het niet al te nauw met kennis en kennisoverdracht en sluiten zich van elkaar af. Haatpredikers, extremisten en populisten zien ze als middel om hun maatschappij afbrekende boodschap uit te dragen. Ook godsdienstfanaten maken er druk gebruik van om alle seculiere wetenschap af te zweren en te belasteren. Verder zijn er de onschuldige en zelfs menslievende naïevelingen. Ok zij zetten leergemeenschappen op en sluiten hun kinderen meer en meer buiten uit de in hun ogen corrupte gewetenloze maatschappij.

"Ik zou graag wat Hypolite deed willen bespreken in enkele van onze *bibliotheek ontmoetingen*," zegt Greta. "Je weet dat hij onlangs is gestorven. Hij heeft vaak onze moeders geholpen. Je zou hem als een soort anonieme medewerker kunnen zien bij de opbouw van het ignarometrisch raamkader."
"Dat zal niet moeilijk zijn," antwoordt Alexandre. "Ik denk dat we het *Charter van de Lerende Mens* context geven met de wijze waarop hij de Chartergroepen organiseerde. We kunnen trouwens mama vragen op welke manier we dat charter verder onder de aandacht brengen, en dat niet enkel van de bezoekers

van ons Bibliotheekhuis. Het zou leuk zijn om enkele *bibliotheek ontmoetingen* op afstand in te richten en met andere initiatiefnemers ervaringen uit te wisselen. Zowel in *Ignarysis* als in *Learner's review* zijn er enkele verontrustende getuigenissen over de groter wordende onverdraagzaamheid ten aanzien van wie het Charter onderschrijft."

"Ja, Gabriel, je weet wel, enkele jaren geleden nam hij deel aan onze cursus, die vertelde me onlangs tijdens onze wekelijkse ontmoeting in *Hortibliek* wat hij zoal meemaakt. Hij werkt nu in Barcelona. Catalonië (Zuid-Erebúm) was altijd al een thuis voor humanistische intellectuelen hoewel ze er ook vaak vervolgd werden. Hij stelt vast dat ook bij hen de populistische herinterpretatie van de leergemeenschappen steeds meer spanningen veroorzaakt tussen wie het Charter als leidraad neemt en wie elke samenkomende niet tolerante groep als leergemeenschap beschouwd. Hij zegt dat het steeds moeilijker wordt om samen met groepen die het Charter niet kennen of niet onderschrijven een constructief gesprek te hebben. De meest gehoorde onterechte opmerking is dat fanatici het Charter gebruiken om niet ondertekende leergroepen buiten spel te zetten."

"Tja, je kan enkel vaststellen dat de desinformatie ook hier haar werk doet. Het is vrij eenvoudig berichten rond te strooien over die Demeester-kliek…"

"Demeester-kliek????"

"Ja, ik was ook verbaasd de eerste keer, maar er wordt nogal wat geschreven over de *ignarometrische analyse*. Die zou de fundamenten van het kapitalistische systeem op ongeoorloofde

wijze aanvallen."
"Dus ook hier hoor je de onwetenheid," zucht Greta. "Ik denk dat de ignarometrische analyse economische systemen niet aanvalt. Ik denk dat de analyse aandacht schenkt aan de limieten van elk systeem. De ignarometrie toont hoe bepaalde relaties tussen de mensen in een gemeenschap ertoe leiden dat zo'n gemeenschap de controle verliest over haar eigen systeem."
"Probeer dat maar eens uit te leggen aan wie blindelings de groot-schreeuwers volgt…"
"Over groot-schreeuwers gesproken. Denk je dat het zin heeft om in onze *bibliotheek ontmoetingen* terug te komen op de bijdrage van de artificiële intelligentie bij het analyseren van informatie om geruchten van getoetste feiten te scheiden?"
"Tja. In de jaren twintig leek dat een eerder onmogelijke taak. Er waren net als nu nogal wat conspiratie-theorieën, niet alleen verspreid door dictators en totalitaire regimes, maar ook door wie alle artificiële intelligentie als het grote nieuwe gevaar zag. Mijn vader vertelde me dat hij met je moeder een lang gesprek had over intelligentie. Dat was vele jaren geleden. Maar toen al zagen ze samenwerkingsverbanden tussen biologische en artificiële of elektronische intelligentie. Trouwens, ik weet dat mijn vader in zijn robotica-projecten altijd probeert het elektronische leren uit fouten te benaderen met dezelfde logica als het biologische leren uit fouten. Vele jaren later kwam hij daarop terug met grootvader Paulo toen ze over evolutie van de intelligentie spraken ter aanleiding van het boek van Bennet."
"En je denkt dat de samenwerking biologisch *en* elektronisch interessant kan zijn om informatie te analyseren. Dat dit

samenspel helpt om de waarheid van de fantasie kan onderscheiden?"
Greta moet lachen. "Je bent een doordouwer Alexandre! Denk je aan dat boek van Harari dat nogal wat furore maakte zo'n goeie twintig jaar geleden. *Nexus*, heette het. Ik kan niet zeggen dat ik vandaag optimistischer ben dan de schrijver toen was."
"Waarom zeg je dat?"
"Ik denk aan de mensen, voorzien van biologische intelligentie, die vanuit een hiërarchische positie de elektronische intelligentie enkel gebruiken in functie van hun eigen waarheid. Toen we zelf nog in de kleuterklas zaten kwam in sommige Erebúm landen de *Smartschool* op. In de praktijk ging het om een op een digitaal onderwijsplatform ingebouwde artificiële intelligentie — ik zeg liever elektronische intelligentie — waar leerkrachten van gebruik konden maken om sneller kinderen met 'potentiële achterstand' op te sporen en bij te sturen. Er was nogal wat kritiek op het systeem. Maar die kritiek ging niet erg ver. Ze was hoofdzakelijk gericht op de wijze waarop informatie over een leerling werd verzameld. Daarbij was de tijd die het kind op dat bewuste leerplatform doorbracht een belangrijke factor. Zoals vaak bij het analyseren van de respons op het onderwijssysteem, ging de kritiek dus helemaal niet over het feit dat de achterstand van een leerling als een persoonlijk probleem werd gezien en niet als een systeemfout. Helaas zien we vandaag bijna overal hoe scholen worden vervangen door gestuurde zelfstudie. De zelfstudie-platformen maken grotendeels gebruik van dezelfde elektronische intelligentie als toen om ouders te verwittigen over de achterstand die hun kind oploopt. Hoe ironisch is dat!

Zelfs vandaag wordt de individuele prestatie van een kind in zelfstudie nog altijd gespiegeld aan gemiddelde leertijd in functie van een programma voor in leerjaren samengebrachte groepen kinderen in klassen die allang niet meer bestaan."

"Maar is dat niet gewoon de gemakkelijkheidsoplossing van wie dit soort onderwijs sponsort? Dat is niet de fout van de ingebouwde analyserende tools."

"Akkoord. Maar toch is er nog een hele weg af te leggen om tot een begrijpende elektronische intelligentie te komen. Ik vindt het idee interessant. Elektronische intelligentie neemt sneller en gemakkelijker grote hoeveelheden gegevens door en kan samen met biologische intelligentie tot conclusies komen over de waarheid van een gegeven informatie. Dat is al complex. Maar het probleem is nog complexer. Een gemeenschap die van een 'waarheid' op de hoogte is, houdt niet noodzakelijk in dat de gemeenschap als een geheel meer empatisch wordt. Mama had het onlangs over de uitspraak van een vroegere verkozen Zuid Vineland president die, zelfs als alle metingen aantoonden dat de informatie in verband met de stijging van de zeespiegel correct was, zei "*So what*?". Daarbij werd hij door zijn aanhangers enthousiast toegejuicht. Trouwens we zien ook vandaag steeds opnieuw hoe waarheid snel overschaduwd wordt door fantasie, als die fantasie prettiger in de oren klinkt van wie eraan wil geloven.

Met andere woorden: ik denk dat elektronische intelligentie een belangrijke plaats inneemt en zal blijven innemen in research en in wetenschappelijke instellingen, en dat wetenschappers er veel hulp van kunnen verwachten. Ik denk niet dat het daarom

alleen gemakkelijker zal zijn de dialoog aan te gaan met de groeiende massa al dan niet arrogante ignoranten.”
“Bedoel je daarmee dat elektronische intelligentie sneller achter onware berichten komt dan biologische intelligentie?”
“Zo iets. Even een zijsprong. Mijn moeder zei me onlangs dat grootvader Paulo soms van de evolutie van het gebruik van mobiele telefoons een voorbeeld maakte. Volgens hem was de commerciële en sociale druk om zo’n toestel te gebruiken zo groot gezien de mogelijkheid op grote schaal publiciteit te personaliseren. Hijzelf telefoneerde niet veel en stelde vast dat meer dan drie kwart van de binnenkomende berichten pogingen waren om hem nieuwe producten aan te bevelen. Als hij daarentegen een bedrijf of een service moest contacteren dan kreeg hij gewoonlijk een chatbot aan de lijn die volgens hem zelden zijn specifieke vraag aanpakte. Zelfs een menselijke gesprekspartner had over het algemeen een standaard procedure voor zich liggen die doorgaans niet tegemoet kwam aan zijn vraag. Hij was dan zelf ook heel blij dat zijn laatste mobieltje met elektronische intelligentie de publiciteit grotendeels uitfilterde en blokkeerde. Daarbij beschouwde hij niet gevraagde publiciteit als ‘onware berichten’. Maar hij had zo van die invallen…”
“Dat heeft mama me nooit verteld,” merkt Greta op. “Maar zelf vertelde hij me dat hij blij was dat dankzij een intelligente procedure ongeveer alle ongewenste berichten uit zijn e-mail weggefilterd werden. Van onze ouders’ vriend Steven Bird weet ik dat zelflerende algoritmes grote hoeveelheden gegevens kunnen nagaan om een waarschijnlijkheidsprofiel uit te tekenen

over wat wellicht waarheid is en wat op fantasie steunt."
"Ja, en je vader vertelde me hieromtrent iets leuk. De enorme hoeveelheid onware berichten in verband met wetenschappelijk algemeen aanvaardde waarheden, zoals bijvoorbeeld dat de aardbol rond is, of de werking van een vaccin, geven programmeurs de mogelijkheid eenvoudige zelflerende programma's uitwerken door profielen op te stellen vanuit de analyse van onware berichten."
"Wat wil je daarmee zeggen?"
"Tja, voor zover ik het heb begrepen, is de hoeveelheid verschillende onware informaties samen gewoonlijk omvangrijker dan de hoeveelheid ware informatie over een bepaald onderwerp. Over de verschillende soorten valse informatie omtrent een bekend gegeven kan een elektronische intelligentie vrij snel een beeld tekenen door alle verbindingen na te gaan die over datzelfde gegeven hetzelfde soort informatie verspreiden. Dat helpt dan weer om de mindere hoeveelheid juiste informatie over dat gegeven te bekijken. Daaruit schetst het programma dan een beeld van wat het meest aanvaardbare is als zijnde ware informatie."
"Dus zou je kunnen zeggen dat in dit geval een eerder beperkte groep juiste informatie verspreidt en een meer uitgebreide groep verkeerde informatie, die weliswaar van verschillende genres kan zijn. Dat is sociologisch interessant, want dat zou nogmaals aantonen dat een democratie die op het meerderheidsprincipe steunt om beslissingen te nemen een zwakke democratie is."
"Ik zou zeggen dat het een fase is, een tussenstap in de evolutie van een model van samenleving met een absolute monarch of

een autoritair dictatorschap naar een samenleving gebaseerd op cosmopolitische, empathische en begrijpende relaties."
"*Van de dictatuur der gekozen meerderheid naar de samenwerkende onderkenning van meerderheden en minderheden*… is dat geen goede omschrijving voor de inhoud van onze *bibliotheek ontmoetingen*?"

Doorheen de jaren krijgen de bijeenkomsten in het Bibliotheekhuis het karakter van de salonontmoetingen bij de salonnières van het achttiende eeuwse Parijs (hectojaar honderd zeventien). Wel staan ze duidelijk meer open voor alle jongeren die uit de onwetenheid proberen te ontsnappen waarin het politieke systeem hen schijnt te duwen, daarbij geholpen door weinig kritische initiatiefnemers van leergemeenschappen die uiteindelijk de onwetenheid nog doen toenemen. Greta neemt het grootste deel van de organisatie op zich. Ze kan daarbij rekenen op haar neven Alexandre en Francisco telkens ze vrij zijn van verplichtingen inherent aan hun artistieke leven.
Het is geen toeval dat het Bibliotheekhuis in de jaren 2053 en 2054 veel aandacht besteedt aan wat gaandeweg bekend staat als *Sociale Epidemieën*. Want eindelijk is het zover. Hoewel dokter Izzeldin Abuelaish de verwezenlijking van zijn droom zelf niet meer beleefde, ontstond begin jaren '50 het *Abuelaish-Instituut voor Sociaal-Endemische Ziekten*. Dat gebeurde niet in de Katholieke Universiteit van het Belgische Leuven, waar de Palestijnse dokter het project voorstelde. Het Brusselse Solvay-Laboratorium voor Sociale Wetenschappen ruimt plaats in voor het instituut in samenwerking met het Universitair Ziekenhuis. De reden hiervoor is eenvoudig. Het fundamentalisme steekt

weer eens de kop op in de drie abrahamitische godsdiensten en er is wie alle niet gelovige mensen wil vervolgen. Dat maakt van de streng-Katholieke universiteit een onmogelijke plaats om een instituut te herbergen dat *sociaal-endemische ziektes* zoals geweld, haat, angst, opruiing, godsdienstvervolgen en racisme bestudeert en aanpakt.
Veel in *Ignarysis* publicerende onderzoekers vragen zich af of het initiatief niet te laat komt. Iets meer dan de helft van de wereldbevolking houdt geen godsdienstig dogma aan. Maar het overal aanwezige geld-en-bezit-dogma heeft ethiek en empathie ook niet in de hand gewerkt. Integendeel. Onder de niet godsdienstige bevolking is de haat-verspreiding ook groot, vaak door slecht geïnformeerde influencers en politici of zelfs door goed geïnformeerde beleidsmensen die ervoor kiezen de bevolking binnen de grenzen van hun bestuursgebied op te ruien tegen alle andere culturen en tegen alle andere andersdenkenden, binnen en buiten die grenzen, om zo hun macht te verstevigen. De internationale maatschappij is vandaag meer ontwricht dan toen dokter Izzeldin Abuelaish voor de oprichting van het instituut pleitte in de nasleep van de Israelisch-Palestijnse oorlog midden twintiger jaren van deze eeuw.
Greta en haar vrienden zien de afsplitsing van het Solvay Laboratorium, ooit Brusselse bakermat voor sociologisch onderzoek, van de School voor Politieke Wetenschappen en de Business School als een lichtpunt. Dit is volgens hen een goede vorm van terug naar af. Daarom is het een goed tehuis voor het Abuelaish-Instituut. Het Universitair Ziekenhuis lijkt een logische partner. Sinds haar oorsprong heeft het zich willen

profileren in een breed humanistisch kader ondanks de campagnes van haat, angst en verdoemenis. De staff van het ziekenhuis kreeg regelmatig klappen omwille van haar onpartijdigheid en openheid tijdens polemische discussies rond euthanasie, abortus, palliatieve zorg of meer recent ook rond vaccinatie en de aanpak van de steeds vaker terugkerende pandemieën.

Het Instituut onderzoekt het brede spectrum van onverdraagzaamheid zowel vanuit cultureel-sociale als biologisch-sociale hoek. Bij de onderwijswetenschappen, voor zover ze nog bestaan, vindt men nogal wat geïnteresseerden.
Veel intellectuelen en sommige politici delen de waarden van pluralisme en kosmopolitische ethiek en applaudisseren initiatieven zoals dit Abuelaish-Instituut. Maar doorgaans bespelen de grote machtsgroepen angst- en haatgevoelens om autoritarisme en totalitarisme te doen gedijen. Hierbij schakelen ze handig de voor hen voordelige politici in. Dat was al langer het geval in de nu kwijnende Verenigde Amerikaanse Staten. De Indiase federatie en het Chinese Imperium worden bestuurd door een kleine groep uitgekozen politici door een elite die onder elkaar de nodige niet-aanvalspacten respecteert. De politici aan wie autoritarisme en populisme wordt toegelaten staan voldoende boven de rest van de bevolking om reeds lang te hebben uitgemaakt dat ze er meer belang bij hebben er samen voor te zorgen in die voordelige positie te blijven. Paleisrevoluties veroorzaken berokkent meer schade dan af en toe niet regeren. En de echte elite houdt haar stromannen voor dat ze, of ze nu regeren of niet, in de praktijk dezelfde belangen

verdedigen: rijkdom, macht en bezit beperken tot een zo klein mogelijke groep.

Er is één duidelijke trend. Hoe groter de concentratie van bezit en rijkdom wordt in een bepaalde machtsblok, hoe minder democratisch die is. Ook in Groot Erebúm. Formeel bestaat het continent nog steeds uit onafhankelijke staten, maar onafhankelijk waarvan? Onder de druk van een Centrale Regering, zeg maar een Centrale Oligarchie zijn alle plannen voor een overkoepelende federale Raad reeds lang begraven.

In alle Erebúm Staten die onder die Centrale Regering vallen stellen de politici stemmen voor als een optie, geen recht, nog veel minder een plicht. In de negentiende eeuw beperkten analfabetisme en cijnzen de toegang tot deelname aan politieke inspraak. Vandaag is het iedereen toegelaten te stemmen ook wie over geen geld beschikt of totaal onwetend is. Politici aan de macht verbieden individuele keuzes niet maar stimuleren nooit tot nadenken. De groeiende onwetendheid heeft vooral te maken met het verdwijnen van leerstimuli. Daarom stemmen ook veel mensen niet. De appartementskat utopie werkt in de meeste gesloten gemeenschappen. De verdeling tussen *zij* en *wij* heeft minder met migranten te maken maar meer met kritische andersdenkenden. Critici worden voorgesteld als een andere soort gevaarlijke mensen zonder enige notie van wat het dagdagelijkse leven inhoudt. Populisten maken er handig gebruik van. Sinds het begin van de eeuw dienen kiescampagnes niet meer om uit te leggen op welke manier een groep mensen een andere groep wil vertegenwoordigen. De laatste twintig jaar worden zelfs geen programma's meer voorgesteld, vandaag zijn er nauwelijks nog

campagnes. Daarbij solliciteren kandidaten niet naar een stem maar naar het geven van een volmacht. Politici kennen er het resultaat van. Wie de meeste volmachten kan verzamelen is daarop vrijwel zeker de regerende macht. Het politieke spel gebeurt in kleine groep. En uiteindelijk is het niet erg belangrijk wie in kamer of senaat zit en wie regeert. Arbeiders en niet bezitters lijken de hele strijd ten gunste van het algemeen stemrecht van anderhalve eeuw geleden volledig vergeten te zijn. Handig hebben de arrogante populisten ervoor gezorgd dat individualisme en miserabel consumentisme de mensen afhoudt van collectieve besluitvorming.
In grote delen van wat vóór de Vulkanische Winter en de Heropbouw Zuid-Amerika en Afrika werd genoemd zijn er geen machtsblokken. Het consumentisme is er doorgaans zó miserabel, dat je het bijna onbestaand zou kunnen noemen. De trend die zich in de jaren veertig inzette blijft doorgaan. In die gebieden kan men nauwelijks nog over Staten spreken. Kleine gemeenschappen organiseren zich rond leiders die de macht houden omdat ze over meer of betere wapens beschikken. Dat komt omdat ze gehaaider zijn in het onderhandelen met grote concerns die voor de weinig nog voorradige grondstoffen en wat er wordt gekweekt betalen met wapens en status verlenende producten. De productiecentra in sommige van die streken zijn een ander drukkingsmiddel. Wie er werkt en dus ingeschakeld is in het plaatselijk verpauperd consumentistisch model wordt handig gehersenspoeld. Men herinnert die werknemers eraan dat ze recht op geld hebben omdat ze nog werken. En recht op geld is de eerste stap naar welzijn en verrijking, dat blijft de fabel verteld door wie ondertussen het

gouden kalf voor zichzelf bewaart.
In de gebieden tussen de keerkringen kreeg de natuur snel terug de overhand, niet enkel als gevolg van de groengordels. Die bijna niet toegankelijke gebieden liggen hoofdzakelijk in Anahuac, Alkebulan en op Waçúm eilanden. Verbindingswegen bestaan niet of niet meer. Behalve bij enkele grotere steden is er nergens plaats om helicopters of kleine vliegtuigen te doen landen. Verlaten mijnen en wildgroei zorgden voor nieuwe barrières over land tussen de keerkringen. Deze streken zijn tegenwoordig vrij schaars bewoond. En wie over rijkdom beschikt heeft geen interesse om die gebieden nogmaals te ontginnen, er is geen winst meer uit te halen. De plaatselijke kleine potentaten weten best dat er niets te halen valt dat duur verkoopbaar is.
De natuur heeft zich dus hersteld en beschermt blijkbaar hier en daar kleine chartergroepen die in bijna volledige afzondering leven. Doorgaans zijn het niet de kritische natuurverdedigers die houdbare landbouw voorstaan maar is het vooral de snelle daling van de consumptie van bepaalde goederen die de wereldhandel beïnvloedt. De winst van distributiebedrijven in de centraal bestuurde delen van vooral het noordelijk halfrond hangt vandaag af van de alsmaar grotere groep armen. Voor de voedingssector betekent dat doorgaans plaatselijke verbouwing en kweek. Koffiebonen, cacao, palmolie en andere producten voor dewelke vroeger grote oppervlaktes bos en oerwoud in plantages werden herschapen zijn vandaag zeldzaam en erg duur. Chocolade, echte koffie, natuurlijke specerijen en exotisch fruit zijn voor de grootstedelijke bevolking doorgaans

onbetaalbare luxeproducten. Armen kopen enkel basisvoeding. Dat bestaat uit industrieel brood of een surrogaat ervan, gedroogde of ingeblikte vis uit kweekvijvers en gefokt gevogelte. Ander vlees komt uit tot gehakt verwerkte industrieel gekweekte ongewervelden. De klimaatveranderingen maken het telen van thee mogelijk waar die geconsumeerd wordt. Een andere populaire drank bestaat uit een mengsel van plaatselijk verbouwde gemuteerde koffie en chicorei.
Stedelingen die wel nog over werk en geld beschikken, geven een groot deel van hun inkomen uit aan de privé maatschappijen die voor collectief vervoer zorgen. Wie voldoende verdient kan een gehuurde woonst aan. In grote agglomeraties woont een belangrijk deel van de bevolking op kamers. Men geeft geld uit aan collectieve voorzieningen zoals centrale was- en badplaatsen. De wereldeconomie steunt vandaag minder op de distributie van goederen en hangt steeds meer af van het verkopen van service packs. Zelfs wie maar over een bescheiden inkomen beschikt koopt op zijn minst een verzekering voor een basis ziekteverzorging. Bijna iedereen die in de grote stedelijke gebieden leeft geeft vrij grote vaste maandelijkse of jaarlijkse bedragen uit om toegang te hebben tot amusementsnetwerken.

Naarmate het zesde decennium van de eeuw eraan komt lijkt een soort wereldwijde geconsolideerde democratie steeds meer een verafgelegen droom te zijn. Het sterker opkomend autoritarisme van onverdraagzame groepen en leiders is niet de enige oorzaak. Sinds meer dan dertig jaar teisteren opeenvolgende virussen de rijke consumerende agglomeraties.

Virussen waartegen vijftien jaar geleden nog werkende vaccins werden ontwikkeld passen zich razendsnel aan. Met elk nieuw virus alert gaat een steeds grotere angstpsychose gepaard. Angst voor ziekte en angst voor geweld zijn de twee belangrijkste redenen die de nog bestaande geldverdienende middenklasse binnenshuis houdt. En dat is nieuw. Tijdens de eerste pandemieën van de eeuw werd de bevolking in verplichte quarantaine gehouden, met burgerlijke ongehoorzaamheid tot gevolg. Vandaag kiest wie denkt vatbaar te zijn voor een infectie er zelf voor zich af te zonderen en vrijwillig in huisarrest te blijven.
Bij elke nieuwe treinreis van Londen naar Lissabon stelt Greta het steeds dalende aantal reizigers vast. Naast gewone inreisvisa moeten alle reizigers nu ook standaard hun medisch dossier voorleggen. En dat gebeurt steeds vaker aan de stadsgrens en niet aan een staatsgrens. Tot vorig jaar kon Greta haar zesmaandelijkse reis ongehinderd eender waar onderbreken om enkele medewerkers en kennissen te bezoeken. Vanaf dit jaar kan ze enkel haar reis onderbreken indien ze bij het afstappen van de trein een gezondheidsvisum kan voorleggen dat geldig is in de te bezoeken stad. En men had haar verwittigd dat dit het geval is in de meeste grote steden. Doorreizende passagiers die geen aansluiting hebben in het station van aankomst krijgen speciaal ingerichte bussen of extra-metrowagons ter beschikking. Die moeten ze verplicht gebruiken om elk potentieel besmettend contact de plaatselijke bewoners te vermijden.

Die zomer vraagt Sérgio zijn moeder om niet in Parijs te stoppen maar om een toelating aan te vragen om hun reis naar

Lissabon in Barcelona te onderbreken. Gabriel en Bianca wonen er nog steeds. Sinds enkele jaren ontmoeten de avatars van Inês Legendre en hemzelf elkaar in de kinder- en jongerenzone van de *Hortibliek*. Hij leerde Inês kennen toen hij tien en zij acht was, tijdens een bezoek aan haar ouders in Parijs. Inês' vader werkte destijds al mee aan *Ignarysis*. Greta en Joana maakten persoonlijk kennis met hem in de Franse hoofdstad tijdens een bijeenkomst dat het opzetten van Chartergroepen in de buitenwijken van grote steden als onderwerp had. Inês' moeder nam ook aan die bijeenkomst deel. Het koppel had een speciaal programma uitgewerkt voor beide kinderen onder de hoede van Inês' tante. Ze brachten samen enkele heerlijke dagen door. Ze bezochten één van de laatste nog werkelijk bestaande Europese dierentuinen en het Cité des Sciences et de l'Industrie. Omdat hun ouders als wetenschappers verbonden zijn aan Erebúm universiteiten werd hen de toegang tot het complex toegestaan.
Het jaar daarop verhuisden Inês en haar ouders naar Barcelona. Inês' vader nam met Gabriel de publicatie van de aangepaste Frans-Spaanse versie van *Ignarysis* op zich. Beiden begeleiden leergemeenschappen die het *Charter van de Lerende Mens* ondertekenen. Ze doen dat in Catalonië en in de Oostelijke Pyreneeën in samenwerking met collega's uit Toulouse.
Voor Sérgio werd de Parijse stop zonder Inês een vervelende aangelegenheid. Hij is blij dat zijn moeder toestemt voor een ontmoeting in Barcelona en Inês en hijzelf kijken er erg naar uit om elkaar terug te zien na vier jaar avatar gesprekken in de *Hortibliek*.
Sérgio en Greta kijken verwonderd rond wanneer ze uit de trein

stappen in het Sants Station. Slechts een twintigtal passagiers lopen naar de controleposten die toegang verlenen aan de stad. De meeste anderen stappen gelijk door naar het van de stedelijke bevolking afgescheiden platform voor de trein naar Madrid en Lissabon. En die groep is ook niet groot. Het is begin augustus en ze hadden meer stadsbezoekers en doorreizigers verwacht. Volgens Greta lijkt het jaarlijks afnemend aantal passagiers een versnellingsproces te ondergaan. Als dat zo verder gaat, merkt Sérgio op, zijn er binnenkort misschien geen treinen meer.

Sérgio herhaalt zijn opmerking het jaar daarop. Zodra ze Sants binnenrijden zien ze de sporen van een beginnende degradatie van het station. In de ontvangsthal die de internationale en doorreis perrons verbindt met controleposten om de stad binnen te komen is er behalve een handvol reizigers niemand te bekennen. Humanoïde robotten onderhouden de enkele volautomatische verkooppunten en de schaarse sanitaire voorzieningen.
"Blijkbaar hebben ze de politiek van St Pancras overgenomen," gaat Sérgio verder. Hij is nog behoorlijk onder de indruk van hun reis. Die begon in bijna lege gangen van het enkele jaren geleden nog van leven bruisende Londense station. Ze waren tussen neergelaten rolluiken en uitgedoofde reclameopschriften naar een troosteloos platform gelopen. Vooraleer ze de trein opstapten moesten ze door drie controle eenheden, enkel uitgerust met elektronische intelligentie. De service aan boord was ook voor de eerste maal volautomatisch. Bij de overstap in Parijs werden ze door een glazen tunnel binnenin de metrogangen naar een

afzonderlijk metro-stel geleid, om daarna over te stappen op een trein met slechts vier wagons. In hun wagon bevonden zich enkel reizigers naar de Catalaanse hoofdstad. De trein stopte voor de eerste maal in Toulouse, waar ze vaststelden dat de deuren van hun wagon niet konden worden geopend. Uit de aangrenzende wagon stapten alle reizigers uit. Iemand klopte op hun raam en ze zagen twee Parijse vrienden, maar ze konden enkel wuiven, want het raam kon niet worden opengeschoven. Dezelfde avond ontmoetten ze hun avatars in *Hortibliek*. Ze vernamen dat sinds deze zomer in heel Frankrijk enkel gezondheidsvisa bestonden om van één bepaalde stad naar een andere bepaalde stad te reizen en vanuit Parijs kon dat op dit ogenblik niet naar alle bestemmingen. Een plaatselijke epidemie, die in de metropool al heel wat slachtoffers velde, maakte dat de meeste steden op het HST-net geen enkel inreisvisum verschaften, zelfs voor mensen met een clean medisch dossier. De vrienden gingen toch naar Toulouse omdat ze in zekere gevorderd waren om deel te nemen aan de ontwikkeling van een nieuw communicatie programma tussen biologische en elektronische intelligentie in het Ruimteonderzoek centrum. Men had hen laten verstaan dat ze, indien ze weigerden, de faculteit onderwijswetenschappen van de Parijse Sorbonne alle financiering zouden verliezen.

Vóór Greta en Sérgio het station kunnen verlaten worden ze nogmaals elektronisch begeleidt doorheen drie controle eenheden. Bij de laatste post verschijnen er na enkele minuten een reeks groene led-lampjes op een paneel links van hen waarna een glazen deur openschuift. Op hun electronisch gezondheidsvisum komt nu een waarschuwing dat indien hun

verblijf in Barcelona langer dan vijf dagen duurt, ze een nieuw visum moeten aanvragen bij aankomst in Lissabon en tien dagen in quarantaine zullen worden gehouden ondanks alle eerder aangevraagde en gekregen reisdocumenten.
Op Sérgio's aandringen logeren moeder en zoon ditmaal bij de Legendre's en niet bij Gabriel en Bianca. Tijdens hun laatste avatar-gesprek, kort voor de reis, had Inês aan Sérgio gezegd dat ze hen niet aan het station kon afhalen, omdat er momenteel een verbod geldt voor contacten tussen stedelijke compounds. Zoals alle andere grote Erebúm steden is ook Barcelona vandaag administratief onderverdeeld in compounds waartussen zelfs de stadsbewoners zich enkel mogen verplaatsen indien ze over de juiste verplaatsingsdocumenten beschikken, zodra er een virus alert is. Inês' vader had Greta uitgelegd dat ze bij het vastleggen van hun reis het visum moesten laten voorzien van een document dat hen toegang gaf tot het Compound *Montbau-Mundet*. Wanneer ze de aan het document verbonden *Quick Response Code* laten scannen door het electronisch oog na de tunnel te hebben doorlopen van het Sants station naar de deuren die toegang geven tot de metro, krijgen ze beiden een elektronische kaart die hen enkel toegang geeft tot de metrowagon *Montbau-Mundet* van lijn 3. De verschillende wagons zijn immers geprogrammeerd om enkel deuren te laten opengaan in de stations die tot hetzelfde compound behoren.
Na een half uur sporen stappen ze uit in Montbau waar een dolgelukkige Inês hen staat op te wachten voor de ingang van *Sant Jordí*. Samen wandelen ze naar de Carrer de la Poesia. Ze kruisen de Jardins de Montbau in de richting van Inês' ouders

huis. Onderweg vertelt Inês dat Gabriel en Bianca ook naar dit compound verhuisden waarin hun respectievelijke faculteiten zich bevinden. Voor de meeste vaste medewerkers was dat de vanzelfsprekende oplossing om niet om de haverklap een verbod te krijgen om naar de universiteit te gaan zodra code oranje van kracht wordt omwille van verhoogd infectiegevaar. Ze kunnen elkaar dus zonder verdere bureaucratie ontmoeten gedurende de vijf dagen die ze samen zullen doorbrengen.
Tijdens hun korte wandeling stellen Greta en Sérgio vast dat het stadsbeeld gelijkenis vertoont met de Londense Russell Compound: de meeste bar's en restaurants zijn dicht. Enkel de *fast food* aanbieders die vooral van *takeaway* leven maar ook over grote restaurantruimte beschikken en de kleine erg exclusieve en vreselijk dure restaurants kondigen nog plaatselijke bediening aan, de laatsten enkel op afspraak. Inês bevestigt dat ook in Barcelona de mensen bijna altijd thuis blijven. Levensmiddelen worden aangevoerd met automatische leveringen, per drone of per computergestuurde voertuigen.
Het drietal betreedt het ruime twee verdiepingen tellende appartement. Gabriel, Bianca en Inês' ouders verwelkomen Greta en Sérgio met grote vreugde.
"Het lijkt wel steeds moeilijker om een echte omhelzing te geven aan vrienden die niet naast de deur wonen," zegt Bianca.
"Ja, Sérgio merkte nogmaals op dat we binnenkort misschien helemaal geen treinen meer hebben om over grote afstanden te reizen. Het lijkt wel of iedereen gaandeweg wordt opgesloten en slechts enkele vierkante kilometer bewegingsvrijheid krijgt," antwoordt Greta. "In Londen is men begonnen met het volledig

afsluiten van bepaalde delen van de metropool, waarin de druk van de *Nieuwe Onwetenden* te groot is geworden."

"Hé," zegt Inês' vader, "dat is nieuw. Maar niet uniek. Ik vernam dat in Parijs hetzelfde aan het gebeuren is. En ik hoorde ook dat Brussel nu twee delen heeft. *Euro-Brussel* is volledig afgesloten van *Local-Brussel*. Aan wie in de Euro-Brussel zone werkt raadt men ten stelligste af Local-Brussel te bezoeken. Trouwens, wie in Euro-Brussel woont vermijdt verplaatsingen in heel het gebied tussen Rotterdam, Aachen, Luxemburg, Rijsel en de Frans-Belgisch-Nederlandse kust."

"Waarom?" vraagt Sérgio.

"Om te beginnen is heel de kustzone met grote aanvoerhavens een streek vol rondtrekkende werkloze ignorante bevolking. Die leeft hoofdzakelijk van inbraken op containerparken en in stapelhuizen. De hele verdere streek is tegenwoordig een verzamelplaats voor wie zich aan de controle van onze steeds meer autoritaire overheden wil onttrekken. Ik begreep dat ondanks het volmachten systeem, of misschien net daarom er toch nog plaatselijk ruziënde politici zijn die er maar niet in slagen een lokaal beleid te verkopen. In sommige steden slepen de onderhandelingen over machtsverdeling soms meer dan de helft van de tijd tussen twee verkiezingen aan. Gek is dat. Bij die verkiezingen tegenwoordig zijn de politici ongeveer de enigen die stemmen, maar ze proberen uiteraard zoveel mogelijk volmachten te ronselen. Het gevolg is dat zowat iedereen naderhand de andere verwijt de verkiezingsuitslagen te vervalsen. Niemand lijkt in staat te zijn te begrijpen dat ze heel hun bouwwerk zelf vernietigen en dat hun macht uiteindelijk

enkel afhangt van wie hen achter de schermen naar voren schuift. Onder de *Nieuwe Onwetenden* voor wiens kinderen hoe langer hoe minder degelijk onderwijs bestaat, heb je dan ofwel wie zich van alles afzondert ofwel wie als enig doel heeft alle structuren te vernietigen."

"Leg eens wat meer uit," vraagt Greta.

"Het Instituut voor Sociaal-Endemische ziektes heeft vandaag enkele ploegen interessante onderzoekers. We kennen sommigen ervan. We ontmoeten elkaar regelmatig in de *Hortibliek,*" mengt Bianca zich in het gesprek. "Er wordt druk werk gemaakt van het profileren van de *Nieuwe Onwetenden*, maar ook van de *Arrogante Onwetenden* en van wat ze tegenwoordig de *Arrogante Misleiders* noemen. Die horen blijkbaar hoofdzakelijk thuis in de bodemgroep van rijke individuen volgens de de Bloomberg-schaal.

Er zijn de Onwetenden die zich afzonderen. Dat zijn eerder geweldloze groepen mensen die het gewoon beu zijn om de haverklap in quarantaine gezet te worden. Vooral in de Ardennen, de Kempen en de streek tussen Maas en Schelde zijn er leefgemeenschappen in dorpen en dun bevolkte plaatsen die terugvallen op een soort plaatselijke overlevingseconomie. Ze proberen zichzelf onzichtbaar te maken voor bureaucratie en administratie. Hun eigendom bestaat meestal uit een eigen dorpshuis en wat grond voor een moestuin. De laatste twintig jaar zou er op veel van die lokalen een soort geweldloze uitzuivering hebben plaats gevonden. Roddel en burenpraatjes deden meer bewuste bewoners verhuizen. Daarbij ontstonden vormen van intellectuele clusters vaak binnen de metropolen,

hoofdzakelijk rond de bestaande hogescholen uiteraard in het specifiek Local-Brussel compound zijn. Maar ook Gent, Leuven, Rijsel, Aachen en Luxemburg zijn een soort “vrij”steden aan het worden, waar zowel *Euro-Brussel* als de lokale besturen in crisis weinig greep op hebben.
Toch zijn het net die leefgemeenschappen van niet agressieve *Nieuwe Onwetenden* en *Intellectuele Wetenden* die gemakkelijk met elkaar contact onderhouden. Beide bevolkingsgroepen van de Lage Landen (West-Erebúm) hebben met elkaar gemeen geweld te verwerpen.”
Inês’ vader neemt terug over: “Daarnaast heb je de *Vernielende Onwetenden*. Gek genoeg waren dat eerst de meest radicale volgers van populistische politici. Die schijnen ondertussen in ongenade te vallen bij hun eigen volgelingen. Veel van de radicale volgers vonden het politiek beleid de laatste twintig jaar blijkbaar te laks. Gaandeweg organiseerden ze zich in kleinere groepen onder meer agressieve leiders en revolteerden ze zowel tegen hun vroegere leiders als tegen wie alle individuen die hun vroegere en huidige leiders als gevaarlijk afschilderden. Ze claimen het recht in eigen handen te nemen omdat hen nooit recht werd toegedaan. Ze doen sterk denken aan de *Vineland Onwetenden*, soms zelfs aan door oorlogsheren geleide groepen in bepaalde streken van het Alkebulan of het Waçúm continent. Hoewel ze voorlopig nog zwak bewapend zijn, scanderen ze vaak hetzelfde soort slogans op basis van al dan niet religieuze dogma’s. Ze bezitten doorgaans minder dan de geweldloze *Nieuwe Onwetenden* maar hunkeren meer naar statussymbolen. Vandaar dat ze hoofdzakelijk leven in de buurt van gebouwen

en opslagplaatsen die kunnen geplunderd worden. Structuren vernietigen is voor hen een middel geworden om hun doel te bereiken. Van de populistische leiders nemen ze één richtlijn steevast over: pas op voor intellectuelen, die zijn gevaarlijk. Die vinden immers van alles uit om het leven van de gewone mens, zijzelf dus, onmogelijk maken. Ze betuttelen, ze beknechten, ze geven lessen moraal, ze zijn de bron van alle kwaad. Daarom is het met deze groep *Vernielende Onwetenden* veel moeilijker contact te leggen."

"Maar de onderzoekers van het *Instituut voor Sociaal-Endemische Ziektes* zijn bezorgd," zegt nu Inês' moeder. "Ze wijzen erop dat wat zich in de Lage Landen afspeelt, zich uitbreidt naar het vanuit Euro-Brussel Centraal Bestuurde Erebúm. Het zou volgens sommige berekeningen slechts één, en zeker minder dan twee generaties duren voor dit soort gewelddadige groepen *Nieuwe Onwetenden* zowat overal waar grote groepen mensen wonen de overhand zouden nemen. Je ziet het fenomeen in de Amerikaanse Verenigde Staten, in het Russische Rijk, in het dichtbewoonde Noorden en Zuiden van het Alkebulan continent en overal in Waçúm, behalve in China. Die gewelddadige groepen roeren zich zelfs waar er een sterk autoritair centraal bestuur de virus-plagen gebruiken om mensen steeds meer de mogelijkheid ontnemen zich vrij te bewegen. Die groepen scanderen de slogan "*Liever vrij en besmet dan gevangen en gevaccineerd*". En daarbij maken ze van de twijfel of ze al dan niet besmet zijn een wapen, waarmee ze angstig geworden bezitters steeds meer schrik aanjagen. De ironie van de hele zaak is dat de rijke bevolking — en hiermee bedoel ik die enkele procenten die de selecte

bovenlaag van de Bloomberg-schaal uitmaken — zichzelf begint af te zonderen in luxe gesloten gemeenschappen. Je vindt die condominiums in de Amerikaanse Verenigde Staten, er zijn de Nieuwe Datcha's in het Russische Rijk, de Nieuwe Verboden Steden in China en de Paleis-steden in het Indiase Rijk."

"Dat laatste is allemaal zo negatief. Kunnen we nog naar de gezelligheid vluchten?" vraagt Sérgio.

"Ja," beaamt Inês, "soms denk ik dat ik me misschien wel beter zou voelen door naar zo'n geweldloze gemeenschap van *Nieuwe Onwetenden* te verdwijnen".

"Ik kan jullie heel goed begrijpen," zegt Greta. "Het lijkt me helemaal geen pretje vandaag jong adolescent te zijn met toegang tot kennis en wetenschap. Ik ben opgegroeid kort nadat de bewuste klimaatjongeren, denk maar aan Greta Thunberg, de aandacht probeerden te vestigen op de uitwassen van het vernietigende kapitalistische systeem. Globaal gezien waren we toen toch optimistisch, sommigen onder ons zijn dat nog steeds. We vertrouwden misschien teveel de groep economisten die veronderstelden dat het kapitalistische systeem zich gaandeweg zelf zou regelen nadat het planetair de overhand kreeg. Ikzelf werd door mijn ouders en door opa Paulo opgevoed met het idee dat het kapitalistisch wereldsysteem rekening zou gaan houden met Bregmaniaanse voorstellen. Tot op vandaag gebeurde dat heel weinig en tegenwoordig gaat het de omgekeerde richting uit. De arrogante naar alleenheerschappij hengelende lieden zijn gewoon te machtig. Of misschien zijn ze niet machtig genoeg om wat ze zelf veroorzaakten om te buigen tot een humanere samenleving. Een soort appartementskat

utopie, zoals mama en tante Joana het formuleerden, kan jullie daarom zeker aantrekkelijk lijken."

Gabriel glimlacht. "Maar we blijven ervan overtuigd dat we beter blijven werken in de richting van de coöpererende pluralistische utopie, nietwaar Greta?"

Inês staat op en vraagt Sérgio of hij meegaat naar het dakterras. Daarstraks hadden ze afgesproken wat naar muziek te luisteren en elkaar te laten horen wat ze voor nieuws ontdekten. Samen lopen ze de kamer uit.

De volwassenen zetten hun gesprek verder.

"Die utopie lijkt vandaag verder weg dan in het begin van de eeuw," zegt Greta. "Catherine en Joana Demeester stellen het einde van vorige eeuw ignarometrisch als volgt voor: in het groene weinig onwetende weinig arrogante deel had je een vrij grote groep startende democratieën en een vrij kleine groep democratieën aan het eind van hun cyclus. Slechts weinigen weten nog dat precies honderd jaar geleden de *Institutionele Pedagogie* het licht zag. Die coöperatieve stroming binnen het onderwijs leek toen een opstap voor het tijdperk van de lerende mens. De coöperatief lerende mens voedt het groene hoekje linksonder van het ignarometrisch raamkader. De kleine onderlaag van intellectuele utopieën, richting coöpererend pluralisme is niet gewenst door wie de macht bezat maar ontwikkelde zich toch. De utopie bestaat nog steeds maar krijgt geen nieuwe adepten. De in de bovenlaag aanwezige utopie van fascistische maatschappijen bestond toen ook, maar velen dachten dat de toenadering tot de verwezenlijking van die utopie onder controle werd gehouden door de democratische

machthebbers. Men geloofde nog echt in de beschermende invloed van organisaties zoals het OESO of van de Verenigde Naties met haar veiligheidsraad, fondsen en agentschappen waarvan we ons het kinderfonds, het voedselfonds, Unesco, het Internationaal Monetair Fonds nog herinneren. Maar wat met het IMF gebeurde is toont hoe mensen de slagkracht onderschatten van de aan de rechterzijde in het ignarometrisch kader gesitueerde utopie van totalitaire staten in startfase. In zekere zin nam die de democratieën aan het eind van hun cyclus gemakkelijker op dan de pluralistische utopie."

"Denken jullie dat die verschuiving naar totalitaire centrale besturen het gevolg is van fouten uit onwetendheid of dat het om een bewuste manipulatie gaat?" vraagt Inês' moeder.

"Ik moet eerlijk bekennen dat ik niet goed op de hoogte ben van wat het Instituut voor Sociaal-Endemische Ziektes op dit ogenblik doet," begint Greta. "Maar ik maak de link met wat ik van Steven Bird hoorde en wat mijn Parijse vrienden die in Toulouse verblijven me via een *Hortibliek* gesprek vertelden. Er gaan steeds meer geruchten rond dat de Bloomberg-top ons zand in de ogen strooit met haar liefdadigheidsprojecten en met de hieraan gekoppelde financiering van bepaalde universiteiten en faculteiten."

Gabriel knikt: "De aanhoudende epidemieën hebben voor een serieuze maatschappelijke ontwrichting gezorgd waarbij de moderne middenklasse in de praktijk zo goed als verdwenen is. De rijke bovenlaag die haar rijkdom betrekt uit het bezit van de productie-eenheden en de instellingen voor service packs van wat de middenklasse massaal consumeert beleeft ironisch

genoeg een moeilijk moment. Uiteraard blijft die top alle kapitaal en bezit naar zich toetrekken, maar dat bezit is deels een vertekend beeld. Het gaat meer om een ingeplant idee, een alomvattend geloof dan om een tastbare realiteit. De economie, de fondsen en de projecten werken vandaag met grote digitale geldelijke transacties waarvan je niet echt precies weet op welk bezit ze steunen. Het gaat steeds meer om een cultureel in stand gehouden constructie."

Daarop zegt Bianca: "Het valt me op dat er hoe langer hoe meer gezocht wordt naar meer efficiënte communicatiemodellen tussen biologische en elektronische intelligentie. Om wat te bereiken? Een veralgemeende informatie gebaseerd op de zienswijze van die rijke bovenlaag? Met de bedoeling tot massale sociale onwaarheid te komen? Het afschaffen van scholen en ze te vervangen door afstandsonderwijs is slechts één aspect van de op gang zijnde manipulatie.

Greta herneemt: "Steven spreekt over *Bloomkamp* waarmee hij het 'luxe-reservaat' bedoelt voor wie het netto vermogen nummer 8 tot 11 op de Bloomberg schaal heeft. Dat luxereservaat bestaat uit verschillende condominiums op de wereld waartussen haar inwoners discreet maar onbeperkt reizen. Daarbij maken ze gebruik van ultrasnelle luchtvoertuigen die in de stratosfeer of hoger vliegen. Volgens Steven zijn er hardnekkige pogingen om de hand te leggen op een door Victor Hunt beschreven — misschien wel buitenaardse — technologie. Die zou het loodrecht opstijgen bekomen door gebuik te maken van variaties in de plaatselijke opheffing van de wetten van de zwaartekracht. En dat zou ook de reden zijn

voor het aantrekken van die communicatiespecialisten. Het heeft onder meer te maken met de verdere ontwikkeling van elektronische superbreinen die met menselijke biologische breinen moeten samenwerken.”
De anderen kijken verwonderd. Daarop zegt Gabriel: “Natuurlijk. Dat legt uit waarom er echt werk gemaakt wordt van luxe-isolatie. En om dat mogelijk te maken is de andere isolatie, van de rest van de wereldbevolking, een onvermijdelijke correlatie. De toenemende verdeling in compounds van de grootsteden werkt zo’n isolatie natuurlijk in de hand. Daarmee wil ik niet zeggen dat we moeten doen of de pandemieën niet bestaan, maar ze komen wel goed van pas.”
Greta zegt nu: “Steven heeft het steeds opnieuw over hoe de rurale bevolking meer en meer afgesneden wordt van de stedelijke bevolking. De verregaande automatisering van de plaatselijke landbouw, de aanvoer van basisproducten door zorgvuldig gescreende ploegen en het cultiveren van de angst voor de proliferatie van nieuwe virussen zorgen ervoor dat er zo goed als geen contacten zijn tussen landelijke producenten ergo plaatselijke rurale gemeenschappen en stedelijke verbruikers. Die landelijke kernen zijn volledig op afstandsonderricht aangewezen, wat hen uiteraard gevoeliger maakt voor manipulatie. De informatie die veel *Hortibliek* groepen op het wereldwijde net gratis ter beschikking stellen is van weinig nut als mensen niet opgeleid worden tot kritisch denken.”

Vijf dagen later verlaten Greta en Sérgio hun vrienden. Inês loopt met hen mee tot hetzelfde metrostation waar ze hen kwam afhalen. De beide jongeren hebben het moeilijk bij het

afscheid. Ze weten niet of ze elkaar over zes maanden zullen terugzien. Het is helemaal niet duidelijk of Greta en Sérgio gemakkelijk van Lissabon terug naar London gaan kunnen reizen. En het is nog minder duidelijk of ze daarbij toelating zullen krijgen om hun reis te onderbreken in Barcelona. Februari is op het Noordelijk Halfrond een maand waarin virussen en ziekteverwekkende bacteriën goed gedijen. En tegenwoordig is er niet veel nodig om sociale netwerken informatief te besmetten.

Een kleine plaatselijke biologische of informatieve infectie kan gemakkelijk tot gevaarlijke pandemie uitgroeien zodra enkele posts viraal gaan.

Op 29 Juli 2061 is het de bijna onzichtbare komeet Halley die aarde slechts nadert tot op 0,48 astronomische eenheid die voor de jaarlijkse angstpsychose zorgt en het reizen voor de gewone mensen dit jaar volledig onmogelijk maakt. Alexandre en Catherine denken aan die dagen dat ze op hun rug naar de sterren keken in het ZuidEuropese Portugal samen met Paulo Demeester en hoe hij zich zou ergeren aan die mystieke interpretatie van een doods voorbijtrekkend hemellichaam…

De consolidatie van de mega-poleis (2063-2070)

Weemoedig beëindigt Inês Legendre haar avatar-gesprek met de avatar van Sérgio Mestre. Ze hebben net vernomen dat ze elkaar wellicht ook dit jaar niet lijfelijk kunnen ontmoeten tijdens de zomer. Het is al drie jaar geleden dat ze samen vijf korte dagen doorbrachten bij Inês thuis, in Barcelona.
Boos loopt Sérgio de huiskamer in.
"Wat scheelt er?" vraagt Greta haar zoon.
"Inês is verdrietig en ik ben het kotsbeu elkaar sinds jaren niet meer te hebben ontmoet. We hadden allebei plannen om mijn achttiende verjaardag samen te vieren. En als we de laatste twee jaren voor augustus geen visum kregen voor Barcelona, zullen we er wellicht in 2063 ook geen krijgen voor september."
Greta zucht. Het is ook de eerste maal sinds ze aan zowel de universiteiten van Londense en Lissabon is verbonden dat ze een twee volledige jaren hebben moeten doorbrengen in Lissabon. Greta heeft haar Engelse studenten niet kunnen ontmoeten, tenzij per video-gesprek over de officiële cursuskanalen. Voor informele gesprekken is ze aangewezen op de *Hortibliek*. De Centrale Gezondheidsdienst had haar twee jaar geleden in februari sterk afgeraden de reis naar London te ondernemen, ondanks het feit dat ze nog steeds van een voorkeursregime geniet omdat ze aan twee erkende universiteiten werkt. Maar ze voelde wel de arrogante ondertoon: waarom zou ze in hemelsnaam een reiskrediet moeten krijgen omwille van een handvol *onderwijs*-studenten notabene, die bovendien stage gingen lopen in scholen die wellicht over enkele jaren zullen

gesloten worden. Men legde haar omstandig uit dat er een nieuw virus zijn opgang maakt in het Verenigd Koninkrijk en dat de Centrale Gezondheidsdienst geen menselijke verplaatsingen wil van en naar het grote eiland, om besmetting op het continent te vermijden.
Greta voelde wel hoe de misleidende informatie zonder schroom werd gebruikt. De virologen die deel uitmaken van de *Hortibliek*-gemeenschap waarschuwen wel vaker voor die door het Centrale Bestuur en de Lokale Besturen gebruikte tactiek. Sinds vorige eeuw weet men dat virussen gebruik maken van gastdieren om zich te verspreiden. Tot half deze eeuw waren planten zo goed als nooit rechtstreekse dragers. Alleen schimmels konden eventueel een ziekteverwekker aan mensen doorgeven. Men kent ook de tussenrol van bepaalde insecten bij het overdragen van voor de mens gevaarlijke virussen die zich in planten verschuilen. Maar de laatste tien jaren zijn er steeds meer aanduidingen dat in plantensporen aanwezige virussen in sommige gevallen gelijk naar mensen overspringen. Een huidwondje kan voldoende zijn. Een door een andere ziekte verzwakt lichaam is een gemakkelijke prooi. Het volstaat in de lucht aanwezige plantensporen in te ademen. In dichtbevolkte gebieden start één besmet persoon vervolgens heel gemakkelijk een plaatselijke epidemie. Als gevolg van de klimaatveranderingen gedurende de laatste vijftig jaar zijn er soms wekenlang aanhoudende sterke winden uit één bepaalde richting. Die brengen plantensporen over. Onderzoekers nemen steeds vaker aan dat veel opduikende grote epidemieën in de grootsteden niet door een van buiten het gebied komende reiziger worden binnengebracht maar hun oorsprong vinden bij één

binnen het gebied wonende zieke na het inademen van sporen die virussen overdragen. Meer kritische intellectuelen zijn ervan overtuigd dat een reisverbod tegenwoordig weinig te maken heeft met gezondheid. Persoonlijke ontmoetingen op congressen, universiteiten en wetenschappelijke bijeenkomsten en de daarbij horende gesprekken zijn moeilijker na te gaan dan het internetverkeer. De *Hortibliek* is er zich wel degelijk van bewust dat er weinig aan de aandacht van het Centraal Bestuur ontsnapt. Zelfs het gebruik van avatars op door VPN-technieken beschermde gedeeltes van de snel groeiende digitale werelden is niet volledig anoniem te houden. Er zijn overal spionnen. Ook goed afgeschermde chat rooms waarin enkel beperkte groepen avatars samenkomen van collega's of vrienden die elkaar vooraf persoonlijk ontmoetten zijn niet vrij van digitale inbraak en daarbij behorende afluistertechnieken. De Centrale Besturen van de grote wereldmachten zoeken naar wetenschappers om voor hun belangen in te spannen. Infiltratie in de *Hortibliek* is gewoon goedkoper en efficiënter dan spioneren tijdens bijeenkomsten van allerlei aard in de fysische wereld.

En toch is het nog mogelijk reisvergunningen te krijgen in bepaalde gevallen. Lokale besturen maken er zelfs bewust gebruik van om het misnoegen onder de Wetenden binnen de perken te houden. Over dociele Nieuwe Onwetenden maken de regeringen zich geen zorgen. De misleidende campagnes maken hen gewoon te bang om zelfs maar te denken aan reizen buiten hun compound. Voor Agressieve Nieuwe Onwetenden is er een andere oplossing. Die worden ingelijfd bij de bewaking van de openbare orde of warm gemaakt voor lange afstandsvluchten

naar Mars of naar één van de twee Jupiter manen. Er zijn hier en daar relatief kleine groepen Onwetenden die de stad ontvluchten. Die komen dan ergens in een plaatselijke rurale leefgemeenschap terecht. Hierover maken oligarchen en autoritaire besturen zich nog minder zorgen. Men beschouwt hen als mensen die er vrijwillig voor kozen zichzelf buiten te sluiten uit het kapitalistisch systeem. Ze vinden het niet erg een armoedig bestaan lijden zonder geld en zonder grote middelen. Daarbij worden ze juist gevoeliger voor infecties, zo redeneren de Locale Bestuurders. Of ze vallen van de regen in de drup en komen onder het juk te staan van één of andere kleine alleenheerser. De bevoorrechtte klassen hebben dezelfde opinie. Ze zien hun mening bevestigd door het omgekeerde proces. Er is nog steeds wie de rurale streken verlaat om zich in de alsmaar groeiende grootsteden te vestigen. Wie die stap zet brengt ware horrorverhalen mee over het leven buiten de stad. En zowel stedelingen als hun regeringen tonen weinig interesse om die verhalen te onderzoeken en waarheid van onwaarheid te scheiden.

De relatief gemakkelijkere appartementskat leefstijl maakt dat inwijkelingen grif de permanente gijzeling in het compound waarin ze terechtkomen aanvaarden. Ze nemen doorgaans snel een baantje aan als thuiswerknemer met zo weinig mogelijk verplaatsingen in dienst van een service pack provider. Ze ontvangen een modest loon dat basisconsumentisme toelaat. Bovendien zorgen de locale besturen van grootsteden voor voldoende kosteloze evenementen om opstanden te vermijden.

“Ik zal zien of ik iets kan bekomen langs de universiteit om,”

troost Greta haar zoon. “Ik krijg wellicht geen visum als redactrice van *Ignarysis*, en zeker niet voor een gewoon vriendenbezoek. Maar de Decanen van de faculteit onderwijswetenschappen van Lissabon en Barcelona krijg ik wel zover om een reis los te peuteren in het kader van een nieuw studieproject over communicatie. Bianca startte onlangs een *think tank* met ethologen en specialisten in elektronische intelligentie. Ook onze universiteit werd aangeschreven. Men zou graag contact leggen met specialisten in zelflerende elektronische gemeenschappen.” Terwijl ze dit zegt, moet Greta even glimlachen. Soms is het toch wel leuk om zand in de ogen te strooien van die arrogante bestuurders die gek zijn op goed klinkende titels. Zijzelf is sinds kort erkend als consulent voor programmeurs van dat soort gemeenschappen, terwijl al dat consulenten gedoe dikwijls niet meer is dan in een mooi cadeaupapiertje verpakte gebakken lucht.

“Denk je dat te kunnen? Oom Alexandre zei me onlangs dat jullie activiteiten met het Bibliotheekhuis niet erg graag gezien zijn door het Lokale Bestuur. En die moet toch het visum verlenen?”

“Het Locale Bestuur houdt eerder inreisvisa tegen. Uitreisvisa zijn eenvoudiger te verkrijgen, zeker door iemand die men liever kwijt dan rijk is. Wanneer het Bestuur van de plaats van bestemming positief reageert of zelf de verplaatsing aanvraagt, is het visum snel in orde. Barcelona zal ons niet veel stokken in de wielen steken. De Decaan van de faculteit van Bianca is erop gebrand om het Europese Centraal Bestuur ter wille te zijn. Onze gezondheid is ok. We zijn twee jaar in Lissabon gebleven, en op dit ogenblik is wat ons betreft enkel London een “rode zone”. Zonder lokaal

epidemie alert zal het me wellicht lukken. En als Lissabon daarna moeilijk doet om ons terug te laten komen, gaan we gewoon naar London, zo gauw dat fameuze communicatie-project voldoende interessant lijkt in de ogen van andere lokale overheden. Het ergste dat ons kan overkomen is dat we daarna een tijdje het eiland niet af kunnen."

"Maar mama, dan kunnen we volgend jaar ook niet reizen."

"Laat ons om te beginnen één probleem afzonderen en later over de andere denken. Je wil graag je verjaardag vieren in het bijzijn van onze vrienden en van Inês, liever dan hier in familie, juist?"

Sérgio kleurt een beetje: "Inês en ik willen elkaar zo graag terugzien, mama."

"Dan zorgen we eerst daarvoor. Is dat goed?"

Begin September 2063 stappen Greta en Sérgio stappen de trein op in de wagon voor Barcelona. Er is verder één wagon voor Madrid, één voor Toulouse en één voor Parijs. De infectiegraad is op dit ogenblik laag, zowel in Lissabon als in Barcelona. Dus beschikken beiden over een gezondheidsvisum dat hen toelaat hun treincoupé te verlaten en te middagmalen in het Barcelona-deel van de restauratiewagon. Bovendien stelt de elektronische treinbegeleider hen op de hoogte dat in hun wagon maar een tiental passagiers zijn, zodat het niet moeilijk is de regel te respecteren om slechts vier reizigers simultaan te ontvangen in de restauratie. De trein stopt enkel in Madrid vooraleer verder te rijden naar Barcelona. Hun reis neemt net iets meer dan vijf uur in beslag. In het Station Sants is er de laatste vier jaar niet veel veranderd. De electronisch aan hun

reisvisum gekoppelde route geeft net zoals de laatste maal toegang tot de metrowagon naar het *Montbau-Mundet* Compound.

Het park is een oase van rust en verkoeling in de hete nazomer van Barcelona.
Inês had die morgen Sérgio voorgesteld met Bianca en Greta mee te wandelen tot aan faculteit van onderwijswetenschappen op Campus Mundet. Daarna konden ze zelf verder wandelen naar het vlakbij gelegen *Parc del Laberint d'Horta*.
Sérgio was nog de bibliotheek van de faculteit binnengelopen terwijl Inês met Bianca in het restauratielokaal broodjes en flesjes water ging halen. Korte tijd erna vond ze hem voor de rekken onderwijssociologie. Hij had even in de Spaans-Franse vertalingen van *Ignarysis* gebladerd, vooraleer een thesis ter hand te nemen van Abigail Blum, een jonge onderzoekster verbonden aan het Instituut voor Sociaal-Endemische ziektes. Niet enkel de joodse naam trok zijn aandacht. Zijn moeder vertelde hem immers ooit dat de Palestijnse geneesheer Izzeldin Abuelaish initiatiefnemer was voor het instituut in antwoord op de bijna honderdjarige uitputtingsoorlog tussen streng-orthodoxe joodse milities en extreme Palestijnse organisaties. Die oorlog die op een volledige catastrofe uitliep zowel voor de Palestijnse bevolking als voor het vredelievende deel van de Joodse diaspora was op zijn beurt de nasleep van een arrogante Erebúm kolonisatiepolitiek in de zone tussen de oostelijke oevers van de Middellandse Zee en het bekken van de Jordaan rivier met daar bovenop de door het nazisme in praktijk gebrachte massale slachting niet enkel van in Erebúm wonende joden maar van alle mensen die volgens de

toen heersende Germaanse nationalisten ondermensen waren. Helaas werden een aantal afstammelingen van wie dit label kreeg later zelf agressieve nationalisten die even gemakkelijk anderen als uit te roeien ondermensen beschouwden.

Wat verder Sérgio's aandacht trok op het titelblad van de thesis was een tweede naam: Ester Langlauf. Groottante Joana sprak nog steeds over Ester, haar inspiratiebron voor het opstellen van het *Charter van de Lerende Mens*. Hij schrijft de titel van het werk op en neemt zich voor zijn groottante een berichtje te sturen.

Abigail Blum maakte voor de analyse van de door haar verzamelde data blijkbaar gebruik van de *ignarometrie*. Ester geeft in haar inleiding een korte noot over de ontwikkeling van dit instrument voor ze over het historische belang van Blum's werk spreekt. Een snelle consultatie van de *who is who* databasis van de universiteitsbibliotheek leert Sérgio dat Abigail tegenwoordig aan de Londense universiteit is verbonden. Hij noteert haar gegevens met de bedoeling haar op te zoeken zodra hij er de kans toe krijgt.

De hele wandeling vanaf de universiteitsbibliotheek tot aan de *Jardí Romàntic* in het park spreekt Sérgio over het ignarometrisch raamkader en over de vier utopieën die de gezusters Demeester eraan verbonden. Inês vraagt wat Sérgio meer weet over Ester. Hij zegt te weten dat Ester en groottante Joana nu bijna veertig jaar geleden *Horende doven en dove horenden of de kunst van het Communiceren* publiceerden. Tegenwoordig gebruiken onderzoekers vaak de term *horende doven* om te verwijzen naar de groeiende bevolking die alle indices negeren dat de kleine elitaire groep rijke bezitters steeds

een meer totalitaire houding aanneemt van ten aanzien van de verdwijnende middenklasse.
Ze gaan zitten om te picknicken.
Inês vertelt hoe Gabriel, Bianca en haar ouders steeds tijd maken om met haar de studieonderwerpen door te nemen die haar tijdens de digitale lestijden opgelegd worden de laatste twee jaren. Verder zorgen ze er voor dat Inês leeftijdsgenoten kan ontmoeten nu de schoolse sociale contacten zo goed als onbestaande zijn. Daarbij heeft vooral Bianca het vaak over de noodzaak om te communiceren, en dat communiceren meer is dan nieuwtjes met elkaar uitwisselen.
Sérgio glimlacht en bloost een beetje wanneer hij antwoordt: “Dat je van communiceren een belangrijk punt maakt, dat merk ik altijd als onze avatars elkaar ontmoeten. Als ik je iets vertel, dan stel je altijd een heleboel vragen en als jij me iets vertelt, dan is dat nooit in een paar woorden gezegd. Ik voel vaak aan dat je echt bezorgd bent of wat je me zei wel echt duidelijk is voor me. Omgekeerd weet ik dat je ook zeker wil zijn dat je me echt begrepen hebt.”
Inês grijpt Sérgio’s hand en zegt: “Je bent soms een beetje verward in je uitleg. En je bent zo leuk als je over iets begint te stotteren. Ik weet dan dat je hardop aan het denken bent en het is fijn dat te weten bij onze avatar gesprekken. Maar ik vind je manier van hardop denken nog veel leuker als je me dingen probeert uit te leggen als we bij elkaar zijn, zoals nu.”
“Oom Alexandre zegt dat hij zich in mij herkent. Als kleine jongen trok ik erg op hem, zegt hij. Ik moest toen vaak een zin wel tienmaal herbeginnen, vooraleer ik kon zeggen wat ik

dacht. En niet iedereen had het geduld om me de tijd te geven. En sinds we die eerste keer in Parijs met je tante op uitstap gingen, voelde ik hoe jij altijd geduldig wachtte om iets te zeggen tot je zeker was dat ik uitgepraat was… en dat is altijd zo gebleven…”

“Altijd is nu acht jaar…”

“Het zou leuk zijn moest die altijd nog veel jaren duren…”

“En waarom zou het niet? Waar denk je aan?”

“Ik denk eraan dat het zo moeilijk is op voorhand te weten wanneer we elkaar zullen zien… ik ben zo bang dat de dag komt dat het niet meer mogelijk is om wie je graag ziet te gaan opzoeken, als je niet toevallig in dezelfde streek of compound woont.”

“Ben je daar bang voor in het algemeen?”

“In het algemeen, ja, maar ook in het bijzonder,” zegt Sérgio terwijl hij Inês aankijkt.”

“Dan kunnen we dat voor ons beiden beter niet laten gebeuren,” antwoord Inês. “Bianca en jouw moeder zijn blijkbaar goed in het verkrijgen van de nodige visa. Voorlopig moet je je niet ongerust maken.”

“Voorlopig?”

“Gekke jongen, voorlopig is nu en wat later komt dat komt dan later.”

Inês staat recht en trekt Sérgio overeind. Daarop slaat ze haar armen om zijn hals en legt haar hoofd tegen zijn schouder. Hij beroert zachtjes haar haar. Even later heft ze haar hoofd op en ze zoenen elkaar. Daarop kijken ze elkaar lange tijd aan.

“Communiceren,” zegt Inês dan, “maar enkel met de ogen.”

Sérgio neemt haar beide handen vast en trekt haar stevig naar zich toe, waarna hij haar over de rug streelt. “En ook met de handen.”
Inês maakt zich los en begint te lachen. “Of anders…” en ze begint te lopen. Hij loopt haar achterna. Even later gaan ze onder een boom zitten. Ze leunt tegen hem aan. Ze blijven een tijdje stil zitten. Ze zoenen elkaar nogmaals en dan staan ze op en wandelen hand in hand terug. Plots lacht Inês opnieuw: “Zullen we alvast onze lieve ouders vragen erop te letten dat we bij elkaar blijven?”
Sérgio lacht ook: “Misschien zeggen we het iets duidelijker zodat ze niet denken dat we een soort chaperons nodig hebben. Of andersom, dat we net ruzie hebben gemaakt.”
“Lieve mensen, Sérgio en ik zijn een beetje verliefd op elkaar en dus willen we graag in dezelfde stad wonen.”
“Een beetje verliefd?”
“Gekkerd, ik zie je heel graag en ik wil je dicht bij me hebben.”
“En ik zou je liefst altijd in de buurt hebben.”
“Dus?”
“Dus, lieve ouders, weten jullie dat we elkaar erg graag zien en dat we samen willen zijn?”

In één van de kleine kantoren van de faculteit praat Bianca met Greta. Het is wat verontrustend wat te horen wat Bianca te weten kwam sinds hun laatste ontmoeting. Ze zegt er gelijk bij dat er zaken zijn waarover ze in de *Hortibliek* niet wil praten. Ze weten wel dat ze nog altijd vrij goed beschermd zijn achter hun avatar, maar toch. Het gevaar voor digitale besmetting is reëel.
“Ik ben vrij zeker dat mijn bron juiste informatie doorgeeft,”

begint Bianca. “Nog moeilijker tijden komen eraan.”
“Dus die geruchten dat, tenminste in Erebúm, India en China, de mensen echt vast zullen zitten in gesloten gemeenschappen zijn niet ongegrond?”
“Nee. En je weet dat de mobiliteit in de andere delen van de wereld al om andere redenen eerder beperkt is.”
“Maar dat is erg, Bianca. Als dat plan effectief doorgaat wordt de manipulatie nog gemakkelijker.”
“En dat is niet het ergste. Alle gegevens omtrent het oud-DNA onderzoek werden opgevraagd, vernam ik onlangs op ons departement. Je weet wel, dat DNA-onderzoek waarmee de paleoantropologie de laatste zestig jaar werkt ondermeer om een juist beeld te krijgen van de verspreiding van de neanderthaler-genen in de moderne mens.”
“En waarom is dat erger dan manipulatie?”
“De twee laboratoria die de gegevens opvroegen zijn verbonden aan geheime militaire projecten. We weten sinds enkele tijd dat mensen die beschikken over bepaalde Neanderthaler generesten gemakkelijker vatbaar zijn voor specifieke virale infecties met dodelijke afloop. Anderzijds kunnen Neanderthaler generesten ook beschermend werken. Dat is een vrij publiek gegeven waarover al geschreven werd na de eerste grote pandemie van onze eeuw veroorzaakt door een SARS-variant.”
“Dat zou willen zeggen dat…”
“Je kan twee kanten uit… je kan denken aan de aanmaak van virussen die minder vat hebben op een populatie met meer Neanderthaler materiaal, maar ook omgekeerd.”
“En jullie antropologen en paleoantropologen vermoeden dat de

data-opvragingen te maken hebben met dat soort aanmaak? Jullie denken dat er bewust virussen gelanceerd worden in bepaalde gebieden?”
“Ergo. We hebben uit zeer betrouwbare bron vernomen dat er gespeculeerd wordt hoe men delen van de bevolking zou kunnen vastzetten in bepaalde gebieden, ver van de bezittende klasse compounds. Daarop zou men ze kunnen ziek maken of …”
“Of dodelijk infecteren?”
“Ja. We hebben informatie…”
“We?”
Bianca lacht even.
“De *Hortibliek* heeft veel vertakkingen, Greta, en dat is nodig vandaag. We hebben informatie dat *Agressieve Onwetenden* worden opgeleid om een repressie korps te integreren op last van de Centrale Besturen in Erebúm, Waçúm, Vineland en Zuidelijk Alkebulan. Die korpsen staan ter beschikking van de grote stedelijke gebieden en kunnen snel dodelijke wapens inzetten. Een regering kan van contra-informatie gebruik maken en uitleggen dat virusdragers van een bepaalde zone ‘uitschakelen’ de enige manier is om andere zones van ziekte vrij te houden.”
Greta knikt: “Dat gaat wel heel ver. De elite spitst zich vandaag toe op die zones waarvan ze vermoedt dat de bevolking ervan ondanks de desinformatie campagnes toch potentieel gevaarlijk kan blijven. Centrale en lokale besturen hebben weinig last van kleine groepen die zich in zekere zin zelf uitsluiten door een soort coöperatieve leefgemeenschappen op te zetten. Maar in

grote stedelijke gebieden zijn opstanden natuurlijk steeds mogelijk. Geleid door wie? Door Wetenden? Door leden van de *Hortibliek*? Dat denk ik niet."
"Zoals je weet heeft de rijke elite een haat-liefde verhouding met ons. Enerzijds hebben ze onderzoekers en wetenschap nodig, anderzijds weten ze dat wie door nieuwsgierigheid gedreven wordt voortdurend kritische vragen stelt. De macht wil wel intellectuelen in de universiteiten maar kritische intellectuelen vormen een bedreiging. Weet je nog hoe twintig jaar geleden het hele imperium van die wonderboy ineenstortte?"
"Die wonderboy?"
"Ja, die door elektrische wagens en elektronische app's een Bloomberg 2 statuut verwierf en zich daarna verbond met een quasi-totalitair regime."
"Wacht eens. Legde hij niet de basis voor de commercialisatie van het ruimtetransport? Ja, mijn moeder's vriend Steven Bird heeft het soms over hem. Was zijn naam niet Muscle, of zo iets?"
Bianca lacht. "Zo iets," zegt ze. "Welnu, de hedendaagse geschiedenis toont ons dat hij een dramatisch verkeerde inschatting maakte. Zijn rijkdom baseerde zich deels op wie je kon beschouwen als milieubewuste en kritische consumenten. Dat lijkt wel een contradictie in de termen maar je had tot eind jaren dertig van onze eeuw groepen mensen die zichzelf bewuste consumenten noemden. Ze hielden wel het paradigma van gesofisticeerd individueel vervoer aan maar verkozen elektrische wagens boven wagens met fossiele brandstof. Het meest frequente argument was dat dit de enige oplossing was zolang er geen efficiënt netwerk van openbaar vervoer bestond.

Grote investeerders maakten handig gebruik van die half milieubewuste consumenten. Denk aan hoe de elektriciteit uit windmolenparken een soort hype werd. Investeerders hadden liever snel profijt uit de verkoop van individuele wagens en het gebruik van de bestaande wegeninfrastructuur. Er was weinig belangstelling voor de uitbouw van bijkomende infrastructuur voor snel elektrisch openbaar vervoer. De verkoop van toestellen voor het luchtvervoer in de stratosfeer van enkelingen of kleine groepen was een andere lucratieve zaak.
Net zoals nu maakten zowel onwetenden en wetenden druk gebruik van sociale netwerken elk met eigen voorkeur voor bepaalde app's. Één van de meer lucratieve app's, vaak door wetenden gebruikt, werd opgekocht door diezelfde investeerder in elektrische wagens."
"En toen ging het fout."
"Ja, voor hem ging het toen fout. Domweg. Door zich te verbinden met een quasi-totalitair regime met soms fascistische kantjes keerden de kritische consumenten verantwoordelijk voor een groot deel van zijn rijkdom zich massaal van hem af. Hij duikelde snel de Bloombergschaal af. Vandaag is zijn opgang en afgang een case-studie. Een van de gevolgen is dat in de publiciteit geen milieubewuste keuze slogans meer werden gebruikt. Op korte termijn lijkt het hiervoor gevoelige publiek een goede investeringsbron. De slogans vinden enkel respons bij wie bewuste keuzes maakt. Om die te maken is kritische zin voor nodig en een bevolking met teveel kritische zin is net waar de elite van af wil. Je kan van kritische mensen niet verwachten dat ze gedurende lange tijd kritiekloos zullen consumeren."

"Dat is duidelijk. En vandaag zien we dat het afbouwen van schoolsystemen de rijke elite niet armer maakt. Kinderen verplichten tot instructie *on line* is na de pandemieën van de jaren dertig een dubbele lucratieve bezigheid geworden. Licenties moeten betaald worden voor het gebruik van e-leerboeken en didactische platforms. Elk nieuw model tablet, mobieltje of computer zijn voor velen gewilde statusobjecten. Vandaag spenderen *Nieuwe Onwetenden,* adolescenten en volwassenen, het grootste deel van het beschikbaar inkomen aan elektronische gadgets en *on line* transacties van verplichte en facultatieve service packs allerhande. De grootste winst is vandaag te halen uit de massale verkoop aan een stedelijke bevolking van vooral onstoffelijke producten waarvan het logo een hoge statuswaarde heeft."

"Je hebt met de coöperatieve leergemeenschappen die je begeleidt en bestudeert doorheen de jaren het hele mechanisme helpen blootleggen. Je verbazing over wat achter het hele concentratieproject schuilt verwondert me daarom."

"Weet je, Bianca, ik beschouw me zelf als een optimist. Maar het kan best zijn dat mijn optimisme deels steunt op mijn naïviteit."

"En ik ben blij iemand met jouw optimisme onder mijn werk- en vriendenkring te tellen. Volgens mij is het daarom dat je slaagt kleine dingen met een grote symbolische waarde die ik snel voor onmogelijk hou te verwezenlijken. Je aanwezigheid vandaag, hier in Barcelona, bijvoorbeeld."

Uiteraard zijn Sérgio en Inês hier nog meer blij om en voor een heel andere reden. Die avond zitten ze hand in hand tussen hun ouders zitten en vertellen dat ze ervan dromen om samen

te blijven. Greta kijkt haar zoon wat vertederd aan en zegt tegen Inês' moeder: "Bianca heeft me vandaag nog gezegd dat ik met mijn optimisme dingen bekom die soms onmogelijk lijken. Als ik het goed voor heb kan Inês over een kleine twee jaar aan hogere studies beginnen, niet?"
Vooraleer haar moeder kan antwoorden, knikt Inês en zegt: "Ik zou dolgraag communicatie willen studeren, en wel met jou, als dat kan Greta. En ik zou dolgraag Sérgio's grootmoeder en je tante willen ontmoeten. Maar dan moet ik naar Londen en naar Lissabon kunnen reizen, nietwaar," voegt ze er met een guitige blik aan toe.
"Dat is een heel programma," lacht Greta. "Het is nog wat vroeg voor concrete stappen, maar als je ouders akkoord gaan, dan steek ik hier en daar mijn voelhorens uit om te onderzoeken wat ik voor je gedaan kan krijgen zodra je de nodige kredieten hebt om aan hogere studies te beginnen."
Inês ouders knikken Greta met een glimlach toe, waarna Inês opspringt, haar ouders omhelst, Greta omarmt om daarna Sérgio een zoen te geven.
"Ween je mama?" vraagt Sérgio.
"Ja," merkt Gabriel met een kwinkslag op, "ze weent, niet om bloemen in de knop gebroken, maar om liefdes in de tuin ontloken," waarna hij drie kussens naar het hoofd gegooid krijgt.

Ondanks alle beloftes en vooruitzichten vallen er toch tranen wanneer Greta en Sérgio afscheid nemen aan de ingang van metrostation *Montbau*. Uiteraard hebben vooral de jonge mensen het erg moeilijk. De volgende tijden zullen opnieuw ze

elkaar enkel kunnen ontmoeten via hun avatar. Op aanraden van Bianca hebben hun ouders hen uitgelegd dat ze beter niet over toekomstplannen spreken bij gewone videogesprekken. Alle communicatie van familieleden van wie aan een universiteit verbonden is wordt regelmatig door de veiligheidsdiensten van lokale en centrale besturen afgeluisterd. En uiteraard staat iedereen betrokken bij *Ignarysis* welbekend als uiterst kritisch. Bovendien is Sérgio de kleinzoon van Catherine Demeester en start hij een opleiding als socioloog. Dat alleen al maakt hem tot '*hot target*'.
Zoals Greta voorzag, krijgen moeder en zoon geen visum om naar Lissabon terug te keren. Ze krijgen wel de toelating voor Londen. Daar neemt Greta haar begeleidingswerk terug op, dit jaar van slechts zes studenten. Ze spreekt met Joana af dat ze op afstand zal bijdragen aan het semester in Lissabon indien ze niet tijdig naar het Iberische schiereiland terug kan.

Twee jaren gaan voorbij. Sérgio start in september zijn derde universiteitsjaar. Hij is onder zijn studiegenoten gekend als een gedreven gesprekspartner wanneer het gaat over sociometrie in het algemeen en ignarometrie in het bijzonder. Sinds hun bezoek aan Barcelona is hij niet meer uit *Megaludein* weg geweest. Dat is tegenwoordig de bestuurlijke naam voor een grootstad die nog verder rijkt dan wat tot vorig jaar gewoonlijk Groot London werd genoemd.
Het Centraal Erebúm Bestuur heeft haar greep verstevigd op alle zones met de grootste bevolkingsconcentraties. Plots, en op heel korte tijd, werden gezondheid en veiligheid de aanleiding om alle rechtstreekse verkiezingen voor Locale Besturen te

schrappen. Door handig gebruik te maken van stromannen is het Centraal Erebúm Bestuur er vorig jaar in geslaagd een systeem van kiesmannen in te voeren naar het model van de vroegere Verenigde Staten van Noord-Amerika. Volgens één van Sérgio's docenten kan je het systeem zelfs vergelijken met een terugkeer naar het cijnsstelsel. Enkel wie Bloomberg nummer 8 of meer heeft kan kiesman zijn. De uitgebrachte stemmen geven aanleiding tot de samenstelling tot een college van kiesmannen. De verkiezingen van vorige zomer gaven het resultaat dat de kritische Wetenden verwachtten. Hun eigen stemmen gingen in zekere zin verloren. Onder de Onwetenden had je zoals steeds twee groepen. De grootste groep nam haar stemrecht niet op. Een iets kleinere groep volgde getrouw de instructies van de autoritaire populistische leiders op. Hierdoor kwamen voor elk *megadistrict* enkel die kiesmannen naar voren die de leden van het Centraal Bestuur in hun mandaat bevestigden. Buiten de megapoleis werden voor het eerst geen stembureau's meer ingericht. De Locale Besturen kregen te horen dat het gezondheidsrisico te groot was. Kleine rurale gemeenschappen bestonden hoofdzakelijk uit niet gevaccineerde en niet gecontroleerde individuen zo zei men. Uitzondering werd gemaakt voor de loyale beheerders van robot-gestuurde plantages die de megapoleis van voedsel voorzien. Die leven in gesloten domeinen en konden hun stem electronisch uitbrengen. Voor de rest was er zo goed als geen contact met de rurale bevolking. Het Central Europees Bestuur maakt handig gebruik van sociologische studies om een deel van die bevolking af te schilderen als gevaarlijke *outlaws* die je best niet stoort en

een ander deel als een soort gedegenereerde natuurliefhebbers die de *flower power* beweging van vorige eeuw als model hebben. Ook die kan je beter afgezonderd houden. Stel je voor dat ze de stedelijke bevolking met sommige van haar ideeën kon besmetten.

Onmiddellijk na de verkiezingen van vorige zomer werden in Groot Erebúm drastische besluiten genomen: Van Noord naar Zuid en van Oost naar West werden de megapoleis de enige bestuurlijke eenheden. Locale Besturen gaan zodoende op in Grootstedelijke Besturen. Legaal reizen van en naar die grootsteden kon al lang enkel met de gezondheidsvisa. Tegenwoordig komt er ook een moraliteitsvisum. Het is niet erg moeilijk uit een megapolis te stappen en ergens een rurale gemeenschap te vervoegen, maar het is zo goed als onmogelijk om daarna naar een megapolis terug te keren. Elke dag zijn er zowat overal en onverwachts controles. Het systeem van verklikkers werkt uitstekend en de ordediensten hebben het helemaal niet moeilijk om iedereen te onderzoeken waarvan een buur aangaf dat hij of zij gedurende langere tijd niet thuis was geweest of uit het niets in de buurt een woonplaats verwierf. Dergelijke individuen worden gewoonlijk geboeid afgevoerd en gedropt in verder afgelegen rurale gebieden.

Op het Iberische schiereiland zijn er tegenwoordig maar vier megapoleis. *Megalissipo* is het kleinste. In het midwestelijk gedeelte van het Erebúm continent zijn *Megaludein* en *Megaparisios* twee grote megapolis. In elk van die grootsteden is er een compound met nog actieve universiteiten. In sommige compounds bestaat er zelfs nog lager en middelbaar onderwijs

dat wordt verstrekt in schoolgebouwen.
Het grootste Europese megadistrict is *Megabelgium*. Het strekt zich uit van het vroegere Rotterdam tot Rijsel en van de Noordzeekust tot Luxemburg. Het Centraal Erebúm Bestuur is er gevestigd in het speciaal compound *Eurobrussel*. Dat is een soort verboden stad, zoals dat in vroegere keizerrijken het geval was. De verboden steden onder de vorm van heel sterk bewaakte gesloten domeinen zijn in opmars op elk continent. De Centrale Besturen sluiten er zich in op. Het zijn de enige compounds die een gelimiteerde verbinding hebben met *Bloomkamp* condominiums. In Megabelgium is ondertussen de academische activiteit naar de compounds Gent en Liège verplaatst. Sommige departementen verkozen naar *Megaludein* of *Megaparisios* uit te wijken.
De veranderingen hielden voor Inês en Sérgio een onverwachte verassing in. De faculteit voor onderwijswetenschappen waaraan Inês' ouders verbonden zijn wordt gesloten. Wie op dat gebied onderzoekswerk wil blijven doen krijgt drie opties: *Megaparisios*, *Megaludein* of *Megandalusalgarb*. De vrienden kiezen voor Megaludein en eind maart 2065 kunnen de Legêndres een woonst betrekken in Russell Compound. Bianca en Gabriel volgen hun vrienden een maand later voor onbepaalde tijd. Inês en Sérgio zijn onafscheidelijk. Sérgio heeft een vaste stek bij de Legêndres en Greta stelt grappend vast dat de kasten op hun appartement hoe langer hoe meer spullen van Inês bevatten. In de nazomer van hetzelfde jaar begint Inês studies in communicatiewetenschappen.

De voorraden hydrocarbonaten op de planeet zijn vandaag zo

sterk geslonken dat fossiele brandstof een rariteit is. Strategische reserves van verschillende soorten brandstof vooralsnog nodig voor lucht- en ruimtevaart worden op geheime plaatsen gestockeerd.
In deze sector gaat de zoektocht naar alternatieven verder. Tegenwoordig gebeuren alle verplaatsingen buiten de aarde in twee fases. Vrij kleine pendelvoertuigen brengen mensen en goederen naar kleinere ruimtestations op een geostationaire baan. Van daaruit gaat het ofwel naar grotere stations op de maan en sinds kort ook op *Lagrange 1* of *Lagrange 2* van het aarde-maan systeem of naar voorlopig in geostationaire baan geplaatste ruimteschepen die zich klaarmaken voor een reis naar Mars. De Jupiter-manen Ganymedes en Europa zijn vooralsnog enkel toegankelijk voor een zeer selecte groep onderzoekers en investeerders beschermd met een voetvolk van getrainde Agressieve Onwetenden. Onder de kleine voertuigen schijnt er vandaag een operationeel model te bestaan op basis van electromagnetische aandrijving. De echte ruimteschepen, zoals Steven Bird zegt wanneer hij het heeft over toestellen die nooit op vaste grond landen, krijgen hun stuwkracht uit een samenspel van electromagnetische, nucleaire en ionische energiebronnen.
Sommige megapoleis laten het gebruik toe van collectieve voertuigen met aangepaste verbrandingsmotoren om op herwonnen plantaardige olies te werken. In vrijwel alle megapoleis zijn persoonlijke elektrische voertuigen nog steeds toegelaten. Ze worden wel hoog belast, waardoor ze in de praktijk slechts een vrij beperkte groep klanten bedient. Het

collectief vervoer bestaat merendeels uit onder- en bovengrondse elektrische metrotreinen en magnetische zweeftreinen. Tussen de megapoleis is het reisaanbod erg beperkt. De autosnelwegen zijn in onbruik geraakt. Sommige wegen worden omgebouwd tot trajecten voor hogesnelheidstreinen of magneetzweeftreinen in die streken waar nog geen snelle collectieve verbinding bestond. Energiezuinige vliegtuigen zijn tegenwoordig veel kleiner dan pakweg veertig jaar geleden. Lange afstanden over land gebeurt enkel door treinen. Tussen de *Bloomkamp* condominiums en tussen *Bloomkamp* en de Verboden Steden vliegen persoonlijke vliegtuigen en helicopters.
In heel Erebúm ontvolkt het rurale gebied, ook op de eilandengroep met Megaludein. Het belangrijkste verschil blijft hier dat Megaludein zelf en andere megapoleis afstand blijven houden van het Centrale Europese Bestuur. De vier bestaande Locale Besturen op de eilandengroep rapporteren nog steeds aan een regerend koningshuis bijgestaan door een parlement. Die regering neemt wel deel aan het Centrale Defensie Systeem dat de NATO opvolgde en de coördinatie binnen het Europese Klimaat- Rampen en Voedsel Instituut. Het belangrijkste Locale Bestuur houdt zich exclusief bezig met Megaludein. Die megapolis strekt zich in het Zuiden van de eilandengroep uit, begrensd door de vroegere gemeentes Clacton-on-Sea, Colchester, Luton, Reading, Southampton en Portsmouth en de hele kustlijn tussen The Solent en de beide oevers van het estuarium van de Colne. Hier woont momenteel acht tienden van de hele bevolking van de eilanden. Megaludein is in oppervlakte na Megabelgium de grootste megapolis van Erebúm maar telt meer inwoners. En

zelfs in dit gebied onder eenzelfde Lokaal Bestuur verlaten veel mensen bijna nooit de grenzen van het eigen compound.

Windsor is een exclusief *Bloomkamp* condominium. Sommige delen van het vroegere inner London zijn Verboden Stad en enkel toegankelijk voor het Locale Bestuur. Bloomberg 7+ waardehouders bevinden zich grotendeels in het Belgravia-Chelsea Compound en in het Hampstead-Islington Compound. Hoewel er nog steeds metro-stopplaatsen zijn met exclusieve wagons, stapt er hier bijna nooit iemand in of uit. Ook de perrons in St Pancras voor die bestemmingen blijven over het algemeen leeg. Beide compounds hebben voorzieningen voor helicopters naar de enige nog actieve luchthaven op de eilandengroep. Volgens de analisten zijn de 5 en 6 houders zó schaars geworden in Megaludein dat ze in de compounds voor de 2 tot 4 groep terecht kwamen.

Inês, Sérgio en hun familie gaan zelden het Russell Compound uit. Niet omdat het hen strikt verboden is, tenminste gedurende een zesmaandelijkse geldigheid van hun gezondheidsvisum, maar omdat ze gemakkelijk te voet van huis naar werk of studieplaats kunnen. Enkele jaren later kwamen Alberto en Catherine ook hier wonen. Ze konden hun appartement ruilen voor een woonst aan Frederick Street. Catherine is nog steeds actief als begeleidster van onderzoekers in onderwijssociologie. De meeste van de door haar begeleide personen zijn verbonden aan het *Institute of Education* en kunnen Catherine zonder moeilijkheden bezoeken telkens als ze dat willen.

Gaandeweg is het Russell Compound de woon- en werkplaats geworden van de meeste maatschappijkritische analisten in

Megaludein en van een belangrijk deel van de *Hortibliek*-leden die er hun residentie hebben. Volgens Catherine maakt dit hen natuurlijk ook kwetsbaarder. Een eenvoudige elektriciteitsstoring in het Compound is voldoende om zowat de volledige Britse afdeling van *Ignarysis* af te zonderen van de rest van de wereld. Sérgio en Inês onderkennen het gevaar maar relativeren een beetje Catherines' vrees. Hoewel het Locale Bestuur ook hier steeds meer arrogante trekjes vertoont, is het voorlopig nog samengesteld door leden van een politieke klasse die discreet in contact staat met meer kritische wetenschappers, ook op gebied van de menswetenschappen. Die contacten gebeuren niet omwille van humanistische overwegingen, maar omdat de politici hun eigen macht niet in gevaar willen brengen door onvoorzichtige allianties te sluiten met de *Arrogante Wetenden* en populistische leiders nu ze van kiesmannen afhangen. Volgens Sérgio, en hij wordt hierin beaamd door zijn moeder en door Gabriel en Bianca, is er een delicate win-win situatie en dat zal nog een tijdje zo blijven.
Naarmate Inês in haar studies vordert brengt ze steeds meer tijd door bij Sérgio's grootouders. Niet alleen is ze altijd opnieuw opgetogen om Catherine over de ontwikkeling van de ignarometrie te horen vertellen, ook de verhalen van Alberto boeien haar. Diens werk met elektronische intelligentie en zijn beschouwingen over de complementariteit tussen elektronische en biologische gestructureerde breinen hebben veel te maken met haar eigen interesse en studieveld. Vaak hebben ze het over de wijze waarop beide soorten breinen informatie analyseren om uit alle gegevens hypotheses op te bouwen. Ze proberen

hierbij vooral het menselijk handelen en het biologisch gestuurd handelen in het algemeen beter te vatten. Een belangrijk deel van hun gesprekken gaat over manipulatie. Dat is natuurlijk iets wat alle ignarometrici bezig houdt. Is manipulatie een uitwas van een cultureel fenomeen of is het een cultureel gegeven op zichzelf? Er zijn sterke aanwijzingen dat het sturen van andere geesten tot het overnemen van een ideeëngoed rechtstreeks evenredig is met het wetenschappelijk onwetend houden van diezelfde geesten. Maar is dat op zichzelf een culturele evolutie? Is de verschuiving van coöperatieve besluitvorming naar vertegenwoordigd bestuur en van daaruit naar autocratisch bestuur een culturele evolutie? Of is het enkel een uitwas van een gestagneerde evolutie als gevolg van het samenspel van biologisch en electronisch gestuurde breinen? Alberto vermoedt een informatie paradox waar het de elektronische breinen betreft. Zelflerende elektronische breinen halen hun informatie uit alle mogelijke bronnen. De toegang tot de opgeslagen of opgezochte gegevens is niet emotioneel gestuurd zoals het geval is bij zelflerende biologische breinen. De uitwisseling tussen elektronische breinen heeft hoofdzakelijk te maken met geopende communicatiepaden en de doorstroom kan worden onderbroken, maar obstakels zijn niet van emotionele of sentimentele aard. Bij biologische breinen kunnen dat soort obstakels wel rijzen en alle communicatiekanalen sluiten. Verder is de basis van alle informatie waarover elektronische breinen beschikken oorspronkelijk door biologische breinen beschikbaar gesteld. En dat is wellicht de paradox. Wanneer Inês hem hierover meer uitleg vraagt, gebruikt Alberto het project dat zijn

ploeg met de ploeg van Steven Bird samenbracht als voorbeeld. Met dat project wilden ze het stuurmechanisme van ruimteschepen voor lokale en interplanetaire reizen veiliger maken. Vrij snel kwamen ze tot de conclusie dat net als bij de aardse aëronautica het ultieme veiligheidsmiddel bestaat in de volledige overdracht van de controle naar de menselijke piloot. En dan nog kan die piloot bewust een verkeerde handeling uitvoeren die het toestel en zijn passagiers of zijn vracht in gevaar brengt. Een zelflerend elektronisch brein voert in een ernstige noodsituatie handelingen uit die volgens alle beschikbare informatie de minst schadelijke gevolgen zal hebben. Een biologisch brein kan in sommige gevallen creatiever overweg met het zijdelings denken. Operaties van die aard kunnen ingebracht worden in databanken wat de elektronische breinen de mogelijkheid geeft om een beslissing te leren nemen die op het eerste gezicht onlogisch lijkt. Maar kan je ervoor zorgen dat elektronische breinen bewust foute informatie uitfilteren? Bestaat de mogelijkheid dat op een bepaald moment een elektronisch brein op basis van informatie analyse het schip alleen maar in gevaar kan brengen? Kan je op dat moment niet beter over een paradox dan over een bewuste fout spreken?

Inês ziet hiermee opnieuw de filosofische vraag oprijzen of je bij elektronische breinen van bewustzijn kan spreken en indien dat kan, of je het dan kan hebben over bewuste handelingen met de bedoeling schade te berokkenen. Een elektronisch brein kan wellicht weloverwogen een risico nemen, maar is dat niet enkel omdat het over informatie beschikt dat zo'n risico meer kans op

succes heeft dan een routineoperatie, in een crisissituatie bij voorbeeld? Dan zou een eventueel nefast gevolg haar oorzaak vinden in door een biologisch brein gemanipuleerde informatie dat deel uitmaakt van de gegevens dat het electronisch brein analyseerde.
Alberto glimlacht en zegt: “Dus zou er volgens jou geen elektronisch equivalent bestaan voor de Machiavellistische tendensen biologische breinen. Daar heb je iets om met mijn schoonzus over te spreken. Zoals je wellicht al weet heeft ze zich meer op communicatie toegelegd dan Catherine, in het kader van het ignarometrisch onderzoek.”
Sérgio die later een verslag krijgt van dit en andere gesprekken tussen Inês en Alberto merkt lachend op dat zijn biologisch brein in staat is een scenario te schetsen waarin de liefde van iemand overgaat van de kleinzoon naar de grootvader.
Het daarop volgend kussengevecht wordt afgesloten met een gemoedelijke familiemaaltijd. Tijdens de maaltijd brengt Inês nogmaals de culturele evolutie ter sprake. Catherine grijpt terug naar de vier maatschappelijke utopieën die ze met haar zus uittekende. Volgens Catherine zijn dat niet meer dan vier mogelijke richtingen die de culturele evolutie kan uitgaan. Ook Alberto ziet eerder vier open paden en niet één bepaald pad waar vooralsnog van afgeweken wordt. Uiteraard ontwikkelt de mens-gebonden culturele evolutie zich sneller dan de algemene biologische evolutie. Wellicht zien we ook sneller een antwoord omtrent wat leefbaar is en wat niet. Vooralsnog hebben we in de culturele evolutie geen even dramatisch equivalent als de zuurstof switch in de vroege biologische evolutie. Andere momenten

waarin het biologische leven in haar bestaan bedreigd werd hadden meer te maken met externe factoren. Het uitsterven van de dinosaurussen, de evolutie naar de vogels niet te na gesproken, is geen biologische crisis veroorzaakt door de dinosaurussen zelf. Misschien is de heel recente biologische evolutie van *Neanderthalis* en *Sapiens* als sterk verwante naast elkaar bestaande soorten van het geslacht *Homo* naar de ondersoort *Sapiens Sapiens* met ingebed genetisch Neanderthaler patrimonium dat wel. Misschien is het een soort biologische crisis veroorzaakt door de soorten *Sapiens* en *Neanderthalis* zelf. Of niet. Misschien hebben externe factoren het lot van *Neanderthalis* als soort bepaald, waarbij genetisch gezien hoofdzakelijk *Sapiens* en een heel klein beetje *Neanderthalis* in de enige ondersoort *Sapiens Sapiens* blijven voortbestaan.

Cultureel gezien lijkt het erop dat *Sapiens Sapiens* op dit ogenblik zelf één van de vier mogelijke paden aan het bepalen is. Vooralsnog zijn er duidelijke aanwijzingen richting rechterzijde van het ignarometrisch model. Angstgevoelens worden aangekweekt, onwetendheid is alom tegenwoordig, Populistische leiders nemen beslissingen in eigen belang. De maatschappelijke organisatie bestaat eruit grote delen van de bevolking aan haar lot over te laten, al dan niet onder autoritaire leiding. In de megapoleis en compounds leven velen in gesloten groepen. Dat alles lijkt op die evolutie naar totalitaire maatschappijen aan het begin van een nieuwe cyclus. Greta merkt op dat de toekomst van de coöpererende pluralistische utopie blijkbaar zal afhangen van het genetisch inbedden van de wil tot kritisch denken in de algemene onwetendheid.

“We zullen dus in de *Hortibliek* een oproep moet lanceren in de stijl van *ga en vermenigvuldig je*”, merkt Sérgio op. Iedereen lacht en Inês voegt hier nog aan toe: “Als jij zelf maar goed overdenkt waar je zelf gaat en je vermenigvuldigt, Sérgio Mestre!”

Tegen het einde van 2068 hebben de Centrale Besturen wereldwijd alles klaar op de verschillende continenten om wie over geld beschikt gescheiden te houden van wie enkel poogt te overleven. De grens ligt middenin het Bloomberg 3 nummer. Volgens manipulerende sociologen is het interessanter de grens middenin dit nummer te leggen dan tussen de nummers 3 en 4 bijvoorbeeld. Het geeft aan de armere onwetenden het gevoel dat de financiële mobiliteit niet verdween. Die retoriek hoor je vaak om een zekere legitimiteit te geven aan de autoritaire en autocratische regimes.
Ondertussen bestaan financiële transacties enkel elektronisch. Muntstukken en papieren geld zijn volledig verdwenen. In zowat alle poleis worden identiteitsbewijzen en financiële transactiekaarten vervangen door een identificatiechip. Sinds begin dit jaar wordt die gedurende de eerste levensdag verplicht ingeplant bij elke in een polis geboren baby. Alle kinderen en jong volwassenen verkrijgen sinds vorig jaar de chip gratis op eenvoudige vraag. Vanaf dit jaar zal de inplanting ook verplicht worden bij alle volwassenen zodra de vervaldatum bereikt is van identiteitskaart of elektronisch betaalmiddel. De polis-bewoners van meer dan vijfenzestig jaar krijgen de keuze om bij vervaldatum van één van beide kaarten een nieuwe gecombineerde kaart te betalen die levenslang geldig blijft of gratis over te gaan op het chip-systeem. De Centrale Besturen

willen tijdens de komende tien jaar de persoonsidentificatie zo goed als volledig verbinden aan de identificatiechips. Nu al is elke polis-bewoner eender waar ter wereld opgenomen in een databank systeem. Daarin zitten alle administratieve inlichtingen, het volledig medisch dossier, gezondheidsvisa, studies en loopbaan en een volledig financieel overzicht. Alle diensten en verkooppunten beschikken over digitale lezers geprogrammeerd om de nodige gegevens te verkrijgen voor de gevraagde service bij het scannen van de persoonlijke chip of kaart.
Sinds het geld werd uitgevonden bepaalt het bezit ervan of iemand al dan niet deel uitmaakt van de consumerende bevolking of enkel tot de overlevende bevolking te behoren. De veranderende capaciteit om te consumeren is nu de enige maatstaf voor sociale mobiliteit. De financiële middelen waarover iemand beschikt bepaalt diens graad van burgerschap in eender welke megapolis. Onder de niet-beschikkers zijn er twee categorieën. Er zijn de polis-dolers die op straat leven of zich in de meest armzalige sloppenwijken van de randgebieden ophouden. In die wijken baten verschillende godsdienstige congregaties caritatieve instellingen uit. Dolers hebben vaak een vaste route om etensresten op te halen. In de compounds voor Bloomberg nummers 4 tot 7 zijn kleine publieke bewaarplaatsen voorzien. Hier kan iedereen overtollige waren achtergelaten. Een automatisch systeem vervoert etensresten naar de compounds met ophaalpunten. De dolers verkrijgen dan die gratis of voor een symbolisch bedrag afhankelijk van hun in het chip ingebrachte profiel.

Nogal wat niet-bezitters verkiezen ervoor in gemeenschap buiten de poleis te leven. Daar zijn ze helemaal op zichzelf aangewezen. Kleine groepen leven van kweek voor eigen gebruik. Manueel werk wordt er erg gewaardeerd en het is de gewoonte geworden diensten aan elkaar te verlenen. In alle groepen duiken af en toe eenzame reizigers op. Meestal zijn het lage Bloomberg nummerhouders die te voet de polis verlaten en buitengebieden opzoeken. Af en komen niet-ignorante 4 of zelfs 5 nummers die groepen vervoegen. Meestal gaat het om mensen die zichzelf voelen verstikken in het compound waar ze leven. Met een gezondheidsvisum dat hen het gebruik toelaat van collectief vervoer begeven ze zich naar de randgebieden van de polis. Daar zetten sommigen hun electronisch saldo over op de rekening van solidariteitsinstellingen. Anderen zetten het saldo om in goederen, waaronder vaak een persoonlijk vervoermiddel. Met een bakfiets, een elektrische fiets of scooter met aanhangwagen verlaten ze daarop de polis via weinig gebruikte sluipwegen op zoek naar een of andere buitengemeenschap. De lokale besturen zijn uiteraard op de hoogte van dit soort verdwijningen. Niemand houdt die ontsnappende polisbewoners tegen. Polis-bestuurders zijn dergelijke niet-ignoranten liever kwijt dan rijk. De controle-politiek is meer gericht op wie een polis wil binnenkomen dan op wie eruit wil verdwijnen. De overheid bewaakt gekende sluipwegen bij het binnenkomen, niet bij het buitengaan.

De *Hortibliek* gemeenschap is uiteraard behoorlijk ongerust. De verregaande controle binnen de grenzen van eender welke polis geeft van iedereen een vrij precies beeld over hoeveel zo iemand uitgeeft en voor welke goederen en diensten. Wie reist

kan nog gemakkelijker nagegaan worden dan vroeger. De betaling van netdiensten geeft duidelijke aanwijzingen over de tijd die iemand doorbrengt in de verhoogde realiteit en op de verschillende platformen. Met andere woorden, lange avatar-gesprekken zijn wellicht aan critici te linken vooral omdat die critici al op andere manieren in het oog werden gehouden. Sommige netvirtuozen denken aan het opzetten van een onafhankelijk berichtensysteem. Geïnteresseerde universiteiten zouden hiervoor een eigen net moeten uitbouwen. De *staff* zou er automatisch gebruik van kunnen maken. Daarvoor zijn satellieten nodig. Universiteiten moeten dus delen van bestaande satellieten huren of er zelf in omloop brengen. Volgens Steven Bird en zijn jongere collega's is het technisch mogelijk kleine communicatiesatellieten clandestien te laten meereizen bij de lancering van andere toestellen. Wanneer Greta wat ongelovig luistert naar de voorstellen van haar moeder's oude vriend, vertelt haar vader dat niet enkel de ruimtepiloten een dergelijk clandestien netwerk willen uitbouwen. Er zijn gaandeweg clandestiene activiteiten op verschillende gebieden onder groepen intellectuelen en hoog gespecialiseerde technici.

Zolang een volledig afgeschermd communicatiesysteem niet voor handen is, reizen de meeste leden van de *Hortibliek* dank zij de verbeterende verhoogde realiteit met nieuwe avatars. In het razend populaire on-line spel *The White Whole* in het grootste virtuele wereld platform vormen ze een soort nieuwe *Illuminati*. Ze zijn gekend als de *Whireless*-groep. Één van de *White Whole* spelers van de *Hortibliek* creëerde *Toegang tot het Witte Rijk* (*The*

White Realm Access in het Engels), een nieuwe, beter beschermde ontmoetingsplaats. *Whireless* klinkt onschuldig genoeg als groepsnaam.
In deze periode neemt het aantal *Hortibliek* leden plots snel toe. En de door Sérgio voorgestelde *ga en vermenigvuldig je*-strategie was zelfs niet nodig. Gek genoeg is de aanleiding een financiële maatregel. Tegenwoordig gebeuren bijna alle contactloze betalingen via chip door de pols vlakbij een electronisch ontvangstapparaat te brengen. Valse betalingen zijn deze wijze zo goed als onmogelijk worden maar de twee-factor methode blijft bestaan voor middelgrote transacties. Daar is een vingerafdruk voor nodig. Het registreren van de vingerafdruk van iedere volwassene bij wie een chip werd ingeplant zit mee in het systeem. Van jongeren wordt die ingeponst zodra ze een van hun ouders onafhankelijke financiële rekening openen. Maar men kondigde aan dat er ook iris-herkenning zal worden ingevoerd bij financiële transacties. Officieel is dat nodig om heel grote betalingen te bevestigen. Maar volgens veel critici speelt er heel wat anders mee. De iris-identificatie is een nieuw statussymbool waartoe slechts een beperkt deel van de bevolking toegang heeft. Het is het nieuwe gold en platinum profiel van de vorige eeuw. Het aantal houders ervan zou voor altijd beperkt zijn tot 10% van een polis-bevolking. En uiteraard kan zo'n iris-identificatie de poort openen voor andere exclusiviteiten. Verplichtte iris-identificatie voor bepaalde chirurgische ingrepen, voor de inschrijving in bepaalde hoog gekwalificeerde studies, voor exclusieve verplaatsingen, de lijst kan lang worden.

Met haar ongebreidelde arrogantie heeft de autocratische rijke top ditmaal de fout heeft gemaakt aan te nemen dat de onwetendheid zo algemeen is dat geen tegenstand meer te vrezen valt, zo stelt Catherine vast. Diezelfde top schijnt ook te denken dat Wetenden zich onbeperkt ter hare dienste stelt, omdat dit sommige mindere privileges inhoudt. Het lijkt wel een soort heruitgave van het Ancien Regime. Toch zijn onderzoekers en wetenschappers minder gewillig om de absolute top na te bootsen dan de filosofen die indertijd deel uitmaakten van het hof der absolute vorsten dat deden. Catherine haalt er de geschriften van François de La Mothe Le Vayer voor boven.

De omstreden iris-identificatie is een voorbeeld van de wijze waarop de elite het bezit en de symbolische waarde van het geld blijven promoten. Het is blijkbaar de bedoeling de verschillen tussen rijk en arm verder te vergroten. Opdat een klein deel zich kan blijven verrijken moet een groot deel van de bevolking wel blijven verarmen. Goud en bitcoins zijn vandaag de enige waarborgen voor het geldbezit uitgedrukt in cijfers op elektronische bestanden en van beide objecten is de voorraad beperkt. De natuur bepaalt de hoeveelheid goud op aarde, de door mensen gecreëerde systemen de totale voorraad bitcoins. Iemand kan enkel meer bezitten als iemand anders minder gaat bezitten. Daar is de *Bloomkamp* top zich van bewust en daarom zet ze in de Centrale en Lokale Besturen haar stromannen in. Die gebruiken op hun beurt weer de intelligentsia die hen volgens eigen zeggen genegen zijn. Maar het is net onder die intelligentsia dat vandaag een tegencultuur opbloeit die aanleiding geeft tot ondergrondse weerstand. Sommige Locale

Besturen vermoeden wel dat bepaalde figuren opruiers kunnen mobiliseren. Maar de elite zelf is over het algemeen gerust: ze manipuleert vrij gemakkelijk de in de poleis wonende onwetende massa's en de controle op de grensgebieden is groot om te vermijden dat niet-onwetenden de poleis ongemerkt binnenkomen. Naast de efficiënte manipulatietechnieken zijn er de virale aanvallen op een verzwakkende bevolking. Nu veel ziekte verwekkende organismen steeds meer bestand zijn tegen medicatie en vaccinatie, wordt de bescherming per compound beslist wat de meer gegoede compounds bevoordeelt.

Sommige locale besturen maken van de geografische ligging gebruik om de isolatie van hun gebied te versterken. De in Megaludein wonende familie en naaste vrienden van de gezusters Demeester, Catherine incluis, vernemen dat het definitief fysiek reisverbod nakend is tussen het vasteland en de Britse Eilanden. Vanaf half 2070, zo zegt men, zullen intelligentsia enkel nog elektronisch kunnen reizen van en naar de hele eilandengroep. Aan de gewone bevolking zal bovendien de fysieke verplaatsing buiten de eigen compound verboden worden. Het overgrote deel van die bevolking bezit de middelen of de kennis niet meer om zich via avatars met elkaar in verbinding te stellen in afgesloten of beschermde gebieden, zoals de *Hortibliek* of de *Whireless*-groep. De steeds efficiëntere elektronische intelligentie zorgt er trouwens voor dat die beschermde gebieden steeds moeilijker te verbergen zijn.

Volgens Inês is het *ignarometrisch raamwerk* aan een nieuwe update toe. Ze spreekt er Greta over aan, die op haar beurt haar moeder voorstelt om samen met tante Joana aan die nieuwe

actualisering te werken. Dat is volgens haar het goede moment om een uitreisvisum te bemachtigen richting Megalissipo. Er is een soort verkapte uitzuivering politiek aan de gang. Wie nog levende familieleden heeft buiten Megaludein krijgt de raad het gebied met een gezondheidsvisum te verlaten. Dat is ook het geval voor wie niet op de Britse Eilanden werd geboren. Niemand zegt of wie het gebied verlaat ooit nog toestemming zal krijgen het terug binnen te komen. Op aanraden van collega's besluit de hele *Ignarysis*-staff die nog in Megaludein woont begin 2069 alles te verkopen en zich in Iberië te vestigen, deels in Megalissipo, deels in Megabarça.
Kort na de verhuis treden Sérgio Mestre en Inês Legendre in het huwelijk in Megalissipo. Ze kunnen het zich veroorloven om enkele wittebroodsweken door te brengen in Megabarça bij Gabriel en Bianca die naar hun vroegere woning in het Montbau-compound terug keerden.
Tijdens hun verblijf bij hun vrienden in Megabarça ontmoet het jonge koppel een boeiend figuur die volgens Inês zo goed als zeker ondergronds actief is. Hij vertelt hen over het boekenlabyrint dat bekend staat als het *Kerkhof van de Vergeten Boeken*. Dit kerkhof staat vandaag onder beheer van *Señor Zafonis*. De man is een liefhebber en verwoed verzamelaar van alle vandaag door bijna niemand meer gelezen boeken en drukwerken. Het zichtbare deel van zijn handel bestaat uit een van de weinig nog bestaande winkels met religieuze artikelen in het compound *Sagrada Família*. Een half verborgen deur geeft er toegang tot een enorm labyrint van gangen met eindeloze boekenrekken waar Zafonis orde in probeert te houden. Het

labyrint dat uit gangen en kelders bestaat die aangelegd werden door de weerstand tijdens de vorige eeuw strekt zich uit over verschillende kilometers en verbindt ingangen, meestal in gewone woonpanden of in tot collectieve leefruimtes omgebouwde leegstaande commerciële centra. De vriend van Gabriel en Bianca spreekt met ontzag over Zafonis. Die heeft zich voorgenomen zoveel mogelijk kennis en literatuur te bewaren. Daarbij bouwde hij een grote clandestiene organisatie van vrijwilligers uit waarover in de *Hortibliek* enigszins geromantiseerde verhalen circuleren zodat velen eigenlijk niet weten of het wel om een reële organisatie gaat. Zafonis laat de twijfel bestaan. Verbaasd vernemen Inês en Sérgio dat Gabriel en Bianca reeds enkele jaren van de organisatie deel uitmaken. Ze zijn vooral enthousiast omdat de groep er regelmatig in slaagt jonge ignoranten aan te trekken die in ruil voor het onderhoudswerk in de gangen gratis scholing en vorming krijgen waardoor ze zich gaandeweg specialiseren in het onderhouden van een bepaald deel van het labyrint, waar de werken van hun interesse worden bewaard.

Vooral Inês is behoorlijk onder de indruk. Het maatschappelijk compound systeem verving de kleinzielige nationalistische ideologie door een kleinzielige gemeenschapsideologie. Op vele plaatsen ontkracht de oligarchie de nationale grenzen om de polis- en compoundgrenzen ter verheerlijken. Die zouden echt veiligheid en gezondheid betekenen voor de bevolking. Die ideologie neemt gaandeweg de overhand op de delen van de planeet waar geldbezitters wonen. Met het wijdverspreide einde van face-to-face-onderwijs en scholen waar discussie mogelijk is

wordt de kleinzielige gemeenschapsideologie nog meer in de hand gewerkt. Bibliotheken zijn zowat de belangrijkste ontmoetings- en dialoogruimtes op dit ogenblik. De lokale besturen houden die ruimtes streng in de gaten. Gezien ze meestal in compounds liggen waar nog bestaande universiteiten actief zijn, probeert men de toegang ertoe moeilijker te maken voor wie niet in de intellectuelen-compounds woont. Daarom vind Inês het labyrint van het *Kerkhof der vergeten boeken* en de onderliggende organisatie ervan zo'n interessant initiatief. Paradoxaal is weer dat er niet openlijk over geschreven kan worden, in *Ignarysis* bij voorbeeld. Een ignarometrische analyse van het fenomeen zou erg interessant zijn. Het zou aantonen dat de coöperatieve pluralisme utopie niet verdwenen is. Helaas zou het tezelfdertijd het initiatief teveel onder de aandacht brengen van ongewenste lezers van *Ignarysis*. Misschien, zo zegt ze tegen Sérgio, moeten ze een *Clandisnarysis* voorstellen. Gabriel moet lachen. Volgens hem is er geen nieuw tijdschrift nodig om dit soort informatie ondergronds aan elkaar door te geven. Het gebeurt toch al, zoals nu, met hen, dank zij persoonlijk contact, maar ook met anderen, wanneer en waar nog goed beschermde avatar-ontmoetingen plaatsvinden.

Zodra ze terug in Megalissipo, krijgt Inês de bevestiging van wat Gabriel haar lachend zei. Beide jonge mensen praten met Greta en oom Alexandre N'Kondo over hun ervaringen in Megabarça. Alexandre kondigt hen daarop aan dat medewerkers van Zafonis de Paulo Demeester-bibliotheek reeds enkele jaren aanspraken. Na een reeks verkennende gesprekken, startten ze een Chartergroep met de bedoeling in Megalissipo een

soortgelijk netwerk op te zetten van in literatuur en opgeslagen kennis geïnteresseerde vrijwilligers. Greta vult hierbij aan dat ook in andere megapoleis dergelijke netwerken in de maak zijn. Niemand schrijft er openlijk over, maar de kleine werkgroepen van onderzoekers, waaronder de ignarometrici, zijn erg efficiënte doorgeefluiken voor ervaringsuitwisselingen.

De bibliotheek blijft korte toneelstukken opvoeren, meestal van de hand van Alexandre. De programmatie van kamerconcerten van componisten van de laatste twee eeuwen loopt al jaren. Francisco zoekt de stukken zorgvuldig uit. Hij heeft er de gewoonte van gemaakt de gekozen werken in te leiden met een korte prelude van zijn eigen hand, waarin hij het daarop gespeelde werk voorstelt. Joana is steeds opnieuw erg blij als ze de grote belangstelling ziet voor de kamerconcerten. Niet zelden worden bijkomende dagen ingelast om alle geïnteresseerden de mogelijkheid te geven van de hedendaagse erudiete muziek te genieten. Haar doofheid maakt dat ze zelf niet de volle rijkheid van de stukken kan beleven, maar ook vandaag nog staan Daniel en Francisco haar steeds bij om de muziek beter te kunnen aanvoelen. Alexandre helpt mee. Hij slaagt erin met geschreven woorden een uitvoering te herscheppen. Inês ziet in die dubbele aanpak om een sfeer op te roepen, om een beeld te schetsen, om een verhaal te vertellen prachtige voorbeelden van communicatie. Ondertussen kent ze ook de neven en nicht van Sérgio goed. Samen met Manuel en Alexandra die beiden van hun ouders de liefde voor het geschreven woord erfden, schrijft ze kinder- en jeugdverhalen.
Twintig jaar geleden koppelden Greta en Alexandre een fonds

aan de Paulo Demeester bibliotheek. Oorspronkelijk bestond dat uit de verkregen meerwaarde van de publicatie van werken van Alexandre en Manuela en van de opbrengst van belegde giften via de leergemeenschappen van Greta en Joana. Vandaag is het initiatief uitgegroeid tot een onder de *Ignarysis*-lezers bekend uitgeversfonds. Naast de publicatie van de verwerking van documenten uit de bibliotheek van Paulo Demeester volgden al snel andere gratis elektronische publicaties op een eigen platform. Sinds enige tijd geeft het fonds van sommige werken gedrukte versies uit. Die worden aan kostprijs verkocht in het bibliotheekhuis maar kunnen na bestelling ook per post verkregen worden hoewel dat in het kader van de compound-politiek niet zo eenvoudig meer is. In het algemeen zijn wetenschappelijke werken uitsluitend electronisch verkrijgbaar. De *smartphone* is nog steeds een fel gegeerd artikel, zelfs bij de armere stedelijke bevolking onder de Ignoranten maar daarom is het niet altijd eenvoudig om die werken ook te consulteren. De teruglopende leescapaciteit bij vele Ignoranten maakt van het lezen, en zeker van elektronische werken, een bijna onmogelijke opgave. In samenwerking met enkele private initiatiefnemers die deel uitmaken van het *Zafonis*-netwerk, starten de Mestre en N'Kondo familie een nieuwe reeks gesproken en gedramatiseerde boeken. Die krijgen een *Zafonis*-label om ze te onderscheiden van de vele docudrama's op de populistische netwerk-kanalen.

Greta en Alexandre lanceren nu het voorstel met de Paulo Demeester bibliotheek deels gespeelde navertellingen op te nemen van door de bibliotheek gepubliceerde kinderverhalen.

Ze zoeken meer geïnteresseerden te betrekken hiervoor.
Steven Bird verleent zijn medewerking als consulent bij het schrijven van jeugdverhalen over de ruimte-exploratie. Eén verhaal gaat over het leven op een maanbasis, een ander over de eerste leefbare nederzetting op Mars. Dank zij zijn netwerk onder ruimtepiloten heeft hij ook voldoende informatie samengebracht over de wijze waarop de autocratische oligarchen de reizen naar Ganymedes en Europa gebruiken om de meest lastige critici te bannen. Hij onderhoudt sinds de jaren vijftig regelmatige contacten met de James Hogan stichting. Die beschikt over het hele wetenschappelijke werk van Victor Hunt en Chris Danchecker. Vandaag weet niemand precies waar beide mannen effectief wonen. Volgens sommigen zouden ze Ganymedes nooit meer hebben verlaten, volgens anderen zouden ze via de maanbasis naar de Aarde terug gekeerd zijn en wonen ze in een rurale gemeenschap. Greta en Alexandre vermoeden dat Steven meer weet dan hij kwijt wil. Er is blijkbaar een soort akkoord onder de vrienden en bewonderaars van beide wetenschappers om bewust vaag te blijven. Dat zou hen tegen vervolging of zelfs ontvoering beschermen. Ze hebben misschien effectief contact gehad met een buitenaardse intelligentie. Het is niet duidelijk of het om biologische of elektronische intelligentie ging. Hun geestelijke vader sprak vrij openlijk over die ontmoetingen. In die tijd leek de opgang van de lerende mens en de evolutie van de democratie naar coöperatief pluralisme onstuitbaar. Vandaag is alles anders. De *Bloomkamp*-bewoners zijn erg geïnteresseerd in wat beide mannen wellicht weten over virtuele verplaatsingen als een

verregaande uitbreiding van het gebruik van avatars. Verder zouden ze ook informatie hebben over verplaatsingstechnieken die ver vooruit liggen op magnetische treinen, ionen en fotonen aandrijving. Dat zijn vandaag dé technische hoogstandjes op Aarde. Dat alles komt aan bod in een avonturenverhaal voor de jeugd dat aanbevolen wordt aan alle niet volledig Ignoranten die in Chartergroepen.

In de zomer van 2070 zitten Greta en haar neven samen met hun kinderen in de tuin van de Paulo Demeester bibliotheek. Sérgio en Inês verdelen de aandacht tussen het aan de gang zijnde gesprek onder de volwassenen en hun nu bijna zes maanden oude tweeling die op een deken in de schaduwzijde net wakker is geworden. De baby's maken allerlei geluidjes, terwijl ze met armen en benen spartelen om naar elkaar toe te rollen.

"We zijn echt blij dat jullie vorig jaar samen besloten Megaludein te verlaten en hier te komen wonen," begint Alexandre. "Ik vind het vooral fijn voor mama en tante Catherine dat ze terug in elkaars buurt wonen."

"Ik denk dat jullie een nieuwe versie van het ignarometrisch raamwerk kunnen verwachten," merkt Manuela op. "Joana liet hierover iets vallen. Blijkbaar lopen hun enthousiaste gesprekken tot ver in de nacht door."

"Ja," beaamt Francisco's gezellin Amy Matisse. "Ik hoorde Daniel er onlangs over bezig tegen Alberto. Hij zei dat het wel lijkt of ze terug in de jaren twintig zijn, toen de zusters aan de eerste gepubliceerde versie van het kader werkten."

"Papa vertelde me nóg iets," zegt Greta. "De universiteiten van

Megabarça en Megabelgium hebben hem een tijdje geleden gecontacteerd om te melden dat beide instellingen eraan denken een *Honoris Causa* te verlenen aan mama en tante Joana. Initiatiefneemster is Abigail Blum, weet je nog Sérgio?"
Sérgio kijkt verrast op. "Abigail, die we ooit ontmoetten toen Londen nog een bestond en we nog vrij gemakkelijk reisden? Is ze dan ook uit Megaludein weg gegaan?"
"Ze vertelde aan papa dat ze enkele jaren vooraleer wij naar hier verhuisden, zelf naar Megabelgium terug ging. Ze kreeg het aanbod een eigen ploeg samen te stellen in het Instituut voor Sociaal-Endemische Ziektes. Uiteraard was ze soms wat vaag in haar uitleg, maar papa begreep toch duidelijk dat haar ploeg in twee richtingen werkt. Er is het officieel onderzoek naar Sociaal-Endemische Ziektes voor de *Bloomkamp*. Dat gaat hoofdzakelijk omtrent aan te passen veiligheidsmaatregelen rond de condominiums tegen mogelijke aanvallen van slecht gemanipuleerde onwetenden. Maar de ploeg verricht heel wat officieus werk in de armere compounds. Daar proberen ze Ignoranten te betrekken in leergemeenschappen die het *Charter van de Lerende Mens* onderschrijven."
Inês glimlacht wat triest. "Het is ver gekomen. We voelen ons vandaag enkel gerust wanneer we vaag blijven in gesprekken op afstand. Gaandeweg ontwikkelen we terug een vorm van dubbelzinnige communicatie voor onze eigen veiligheid."
"Terug?" vraagt Alexandra.
"Ja, er zijn momenten in de geschiedenis getekend door bewust dubbelzinnige communicatie. Hier in wat vandaag Iberië heet gebeurde dat voor het laatst op grote schaal vrij recent, van het

begin van vorige eeuw tot ongeveer honderd jaar geleden. De Iberische landen heetten toen Portugal als Spanje en werden elk bestuurd door een dictatoriaal regime."
Francisco zegt: "Opa Paulo had het er soms over, weten jullie nog? Als ik het me goed herinner leefde oma Maria, die ik zelf nooit heb gekend, als kind onder dat regime."
Sérgio merkt daarop op: "En honderd jaar later na wat een verbetering richting democratie leek te zijn, zijn we blijkbaar terug naar af. Zullen we later van onze dochters zeggen dat ze onder een dictatuur geboren zijn?"
Manuela kijkt hem aan: "Je meent het blijkbaar. En het is gek. Ik wilde eerst verbaasd neen zeggen, maar misschien heb je een beetje gelijk. Wat is die maatschappij waar jouw dochters en mijn kleinkinderen in stappen? Niemand spreekt over politieke gevangenen, maar alles bij elkaar… zowat in heel het continent — en blijkbaar op andere continenten ook — leeft het overgrote deel van de bevolking in compounds. Scholen en publieke ontmoetingsplaatsen blijven gesloten, officieel omwille van virusbestrijding. De Bloomberg-top verschanst zich in haar onneembare *Bloomkamp* condominiums. Bijna niemand reist nog. Ieder van ons weet hoe moeilijk het is tegen de onwetendheid en de populistische, vaak agressieve manipulatie in te gaan… ja, misschien kan je wel van een nieuwe dictatuur spreken."
Daarop zegt Greta: "Maar we hebben wel dit huis omgebouwd. Het is nog steeds een publiek toegankelijk documentatie-centrum. En we hebben er een niet onbelangrijk uitgeversfonds aan kunnen koppelen, al zeg ik het zelf."

Alexandre kijkt zijn nicht aan: “Dat hebben we. Maar laat ons realistisch blijven. Het hier fysiek aanwezige publiek bestaat hoofdzakelijk uit mensen uit in onze eigen compound. Goed, we hebben veel bezoekers dank zij de verhoogde realiteit. Onze uitgeverij is wellicht nuttig voor leergemeenschappen. En sinds we ons aansloten in het *Zafonis*-netwerk, zijn onze bijdragen wellicht gemakkelijker te vinden. Maar je kan er niet omheen. We voelen de groeiende neiging met boekencultuur komaf te maken. Niet alleen de besturende elites maken serieus onderzoek verdacht, maar ook de gemanipuleerde bevolking van de megapoleis. Wat in rurale streken gebeurt, weten we niet echt.”

“Mijn lieve zwartkijkende broer heeft hier wellicht een punt,” zegt Francisco. “Je kan er niet naast kijken. De lobby's van de financiële machthebbers propageren met succes hun contra-reformatie tegen het universeel delen van alle kennis en wetenschap.”

Alexandre gaat verder: “Ze hebben steeds meer controle over de aan hen onderworpen leiders. Die gebruiken op hun beurt een media die volledig afhangen van private financiering. Met zorg gekozen en attente opiniemakers bespelen handig de bevolking met intimidaties en mystificaties.

De rijksten zijn er zich uiteraard van bewust dat hun hegemonie steunt op de schuldenlast en de verarming van de rest van de bevolking.”

“Ja makker,” zegt Greta, “hoe graag ik het anders zou willen, dat is de realiteit vandaag. Veel analisten, waaronder ook mama en jouw moeder, voorzagen die verpletterende downsizing van de middenklasse. Rijken verheffen zich tot hele rijken en armen

worden steeds armer. En, Manuela, de politiek om de armere bevolking onder te brengen in bepaalde delen van de grote poleis is gekoppeld aan de voortdurende angst van de meest bevoorrechten voor opstanden. Dat zorgt duidelijk voor ghettovorming en concentratiekampen zeg maar. Op alle continenten zijn aanpalende agglomeraties omgeturnd tot Megapoleis. In sommige van die poleis slaat de latente agressiviteit om in een constante stadsguerrilla. Vandaag probeert de berichtgeving wat elders gebeurt zelfs verborgen te houden. Kijk maar hoe het Erebúm Centraal Bestuur controle uitoefent op de officiële informatie en wat op communicatie platformen circuleert over heel dat gebied tussen het voormalige Vinlandse New York en Boston vandaag gekend als Megapple. De *Hortibliek* vermeldt ongekende vormen van agressiviteit in heel dat gebied."

Sérgio zegt hierop: "Het is bijna een ommezwaai in de berichtgeving. Tot enkele decennia geleden werden de verslagen over urbaan geweld dikwijls overdreven om verdrukkende maatregelen populair te maken. Nu die er effectief zijn, weert men urbaan geweld uit het collectief geheugen, om de besmetting van één megapolis naar een andere in te perken. Een goed onderwerp voor het Instituut voor Sociaal-Endemische Ziektes."

Daarop wijst hij naar de baby's: "Kijk, Joana heeft zich omgedraaid en kijkt naar Fernanda."

"Oh," zegt Inês vertederd. "Ze kijken elkaar echt aan, ze werken aan hun zusterschap!"

Wanneer de baby's op hetzelfde ogenblik samen kraaiende geluidjes maken, moet heel het gezelschap lachen.

Dan vraagt Greta. “Hebben jullie nieuws van Paulo, Amy? Hoe stelt Alberta het?”
“Ze is een heel leuke meid. Ze is al vijf! Francisco en ik zouden natuurlijk liever hebben dat Paulo en Pedro ook hier kwamen wonen, maar tja. We begrijpen uiteraard waarom ze zich als maritiem onderzoekers in Megandalusalgarb vestigden. Sinds ze getrouwd zijn, is Alberta legaal de dochter van beiden. Ze houden wel regelmatig contact met de draagmoeder van Alberta. Die heeft zelf twee eigen kinderen met haar man. Ze vieren alle verjaardagen samen. Van Alberta zegt iedereen dat ze echte N’Kondo trekjes vertoont.”
“Ik heb toentertijd niet alles zo goed gevolgd. Ik had zelf mijn handen vol aan jong verliefd stel…”
Sérgio geeft haar een speelse duw en Inês vraagt: “waren we zó lastig?”
Greta trekt enkel één van haar wenkbrauwen op en gaat verder “… maar als ik het zo hoor hebben Paulo en Pedro wel geluk gehad bij het vinden van die draagmoeder!”
“Já,” bevestigt Amy. “Ze is een collega van Paulo en ze hebben altijd heel goed samen kunnen optrekken. Toen Paulo haar eens vertelde dat hij en Pedro graag een kindje wilden, maar dat ze liever niet adopteerden en dat ze het belangrijk vonden dat hun kind op een zo natuurlijk mogelijke wijze haar biologische afkomst met haar familiale omstandigheden zou verbinden, was de zaak bijna onmiddellijk beklonken. De twee koppels hadden samen een lang en diepgaand gesprek. Als gevolg hiervan werd Paulo’s collega na artificiële inseminatie draagmoeder voor zijn kind. Dat werd daarop legaal geadopteerd door Pedro. En voor

zover ik kan zien, hebben beide families een heel hechte band. Niet zo lang geleden vertelde Alberta me dat ze twee papa's heeft maar dat ze uit de buik van de mama van haar beste vriendin komt. En ze vertelde me dat heel trots en blij."

"En waarom de naam Alberta?" vraagt Greta.

"De uitleg is wat onduidelijk," lacht Amy. "Soms hebben ze het over Alberta Mayne, een actrice en sociaal activiste van de generatie van onze ouders. Maar dan weer beweren ze de naam gekozen te hebben omdat het een bij zwarten en mestiezen populaire naam is en dus een soort herinnering is aan de N'Kondo roots. Ik voor mij, denk dat ze de naam gewoon leuk vonden."

Sérgio kijkt Inês aan en werpt dan een blik naar zijn moeder. "Namen kiezen is niet eenvoudig. Je bepaalt er voor een deel een persoon mee. Toen onze tweeling geboren werd, waren we het erover eens dat één van de meisjes Joana zou worden. Mama spreekt zo vaak over haar tante Joana dat de naam als vanzelf bij ons opkwam."

"En Fernanda," vraagt Amy.

Inês legt haar hoofd op Sérgio's schouder en zegt: "De lieve jongen had zo'n mooi argument, dat ik moeilijk nee kon zeggen. Hij zei me dat hij aan Fernand Oury dacht, een der grondleggers van de *Institutionele Pedagogie*. Ik vroeg hem onmiddellijk wat dat met ons en met onze dochter te maken had. En daarop zei hij: 'Ik moest eraan denken, omdat onze ouders het over een eeuw institutionele pedagogie hadden op die avond in wat toen nog Barcelona heette, toen we samen op het dakterras van je ouders naar muziek luisterden en ik zo'n klein beetje erg verliefd

op je werd. Toen had ik een toekomstbeeld van een kind samen, en dacht ik dat Fernand een gepaste naam zou zijn. En nu we een tweeling hebben, vind ik het heel mooi een van de meisjes de naam van mijn groottante te geven, maar waarom het andere niet Fernanda noemen? Een soort verbond tussen ignarometrische sociologie en coöperatieve leergemeenschap. Vind je dat geen goed idee?' En ja…" Inês schaterlacht. "Wat kon ik daar in godsnaam tegen inbrengen?"
Iedereen lacht. Daarna merkt Alexandre op: "Als ik op je toekomstbeeld verder mag werken, Sérgio. Hier kunnen zich activisten ontwikkelen, als dit verbond verder groeit. De trend om schoolgebouwen te sluiten zet zich verder, in zowat alle megapoleis. En in Europa (Erebúm) heeft het Centrale Bestuur nogmaals aangeraden het verplichte instructiepakket voor kinderen via afstandsonderwijs te beperken. Lezen, functioneel schrijven en rekenen. Geen aardrijkskunde, geschiedenis. De verplichte instructie beëindigen op het 12de levensjaar waarna enkel nog beroepsopleiding zal zijn voor die activiteiten waar menselijk werk nodig voor is. Het is een nieuwe stap in de richting van een nog meer onwetende bevolking. De intellectuelen zijn op zichzelf aangewezen om hun kinderen verder op te leiden. Van kaste-vorming gesproken! Het is niet moeilijk te voorspellen dat de hogere scholen enkel een Inner Circle zullen bedienen. En wellicht krijgt wie de verborgen macht bezit terug volledige greep op de wetenschap. Helaas zijn er in de geschiedenis van vorige eeuw voldoende voorbeelden van hoe de machthebbers wetenschappers voor hun eigen belangen inzetten en daarbij al wie kritische bedenkingen maakt

opzij schuiven. Ik vrees dat jullie tweeling tegen het einde van deze eeuw ergens ondergedoken zal leven, als ze je kritisch verbond ernstig nemen, net als veel andere leden van hun en Alberta's generatie."

De bibliotheken weerstand (2071-2082)

In september van 2071 krijgen Joana en Catherine Demeester het eredoctoraat van de universiteiten van Megabelgium en Megabarça bij het begin van het academisch jaar. De plechtigheid gebeurt in gesloten kring en op afstand. Beide hogescholen hebben hun beste kritische informatica-experten ingezet om de bijeenkomst af te schermen van elke vorm van spyware. Men koos voor bijna nooit gebruikte toegangspoorten en erg specifieke paswoorden die slechts één maal kunnen gebruikt worden. Die werden maanden op voorhand persoonlijk overhandigd aan de genodigden. De verschillende ondergrondse bewegingen speelden hierbij een belangrijke rol. Als neveneffect werden die nu allemaal onder elkaar verbonden. Dat globale netwerk waarin alle lokale *Zafonis*-netwerken zijn opgenomen is vandaag onder ingewijden gekend als *GNet-Z*.
De hele *Ignarysis*-gemeenschap heeft voor de plechtigheid haar avatars aangemeld. Uiteraard zijn alle Chartergroepen aanwezig die tot het *Zafonis*-netwerk van Megalissipo behoren. Abigail Blum, Catherine en Joana verschijnen onder eigen identiteit in de door de *Hortibliek* beschikbaar gestelde ruimte. Zowel Abigail als Joana vinden het spijtig dat Ester Langlauf het moment niet meer kan meemaken. Ze overleed in mei. Catherine en Alberto zijn erg spijtig dat ook Steven Bird er ook niet meer bij is. Catherine en Joana vroegen Abigail wel om het even over Ester en Steven te hebben tijdens haar lofrede. Abigail vertelt hoe Ester haar als jonge onderzoekster in contact bracht met het werk van de

gezusters Demeester en dat ze haar ook vertrouwd maakte met het *Charter van de Lerende Mens*. Van Steven vertelt ze hoe hij met de hem gekende creativiteit het tegenwoordig door iedereen gebruikte woord *Bloomkampers* uitvond voor de bewoners van Bloomkamp condominiums. Daarop spreekt ze alle activisten toe die ondanks de steeds meer autocratische en arrogante regeringen toch verwoede pogingen blijven doen om Ignoranten en hun kinderen te betrekken bij geestverruimende leergemeenschappen in alle megapoleis. Ze vermeldt ook de belangrijke rol van de privé-bibliotheken. Die vervangen de vroegere scholen. Ze zijn de basis voor eender welk dialogiserend onderwijsproject. Over Steven vertelt ze nog hoe hij zich de laatste jaren inzette voor de verwezenlijking van een van een droom van de netwerken die vandaag samensmeden tot *GNet-Z*. Hij werkte mee aan het opzetten van een gesloten en beschermde satellietverbinding waaraan ook alle rurale gemeenschappen waar ook intellectuelen naar uitwijken deelnemen. Abigail zegt dat indien de informatie waarover ze beschikt juist is, dit netwerk tijdens de eerstvolgende jaren werkelijkheid zal zijn.

Tijdens het dankwoord spreekt Catherine over het succes van *Ignarysis*. Het tijdschrift verschijnt nog steeds ondanks regelmatige pogingen om het te doen verdwijnen, en blijft maatschappelijke analyses publiceren. Ze geeft toe dat het succes uiteraard relatief is, gezien hoe langer hoe minder mensen in staat zijn wetenschappelijke artikels te lezen. Toch hoopt ze dat het kan blijven dienen als ogen-opener voor alle collega's die door de Bloomberg top aangetrokken worden. Joana benadrukt de enorme hoeveelheid informatie die de

Ignarysis-gemeenschap laat circuleren. Ze beschrijft het werk van één van de *Zafonis*-leergemeenschappen die gebruik makend van die informatie jaren werkte aan een nieuwe update van het ignarometrisch raamkader. Daarop maakt ze die bijgewerkte versie, *matrix 95/121*, officieel bekend (*zie bijlage*).

Na de plechtigheid starten Greta en Alexandre met de voorbereiding van de kalender voor 2072 in het bibliotheekhuis Paulo Demeester. Beiden maken zich bezorgd over de berichten die hen bereiken, zowel langs officiële wijze, op de universiteit als via het *GNet-Z*. De Locale Besturen krijgen het steeds moeilijker om georganiseerde groepen Ignoranten uit de arme Compounds onder controle te houden. Steeds meer zijn de protesten tegen de autocratische en arrogante Locale Besturen zelf gericht. Maar waar ze vooral bezorgd om zijn is dat die protesten zich niet baseren op kritische analyse als gevolg van de deelname aan een leergemeenschap bij voorbeeld. Het zijn vaak spontane kritiekloze revoltes tegen de vijand die mensen in armoede dompelen. En hierbij worden intellectuelen en bestuurders over één kam geschoren. De rellen beginnen spontaan, en zijn vaak erg gewelddadig. Tegenwoordig vallen er in de meeste megapoleis niet zelden doden. De Centrale en Locale Besturen vrezen een soort veralgemening van wat zich in Megapple afspeelt. Er wordt voortdurend gewerkt aan de herorganisatie van grote agglomeraties. Men versterkt grenzen en ook elke verplaatsing tussen compounds krijgen politiële controle. Wie niets te verliezen heeft maakt zich niet langer druk om een potentieel virusgevaar dat in het nabij liggende compound zou bestaan. Die voortdurende herorganisaties

hebben te maken met de toenemende angst van de *Bloomkampers* die nu wereldwijd 95% van de totale rijkdom bezitten. In die groep groeit langzamerhand het bewustzijn dat ze zelf een moeilijk houdbare explosieve situatie heeft gecreëerd.
Op dergelijke momenten richten ook de Centrale Besturen zich naar het Instituut voor Sociaal-Endemische Ziektes en is de ignarometrische analyse wel een degelijk instrument. Maar volgens Catherine en Joana vinden arrogante leiders het best interessant hoog te scoren in arrogantie en laag te scoren in ignorantie. Ze storen zich niet aan de benamingen die voor de ideaal-types worden gebruikt. Gaandeweg krijgt *Ignarysis* heel wat opdrachten om bepaalde gemeenschappen of compounds te analyseren en conclusies voor te stellen. Sociologen en economisten tekenen daarop samen verschillende scenario's uit. Joana en Catherine krijgen talloze uitnodigingen om mee te werken. Dat geeft hen de kans grote lijnen aan te tonen. De interesse voor de nationalistische utopie verglijdt gaandeweg naar die voor een totalitaire utopie terwijl de pluralistische, zeg maar empathische utopie, over het algemeen uit de aandacht verdwijnt. Een belangrijke oorzaak is de verdwijning van het groepsonderwijs waarbij leerlingen samen een leslokaal delen. Vorming is al lang teruggevallen op zuivere instructie-programma's. Maar dan nog is groepsonderwijs waarbij de leerlingen fysisch aanwezig zijn een temperende factor. Het afstandsonderwijs heeft een soort cultuurbreuk als gevolg. De afwezigheid van sociale contacten face to face verminderen sterk het uitwisselen van buurpraatjes, babbelarij en geroddel,

aspecten die door veel antropologen en antropogogen worden aangegeven als fundamenteel voor het ontwikkelen van een gezonde verhouding tussen groepen en tussen individuen onder elkaar.

De laatste decennia zijn de instructie-programma's bovendien meer indoctrinerend dan dwingend wat het verglijden naar het onwillig aanvaarden van totalitaire oplossingen verhoogt onder een groot deel van de bevolking. Dat gebeurt vaak uit angst.

Volgens de zuster Demeester kan je vanaf de Franse Revolutie tot op vandaag een evolutie zien in de ideaal-types van het raamkader waarbij de groep arrogante ignoranten toeneemt die blindelings niet-ignorante arroganten volgen. Hierdoor worden die ignoranten zelf de onderdrukkers van de niet-arrogante ignoranten. Dat blijven ze doen tot op het ogenblik dat ze zelf ondervinden door niet-ignorante arroganten te worden gemanipuleerd. Die bewustwording is gradueel, naarmate de totalitaire regimes zich meer en meer ontwikkelen. Soms is de aanleiding het verlies van een klein privilege, zoals niet naar een andere compound kunnen voor amusement. En dat is hoofdzakelijk het gevolg van de rijkdom- en consumentisme concentratie bij de Bloomberg 8+ groep. Die schermt haar opulente levensstijl steeds meer voor de rest van de bevolking af. Ondertussen lopen die top groepen er onder elkaar wel mee te koop. De ignarometrische analyse maakt lijnen van verval duidelijk. Het einde van een democratische cyclus leidt sneller naar totalitarisme dan naar pluralistisch kosmopolitisme. De stijgende arrogantie veroorzaakt het democratisch verval en werkt de agressieve auto-destructie in de hand. Een groter

wordende onwetendheid onder de niet-arroganten versterkt dat verval naar auto-destructie nog waarbij velen zich gewoon neerleggen. Het verval naar fascistische situaties is het gevolg van de spanning tussen een kleine groep niet-ignorante arrogante ideaal-types en een enorme groep ignorante niet-arrogante ideaal-types. Naargelang de groep niet-arrogante niet-ignorante kritische denkers — vaak wat smalend de *Wetenden* genoemd — verkleint, en de groep arrogante en ignorante kleine machthebbers vergroot, vervalt pluralisme naar tolerantie en tolerantie naar intolerantie.

De gezusters Demeester schetsten op het ogenblik van hun eredoctoraat een beeld van de wereldmaatschappij op het einde van de twintigste eeuw. Toen kon je nog spreken van een grote middengroep van democratische maatschappijen in hun begin- of eindfase, een vrij kleine groep fascistische maatschappijen linksboven in het raamkader. Verder had je links onder intellectuele utopische organisatievormen argwanend bekeken door machthebbers. Een vrij groot aantal totalitaire staten in hun ontwikkelingsfase namen de rechterhelft van het raamkader in. Na alles wat gedurende bijna vijftig jaar in *Ignarysis* werd gepubliceerd grondig door te nemen zal Sérgio voor de eenentwintigste eeuw (hectojaar 120) een wat optimistische regeneratie schetsen van democratieën en zelfbesturende locale gemeenschappen.
Pas veel later zal Emmy Lehrman dan aantonen hoe dat hectojaar de mensheid regelrecht in wat we nu de *kanteleeuw* noemen deed duiken, met de bijna fatale afloop van de menselijke maatschappijen in de eerste helft van hectojaar 121.

Dat bespreken Catherine en Liberty Auctor uitgebreid in het voorlaatste deel van onze sage.

Maar laat ons terugkeren naar de tweede helft van de eenentwintigste eeuw. Op de door de Centrale Besturen gevraagde analyse in verband met de toenemende sociale onrust, ondanks alle indoctrinerende en dwingende maatregelen volgen een aantal erg van elkaar verschillende raadgevingen. Grosso modo spreiden de analisten zich over drie specifieke denklijnen.
De door de Centrale Besturen meest gewaardeerde groep stelt dat de concentratie van de rijkdom essentieel is om het consumentisme gebaseerd op krediet in stand te houden. Dit komt volgens hen globaal gezien ook de armen ten goede. Maar dan moet een groot deel van de arme bevolking wel kredietwaardig blijven, en daar zijn de centrale financiële instellingen vandaag niet voor te vinden. Daarom moet het financieel filantropische werk van de persoonsgebonden stichtingen van *Bloomkampers* met waarden 9 tot 11 meer aandacht krijgen. Een actieve politiek is nodig om uitgekozen armen financieel te steunen en dat ook publiek te maken. Dat doet onrustige ignoranten geloven dat ze toch nog meedraaien in het economisch spel. In plaats van de absolute financiële top als vijand te beschouwen, zullen ze die terug als noodzakelijk zien voor hun eigen lotsverbetering. Daarbij moet de agressie van hun volgelingen kost wat kost gericht worden op die specifieke kritische denkers die rijkdom en bezit in vraag stellen.
De raadgevingen van een tweede groep analisten vallen in de smaak van Locale Besturen van beter georganiseerde

megapoleis in het Anahuac en Alkebulan continent. Het gaat om urbanisaties van 3 tot 15 miljoen inwoners onder de vorm van rijpe democratieën. De analisten gaan ervan uit dat de concentratie van de rijkdom in handen van een kleine groep in luxueuze condominiums levende individuen een ramp is voor de hele planeet. Ze stellen de markteconomie niet in vraag maar pleiten ervoor dat, om deze economische vorm te laten werken, de Lokale Besturen bij de Centrale continentale Besturen moeten aandringen op de algemene ontwikkeling van het *Gewaarborgde Basis Inkomen*. De economisten van de groep zijn adepten van de Bregmaniaanse School die haar economisch denkkader baseert op de ideeën van Rutger Bregman. Die komen erop neer dat indien alle mensen over een basisinkomen kunnen beschikken, iedereen meer tijd heeft om aan eigen ontwikkeling te werken en dat er dus globaal gezien minder agressiviteit zal zijn ten aanzien van het rijkste deel van de bevolking. Het inkomstenverschil blijft wel bestaan zeggen de economisten om de illusie van mobiliteit te behouden. Maar de geïnteresseerde Locale Besturen krijgen weinig steun om dit soort voorstellen in de praktijk om te zetten. Zelfs de *Bloomkampers* met waardenummer 11 en 10 die veel geld investeren in persoonsgebonden stichtingen zien in dit voorstel een terugkeer naar een ruimere verspreiding van de wereldrijkdom. Dat willen ze vermijden. Een algemeen gemaakt gewaarborgd inkomen zou meer kosten dan wat ze op dit ogenblik aan schenkingen besteden en zou uiteindelijk de kloof tussen arm en rijk verkleinen. Bovendien is het gevaar groot dat mensen die aan hun eigen ontwikkeling werken de groep

kritische denkers vervoegen, iets wat ten allen tijde moet tegenwerkt worden.
Tenslotte is er een derde groep analisten. Die stellen radicaal dat geld het probleem is. Geld veroorzaakt drang naar bezit en naar overheersing. Volgens die groep kan enkel een meer pluralistische wereld een minder agressieve wereld zijn. Daarom mogen mensen niet worden voorgehouden abstracte getallen te kunnen verzamelen waarvan men zegt dat ze door goud of bitcoins gedekt zijn. Dat is al lang niet meer het geval. Toch moedigt men mensen nog steeds aan zich hierop blind te staren. Maar de *Bloomkampers* zullen nooit toelaten dat anderen grote getallen kunnen samengaren. Volgens die analisten blijft met geld het neveneffect van machtsverhoudingen altijd ongemoeid wat sowieso onderdrukkers en onderdrukten betekent. Op dit ogenblik kan je van een groot deel van de arme bevolking gerust zeggen dat ze terug is afgedaald naar het statuut van lijfeigene. Bregmaniaanse voorstellen zijn de enige mogelijkheid om uit de impasse te geraken, maar dan wel indien ze er op termijn leiden naar een maatschappij zonder geld, waarbij men leert gebruik te maken van goederen en producten in plaats van ze te willen bezitten. Dat begint met het afschaffen van elke vorm van persoonlijk bezit van voertuigen, het terug opstarten van algemeen onderwijs en het herstellen van algemene gratis medische zorgen. Hoewel ze hun voorstellen ietwat gemodereerd overbrengen behoren die analisten op slag voor Locale en Centrale Besturen tot een erg verdachte en te wantrouwen groep. De *Ignarysis* groep voelt de druk toenemen om persoonlijke informatie te verstrekken over analisten die het stempel subversief

krijgen. Voor het ogenblik kan men gemakkelijk aantonen dat deze analisten niet aansturen tot geweld of andere agressieve houdingen, maar er net van uitgaan dat de agressie het gevolg is van de houding die machthebbers aannemen ten aanzien van de stijgende onwetendheid zelfs onder leden van de lokale besturen.

Fernanda en Joana zijn twee jaar oud wanneer Inês haar studies beëindigt. Nadat Joana gepensioneerd is, begint ze voltijds te werken met Greta. Hun interesse blijft informatie en communicatie. Ondanks alle waarschuwingen over het gevaar voor toenemende agressie als gevolg van individuele instructie op afstand ziet het Locale Bestuur van Megalissipo geen redenen om het face-to-face groepsonderwijs te blijven steunen. Alle middelbare scholen van de polis zijn dicht. Dit verhoogt de druk op wie Chartergroepen inricht voor eigen kinderen en voor die van ontevreden onwetenden. De tweede groep bestaat vooral uit kinderen van onwetenden die regelmatig diensten verlenen of klusjes verzorgen in de compounds in de buurt van de universiteit en de twee andere nog bestaande hogescholen. In verder afgelegen compounds is de wens om met dergelijke leergemeenschappen in contact te komen geringer. De georganiseerde groepen onwetenden zijn er veel gemakkelijker te manipuleren en te indoctrineren. Ze stellen zich daarbij doorgaans agressiever op ten aanzien van wetenden.
Maar wie zich op informatie en communicatie toelegt geeft niet op. Inês en Greta stimuleren het gebruik van jeugd- en kinderliteratuur. Het fonds van de Paulo Demeester Bibliotheek verzamelt zoveel mogelijk werken die tijdens de hele eerste helft van de eeuw in gedrukte versie op de markt kwamen.

Tegenwoordig zijn die moeilijk te vinden. Bibliotheken die over kinderboeken beschikken lenen ze steeds minder uit. Er zijn groepen onwetenden die dat soort boeken stelselmatig komen ontlenen om ze niet terug te brengen. Net zoals anderen, investeert het fonds in de uitgave van elektronische versies van kinderboeken en jeugdencyclopedieën waarna ze gratis af te halen zijn op eender welke reader, smartphone of tablet.
Inês en Greta maken deel uit van de internationale gemeenschap ter stimulatie van kinderliteratuur. Die heeft sinds kort ook voor kinder- en jeugdboeken de criteria vastgelegd voor het verkrijgen van het *Zafonis*-label. Alle boeken met dat label koppelen dan weer aan het *Charter van de Lerende mens.* Chartergroepen die zich met kinderen bezighouden krijgen zodoende een snel en gemakkelijk overzicht van die boeken die de basisprincipes van het Charter in acht nemen. Er is aandacht voor de ecologische, soortoverschrijdende standpunten. In de fictionele literatuur zijn coöperatie en pluralistische besluitvorming belangrijke elementen. Na het lezen van dergelijke boeken bootsen kinderen, begeleid door een volwassene, graag na wat ze lazen. Onder de boeken die uitweiden over wetenschappelijke ontdekkingen valoriseren Greta en Inês die waarin het kritische denken, het vormen van hypotheses en het daarop volgend experimenteren duidelijk tot uiting komen. Gewoonlijk bevatten dergelijke werken een aantal suggesties voor de begeleiding van het leerproces van kinderen. Officieel zijn ze aangewezen op het gebruik van door de Locale Besturen goedgekeurde instruerende en indoctrinerende programma's.

Inês gebruikt het ignarometrische raamkader van Joana en

Catherine wanneer ze aantoont hoe de machthebbers zelf de desinformatie en samenzweringstheorieën gebruiken om hun wil op te leggen.
Sérgio heeft veel interesse voor dit aspect van het werk van Inês en van zijn moeder. In enkele van zijn bijdragen aan *Ignarysis* articuleert hij het ignarometrisch raamkader met de institutionele antropogogie. Hiermee probeert hij aan te tonen waarom het accent moet blijven liggen op een toegankelijk onderwijssysteem dat de lerende mensen, en vooral de lerende kinderen ondersteunt. In de verschillende Erebúm, Waçúm en Zuid Vineland megapoleis van vandaag werkt dat onderwijssysteem enkel ondergronds, zeg maar clandestien, bestaande uit Chartergroepen.

Tegen 2075 is de tendens voor alle analisten duidelijk. De meeste megapoleis volgen de aanbevelingen van de klassieke economische school en sommige van de gemodereerde Bregmaniaanse school om het agressieve gedrag van de bevolking in de arme compounds onder controle te houden. Doorgaans ligt het bestuur in handen van politieke oligarchieën die alles doen om tegemoet te komen aan de eisen van de *Bloomkampers*. Hun belangrijkste opdracht bestaat er nog steeds in de middenklasse onwetend te houden om vermijden dat meer mensen zich opwerken als bezitter. Verplichte basisinstructie bestaat niet meer. Officieel erkende en gecontroleerde instanties organiseren afstand-instructie. Elke vorm van leergemeenschap is dus in principe onwettig.
Kleine, verplicht op zichzelf aangewezen gemeenschappen, leven binnen de grenzen van het eigen compound. De arrogante

verdachtmakingen tegenover wie buiten de eigen megapolis of enkel maar buiten het eigen compound woont kanaliseren de snel groeiende ignorante arrogantie. De zich snel verspreidende onverdraagzaamheid die daar het gevolg van is moet op zijn beurt gekanaliseerd worden. Sociale netwerken werken enkel plaatselijk. Influencers krijgen centraal gestuurde desinformatie, maar kunnen enkel plaatselijke volgers beïnvloeden. Digitale platforms met algemene kennis worden om veiligheidsredenen stelselmatig stil gelegd. Het derde deel van de wereldbevolking dat in 2070 nog geen toegang had tot het wereldwijde netwerk zal dat nooit krijgen. Wie wel over individuele aansluiting beschikt ziet de transmissiesnelheden razendsnel verlagen. Wie niet tot de elite behoort slaagt er niet meer in verbindingen te leggen tussen megapoleis. Naast de *Bloomkamp*-condominiums hebben enkel universiteiten en bestuurlijke compounds plaatselijke of algemene kabel- en satellietverbindingen. Dus zelfs de nog steeds geprivilegieerde groep docenten en studenten van hogescholen kunnen enkel gebruik maken van gecontroleerde digitale platformen via centraal gecontroleerde verbindingslijnen. Persoonlijke contacten die niet over een digitaal platform lopen zijn echter moeilijk te controleren. Sommige locale besturen sluiten daarom steeds vaker universiteitsgebouwen voor onbepaalde tijd.

Enkele ruimtepiloten van het *GNet-Z* zijn er eindelijk, en net op tijd, in geslaagd drie kleine satellieten clandestien in geostationaire banen te laten zetten in de elektronische ‘schaduw’ van door Centrale Besturen gekende satellieten. Dat stelt de bibliotheken en leergemeenschappen die deel uitmaken

van het *GNet-Z* in staat een aantal communicatiekanalen via de gecontroleerde lijnen van hogescholen te sluiten. Wel wordt iedereen die deel uitmaakt van het *GNet-Z* en ook over een toegang beschikt op de officiële digitale netwerken, aangeraden om die ook verder te blijven gebruiken. Een plotse volledige verdwijning uit die netwerken zou teveel argwaan te wekken. Dus onderhouden veel wetenschappers en leergemeenschappen dubbele contacten. De *GNet-Z* satellieten laten opnieuw veilige communicatie toe met de rurale gebieden. Toch kan dat niet meer met alle gemeenschappen. Sommige groepen hebben zich in zekere vorm in hun onwetendheid opgesloten en leven hoofdzakelijk van ruildiensten onder elkaar. Andere gemeenschappen gooiden het over een mystiek-godsdienstige boeg gewoonlijk gesteund op samenzweringstheorieën. De verspreiders ervan schrijven al het kwaad van de wereld toe aan wie naar wetenschap en kennis verlangt. Verder zijn er ook meer klassieke religieuze gemeenschappen die bewust de megapoleis verlieten. Meestal staan ze niet vijandig tegenover intellectuelen en kritische denkers. Ze laten toevallige bezoekers enkel weten dat ze niet geïnteresseerd zijn in netwerken of samenwerkingsverbanden, maar gewoon als gemeenschap rust en bezinning zoeken. Daarbij leiden ze een eenvoudig leven gebaseerd op eigen lokale landbouw en het vervaardigen van simpele werktuigen. Geen van die gemeenschappen ondervindt moeilijkheden vanwege de Centrale Besturen. Voor Lokale Besturen betekenen enkel individuen die een polis binnen willen een potentieel gevaar. Alle individuen aan wie geen chip werd ingeplant of hem lieten uithalen bestaan eenvoudig niet.

Verder zijn er rurale gemeenschappen met kritische jonge mensen die niet willen dat hun kinderen zo'n chip wordt ingeplant bij de geboorte. Ook ouderen zoeken soms zo'n gemeenschap wanneer ze de druk voelen toenemen om ingepland te worden. Dergelijke gemeenschappen beschikken als groep over voldoende kennis om het vele elektronische materiaal achtergelaten in dorpen en kleine steden aan te passen voor communicatie met *GNet-Z*. Er gaat door heel het netwerk een van golf enthousiasme wanneer er eind 2075 opnieuw contact is met de rurale gemeenschap waar de familie Hunt haar onderkomen heeft gevonden. Volgens de binnenkomende berichten creëerde de groep zich een vrij stabiel bestaan op een kleine eilandengroep waarvan de toppen hoog genoeg liggen om aan de algemene stijging van het zeewater te ontkomen. De Hunt-familie en de nakomelingen van Chris Danchecker hebben een zeer effectief elektronisch schild kunnen aanleggen boven en rond de hele zone. Dat was nodig om hun niet menselijke partners te blijven contacteren. Over die contacten is er sinds de eerste maal sprake altijd twijfel gezaaid. Maar de ploeg ruimteverkenners waar Hunt en Danchecker deel van uitmaakten hebben wel degelijk sporen gevonden van een beschaving op Ganymedes. Naderhand konden ze met elementen ervan in contact komen door gebruik te maken van haperingen in het ruimte tijd continuüm. De niet-Aardse wezens worden daarom wel eens de Ganymeden genoemd hoewel ze helemaal niet van Ganymedes afkomstig zijn en de sporen verwijzen naar pré-historische aardse tijden. Dat is de

voornaamste reden om te twijfelen aan de echtheid van die berichten. Trouwens die twijfel werd bewust versterkt door de ruimteverkenners zelf die het eerste contact legden. Maar ruimtepiloten praatten er toch soms over en zowel Alexandre als Greta herinneren zich hoe Steven onder vrienden eerst de geruchten ontkende en er later erg geheimzinnig over deed. Dat alles gaf de autoritaire Centrale Besturen voldoende materiaal om de wereld contra-informatie in te sturen en de verhalen die de ronde deden als volledig onwaar af te schilderen. Ondertussen hadden de *Bloomkampers* wel interesse voor technologie die de elite voordelen zou kunnen bieden. Vandaag zijn de leden van *GNet-Z* goed op de hoogte van de communicatie die indertijd werd opgezet met die buitenaardse beschaving. Volgens de Hunt-familie blijft die voortgaan. Toch weet niemand precies hoe de ze erin slagen om ruimte en tijd te overbruggen. Het blijft een open vraag of die gesprekspartners in ons heden, ons verleden of onze toekomst leven. Sommige onderzoekers denken dat de vraag geen zin heeft omdat ze te maken heeft met onze lokale perceptie van tijd die niet overeenkomt met de fundamentele natuurwetten waarin tijd wellicht een zinloos begrip is.

Jaren gaan voorbij. De tweeling Joana en Fernanda hebben hun negende verjaardag gevierd. Hun jongere broers zijn vijf en bijna vier. Sérgio en Inês kregen van de familie de koosnaam *het vruchtbare koppel*. Het is vandaag immers erg uitzonderlijk in de intellectuele middens meer dan twee kinderen per koppel te zien, bovendien met relatief jonge ouders. Maar Sérgio en Inês vinden het best leuk jong

kinderen te hebben gekregen. Nu ze dertigers zijn bestaat hun levendig gezin uit zes leden. De kinderen brengen veel van hun tijd door in het Bibliotheekhuis. Ze integreren er coöperatieve leergroepen. Sérgio heeft hiervoor andere ouders weten te interesseren. Samen zorgen ze ervoor dat hun kinderen niet enkel de basisinstructie doorlopen, maar dat ze in die leergroepen sociale vaardigheden ontwikkelen. Ze zetten met de kinderen projecten op waarbij ze van de informatie van het Bibliotheekhuis gebruik maken. Wetenschappen, literatuur en wiskunde nemen een centrale plaats in. Volgens Inês is dit het enig mogelijke antwoord nu algemeen onderwijs niet meer bestaat maar een vrij kleine gemeenschap wetenschappers en intellectuelen toch wereldwijd opgevorderd wordt voor allerlei projecten. De besturende oligarchieën cultiveren nog steeds dezelfde haat-liefde verhouding met die gemeenschap. De *Bloomkampers* beschikken over persoonlijke fondsen en besteden het geld hiervan aan onderzoeksprojecten die macht en rijkdom bestendigen. Voor theoretische wiskunde en astronomie zijn veel beurzen beschikbaar. Het Muscle-fonds en het Brandad-fonds hebben hierbij een duidelijke voorkeur voor alles wat te maken heeft met ruimte-engineering.

Sinds Joana weduwe werd is ze vaak op bezoek bij Catherine. Die kwam twee jaar eerder ook alleen te staan na het overlijden van Alberto. Ondanks haar 89 jaren is Joana nog steeds actief in het Bibliotheekhuis, waar ze graag haar bijna veertien jaar oude achterkleindochter Alberta observeert. Vijf jaar geleden stopte het maritiem onderzoek in Megandalusalgarb. Paulo, Pedro en

Alberta kregen gelukkig de toelating om naar Megalissipo terug te komen. Als marinebioloog ontwikkelde Paulo zijn tekenaarstalent. Hij is illustrator zowel voor wetenschappelijke digitale publicaties als voor kinderverhalen. Maar Alberta heeft blijkbaar het talent van haar grootvader Francisco geërfd. Ze speelt verschillende instrumenten en kent veel van de werken van haar grootvader uit het hoofd. Sinds ze in Megalissipo terug is studeert ze volop muziek en daarbij is haar grootvader een geduldige leermeester.

Verder is Joana ook vaak bij Greta. Die is actief in de coöperatieve leergroep waar de tweeling deel vandaag deel uitmaakt. Greta vindt het prettig samen met de kinderen verhalen uit te vinden die ze dan gaan voorlezen aan andere groepen. Alexandre, Francisco, Sérgio en Inês dragen met hun kennis vrijwillig bij in die leergroepen. Ze voelen zich hoe langer hoe meer thuis in clandestiene en semi-clandestiene initiatieven gebaseerd op pluralistische uitwisseling van ideeën. Alexandre en Francisco herinneren zich heel goed hun eerste schooljaren in één van de scholen van *A Voz do Operário*, toen scholen nog bestonden. De vereniging is nog steeds actief in drie compounds van Megalissipo en maakt deel uit van een lokale groep private bibliotheken die Chartergroepen begeleiden. Niet zo lang geleden hadden Greta en Alexandre een lang gesprek met de huidige bestuursleden ervan. Dat was toen Francisco enkele concerten kon geven met zijn kamerorkest tijdens één van de toegelaten verplaatsingen binnen Megalissipo. In het digitale deel van de bibliotheek vonden ze zelfs enkele kopieën van projecten waar Alexandre en Francisco als kind hadden aan

meegewerkt. Tegen het einde van het gesprek was het voor alle aanwezigen duidelijk dat iedereen bij het *GNet-Z* betrokken is.
Dank zij de volledig beveiligde satellietverbindingen van dit netwerk vinden Sérgio en Inês sporen terug van andere takken van de familie. Ze komen in gesprek met de kinderen van Sebastiaan en Alan Hogan wiens grootmoeder de zus was van hun grootvader. De vroegere stad Oostende bestaat niet meer. De streek maakt deel uit van compound Westkust in het huidige Megabelgium. De Hogan's hebben een historische kroeg overgenomen waar vroeger jazzconcerten werden georganiseerd. Ze hebben nog steeds een beperkte programmatie voor deelnemers aan Chartergroepen. Ze verzorgen jaarlijks een reeks digitale conferenties met vrienden uit het compound Hogeschool Zuid dat de vroegere stad Gent omvat en met onderzoekers die in compound Brussel-Lokaal wonen. De conferenties gebeuren onder begeleiding van het Instituut voor Sociaal-Endemische Ziektes. Abigail Blum zorgde voor het hernieuwde contact.
G*Net-Z* leden uit de grootste megapoleis spreken steeds vaker over de toenemende onverdraagzaamheid van een welbepaalde groep Ignoranten ten aanzien van door niet-arrogante Wetenden in stand gehouden ontmoetingsplaatsen. Ze maken van geen enkele leergroep deel uit dat het *Charter van de Lerende Mens* onderschrijft. Bovendien zijn er duidelijke aanwijzingen dat Locale en Centrale Besturen op die onverdraagzaamheid inspelen. Volgens die Besturen moet wetenschap enkel bedreven worden in de centraal

gecontroleerde universiteiten en ter beschikking staan van *Bloomkamp*. De Locale Besturen zijn voor de rest wel op de hoogte van de ontmoetingsplaatsen van Chartergroepen en vermoeden het bestaan van het ondergrondse netwerk, maar kunnen er niet echt vat op krijgen. De algemene politiek is om door afschrikking onwetenden uit die plaatsen weg te houden. In megapoleis waar een vorm van gewaarborgd inkomen bestaat verspreiden de respectievelijke lokale besturen valse informatie als zouden de intellectuelen die inkomens afgeschaft willen zien. Men waarschuwt de bevolking ook voortdurend dat dit soort oorden bezocht wordt door wie verbonden is aan universiteiten en dus vrij vaak naar andere compounds reist. Bibliotheken en leergroepen zijn dus de plaats bij uitstek waar je iedere nieuwe ziekte kunt opdoen zo heet het. Volgens counter-informatie van sommige officiële diensten zouden er zelfs lokalen zijn waar een nieuwe ziekte bewust wordt verspreid, om onderzoekers de mogelijkheid te geven allerlei medicamenten en vaccins uit te testen op het gewone volk. Net zoals anderen dat doen, besluiten Greta en Alexandre tot een meer clandestiene ontmoetingsplaats. Officieel is het Bibliotheekhuis is vanaf nu een vrij onschuldig museum. Bezoekers worden slechts na een diepgaand onderzoek toegelaten tot de Chartergroepen. Dat moet wel, vooral om de kinderen van de familie te beschermen. Die behoren tot de generatie pluralistische intellectuelen die de *Derde Gedachtelijn* integreren en pleiten voor de volledige afschaffing van de op geld gebaseerde markteconomie. En net die groep is duidelijk de door de autoriteiten meest geviseerde. Samen met een groot

deel van het *Ignarysis*-personeel verbergen zij hun ondergrondse activiteiten. De huidige beheerders van het *Kerkhof van Vergeten Boeken* raden wel nog steeds aan ook officiële kanalen te blijven gebruiken. De gemeenschap van de Paulo Demeester Bibliotheek doet dit om als adviseur geloofwaardig te blijven voor de plaatselijke autoriteiten. Die rol van adviseur behouden laat alle leden van de gemeenschap toe het RESULT-net (in het Engels **RES**tricted **Ul**trafast **T**ransport) te gebruiken. Zo kunnen ze als leden van *GNet-Z* gelijkgestemde mensen persoonlijk ontmoeten op elke bestaande universiteit op kosten van de financiering van de Bloomberg-elite.

Net zoals Greta dat vroeger deed, reizen Sérgio en Inês met hun kinderen naar andere universiteit-compounds telkens als er kans is voor persoonlijke ontmoetingen. Dit jaar zijn ze samen in Megabelgium waar ze in Lokaal-Brussel deelnemen aan een congres in het Instituut voor Social-Endemische Ziektes. Ook de Hogan's zijn persoonlijk aanwezig. Beide families brengen de avonden door met samen te leggen wat ze plaatselijk te weten kwamen over John Demeester, vader van één van hun overgrootouders. Sérgio is geboeid door wat hij verneemt over John's verbondenheid met de grondleggers van de Institutionele Antropogogie, toen *Institutionele Pedagogie*. Sebastiaan's kleinzoon heeft nog een exemplaar van een verzamelwerk van John, postuum uitgegeven door zijn zoon en zijn dochter, hoofdzakelijk in het Nederlands. Sérgio brengt enkele avonden met hem en zijn broer door om bepaalde delen in het Engels en het nu populaire Iberisch te vertalen.

Het congres is voor Sérgio en Inês een rijke belevenis. Sérgio is

erg enthousiast dat hij Abigail Blum opnieuw kan ontmoeten. Samen bereiden ze twee thema-nummers van *Ignarysis* voor, en lanceren een *call for papers* over de rol die de ideaal-types van het rechter bovendeel van het *raamkader 95/121* spelen bij de groei van de totalitaire en fascistische locale en centrale besturen. Tezelfdertijd roepen ze ook op voor bijkomend onderzoek om de ideaal-types in het linker bovendeel te vervolledigen of te herschikken. Hierbij zijn ze vooral geïnteresseerd in vergelijkend onderzoek tussen de graad van arrogantie van financierende *Bloomkampers* en de graad van arrogantie van andere wetende arroganten. Verdere studies kunnen wellicht beter licht werpen in hoeverre beide groepen zich verhouden tot de agressieve oorlogsstokers. De recente geschiedenis — van de huidige eeuw — toont aan dat de oorlogsindustrie vanaf een gegeven ogenblik niet door alle financierders nog langer werd beschouwd als verrijkend voor *Bloomkamp*. Het lijkt erop dat oorlog stoken een noodzaak was maar enkel voor een bepaald soort leiders. Zo had je bij voorbeeld de strategische oorlogsstokers. Voor hen was het er vooral om te doen zich te beschermen tegen lopende processen door zichzelf als strateeg boven de wet te stellen. Daarbij overtuigden ze iedereen ervan onvervangbaar en onaantastbaar te zijn zolang een oorlog die ze leidden duurde. Naarmate in de meest conflictueuze gebieden de Staten verdwenen om plaats te maken voor megapoleis onder een algemeen continentaal Centraal Bestuur of voor niets, verloren die strategische oorlogsstokers hun armslag. Sommigen verdwenen om later terug op te duiken als sekteleiders of fascistische leiders in kleine

rurale gebieden. Hierbij maakten ze gebruik van intimidatietechnieken, contra-informatie of bruut geweld. Anderen bleven in de megapoleis en werden particratie leiders. Maar volgens Sérgio weerspiegelt het raamkader op dit ogenblik weinig de relatie tussen de eerder onzichtbare macht van *Bloomkamp* en wie in het openbaar technieken gebruikt om de agressie van de Ignoranten enerzijds onder controle te houden ten aanzien van henzelf en daarbij te kanaliseren richting minder agressieve en meer wetende types.

Inês legt contacten met wie zich met communicatie bezig houdt vanuit verschillende invalshoeken. Er is veel interesse om de verarming van de taal in het algemeen te bestuderen. Het is al langer duidelijk dat de snelle toename van het aantal Ignoranten leidt tot afvlakking van de gebruikte woordenschat, niet enkel in de dagelijkse gesproken taal, maar ook in geschreven berichten en de ontspanningsindustrie. Een ander fenomeen is de toenemende 'luiheid' om taalspecifieke woordenschat te gebruiken. Volgens filologen en sociologen is dat onder meer de reden waarom het Iberisch zich razendsnel inburgert en het Portugees, Spaans, Catalaans en Galego vervangt. In Megabelgium verengelsten de Nederlandse en Vlaamse dialecten nu vrijwel volledig. Er is geen sprake van het groeien naar een wereldtaal. Maar in elke taalfamilie krimpt vandaag de woordenschat duidelijk in en woorden om subtiele nuances uit te drukken zijn al lang niet meer algemeen gekend. Het fenomeen waarvoor de novellist Orwell meer dan een eeuw geleden de term *Nieuwspraak* bedacht verspreidt zich snel in zowat alle megapoleis. Met minder genuanceerde taal wordt

communicatie niet eenvoudiger maar ondoorzichtiger. Alle totalitaire populistische leiders maken er gretig gebruik van om de onwetende massa zo goed mogelijk onder controle te houden. Inês maakt zich zorgen nu zelfs onder *GNet-Z* leden communicatie moeilijkheden voorkomen. Het *Nieuwspraak* fenomeen doet blijkbaar sommige critici twijfelen aan het belang van genuanceerd woordgebruik. Het lijkt het wel een aangepaste heruitgave van de hele hetze rond de *woke*-beweging in het begin van deze eeuw. Wie toen nog radicaal rechts werd genoemd slaagde er niet alleen in een anti-*woke* beweging te creëren. Ook heel wat mensen die kritisch en gedifferentieerd dachten maakten een vereenvoudigde analyse die hen ertoe bracht de volledige *woke*-beweging als een fundamentalistische groep af te schilderen die zelf niets meer kon relativeren. Toen, net zoals nu, moest je soms evenveel energie steken in communicatie met die kritische denkers, als in het opzetten van Chartergroepen met het doel de populistische argumenten te ontkrachten. Inês spreekt Sérgio aan over haar bezorgdheid. Die koppelt haar opmerkingen aan wat een vorm van luiheid die hij zelf opmerkt en zorgen baart in leergroepen waar ook hun kinderen deel van uitmaken. Die beperkt zich niet enkel tot woordenschat en taal, stelt hij. Hij vraagt zich af er niet te gemakkelijk teveel wordt aangenomen. Het lijkt er zo wel op dat een leergroep of de diens verantwoordelijken het *Charter van de Lerende Mens* enkel hoeven te ondertekenen om alle coöperatie te garanderen, als zou het om een eenvoudige routine gaan. Volgens hem besteden volwassenen niet voldoende aandacht aan bepaalde uitdagende houdingen van

kinderen ten aanzien van elkaar. Hij heeft net met de Hogans een passage besproken uit een boek van Fernand Oury. Daarin heeft Oury het over het belang van het mediërende voorwerp in het geval van een conflict. Het is de taak van de volwassenen in elke concrete situatie die driehoeksrelatie te verduidelijken tussen twee conflicterende kinderen en het voorwerp van het conflict. Alleen een dergelijke analyse leidt tot het samen vinden van een bevredigende oplossing. Door het aanpakken van het voorwerp van conflict vermijdt de betrokken groep in de val te trappen waarbij de ene gelijk en de andere ongelijk heeft, waarbij de ene goed en de andere slecht handelt, om zo de vertrouwensrelatie tussen de kinderen te herstellen. Niet alleen de taalspecifieke luiheid, maar ook de organisatie specifieke luiheid betekenen een gevaar voor de hele opzet van eender welke leergemeenschap.
Bij hun thuiskomst in Megalissipo delen Sérgio en Inês hun bekommernis omtrent intellectuele luiheid met andere leden van de discussiegroepen waar ze bij betrokken zijn. Men is akkoord dat het netwerk beter waakzaam kan zijn om snel de symptomen van een dergelijke luiheid te onderkennen. De *Ignarysis*-groep wil tijdens *GNet-Z* bijeenkomsten hierop de aandacht vestigen.

Een bericht van de rurale groep waar de familie Hunt verblijft maakt trouwens van heel de discussie over waakzaamheid plots prioritair om andere redenen. Eerst zorgt het nieuws voor ongelovige reacties, maar gaandeweg is er gevaar voor een soort verlammende euforie. Niemand weet precies hoe, maar de lokale groep heeft harde bewijzen dat de *Bloomkampers* een erg

geheim project aan het voorbereiden zijn. Ze hebben beginnende plannen voor het bouwen van een grote ruimtestad op *Lagrangepunt 3* van het zon-aarde-systeem. Het kritische ongeloof baseert zich in de eerste plaats op technische en financiële gronden. Nogal wat *GNet-Z* leden opperen dat het om een verzinsel gaat van spirituele leiders die oude teksten van Philolaus doornamen en hierbij de *antichthon* nieuw leven willen inblazen. Waarom ze dat doen is echter niet duidelijk. Maar de daarop volgende maanden komt er meer informatie vrij. *Bloomkamp* zou druk leggen op de grote fondsen om enkel universiteitsprojecten te financieren die een dergelijk project uitvoerbaar maakt. Daarbij zouden de beheerders van het Muscle-fonds de belangrijkste lobbyisten zijn. Het project heeft een naam. Niemand weet of die naam van *Bloomkamp* komt. Velen denken dat het eerder om een ironische benaming gaat door speelse *GNet-Z* leden bedacht. De naam *Elysium* herinnert immers aan een ruimtestad in een bioscoopfilm die meer dan vijftig jaar geleden vrij populair was en die Greta's moeder ooit in de bioscoop zag met haar vader en zuster. De film baseert zich op het klassieke doemscenario van bijna alle toen futuristische actiefilms. Gaandeweg stellen de leden van de plaatselijke vertakkingen van het ondergrondse net vast dat de Lokale Besturen en de meeste Centrale Besturen niet op de hoogte zijn van wat achter de muren van *Bloomkamp* bedisseld wordt. De ruimtestad zou een uitwijkhaven betekenen voor enkel de *Bloomkampers* waar de totalitaire leiders zelf in verste verte niet bij horen. Enkel sommige Centrale Leiders van het Vineland continent en van het Noord-Oostelijk deel van het

Waçúm Continent hebben een Bloomberg waardenummer waardoor ze tot die elitaire groep behoren. En die houden de plannen volledig verborgen voor hun minder gegoede collega-bestuurders.
De reactie op de bevestiging van de geruchten is op zijn minst gezegd opmerkelijk. Een niet onbelangrijk deel van de *GNet-Z* leden beschouwen het project een goede zaak. Iedereen zal nu te weten komen dat de Bloomberg-elite haar eigen stromannen verraadt. De totalitaire regeringsvormen zullen vervolgens vanzelf verdwijnen, juichen velen. Dit is net wat Greta en Inês de verlammende euforie noemen. Volgens hen gaat het om een gevaarlijk soort "*wishful thinking*". Daarbij is er nog een ander tegenstrijdig aspect. Veel *GNet-Z* leden geloven dat wereldwijd maar weinig wetenschappers te vinden zijn om aan dergelijk geheim monsterproject zouden meewerken. Maar toch blijft de euforie voortduren. Het project komt er we weten niet goed hoe hoe en dat zal het einde betekenen van de totalitaire populisten. Vrij incongruent aanvaardt de gemeenschap de juistheid van de bewijzen maar ontkent ze dat men er wereldwijd aan werkt. De verlossende ruimtestad lijkt wel een soort miraculeuze oplossing. In de Chartergroepen lopen de discussies soms zeer hoog op. De inhoud van sommige van die discussies kunnen de bezorgdheid van Sérgio en Inês in verband met geïnstitueerde luiheid enkel bevestigen.

In oktober 2080 sterft Catherine Demeester, kort voor haar vijfennegentigste verjaardag. Het is voor de hele familie een zware klap, maar vooral Joana heeft het erg moeilijk. Greta en Sérgio hadden nog enkele weken voordien aan Catherine

uitgelegd hoe ze dachten te experimenteren met kleinschalige op directe democratie steunende initiatieven. Daarvoor nodigden ze de ondertussen vrij grote groep vrienden van de Paulo Demeester Bibliotheek uit. Verder maakten ze afspraken met een viertal plaatselijke *Zafonis*-leergemeenschappen om steeds samen te overleggen over de werkwijze van die respectieve groepen. Catherine drong aan zowel Joana als Inês te betrekken. Ze merkte daarbij lachend op die wijze driekwart eeuw communicatie expertise binnen te halen. Dus zijn Inês en de leden van haar werkgroepen al snel vaste consulenten voor de directe democratie initiatieven. Uiteraard behandelt het koppel de directe democratie experimenten met een zekere discretie. Democratie en interactie zijn voor de Locale en Centrale Besturen totaal ongepast. De deelnemers aan de experimenten vinden het voor rest ongelooflijk dat er onder hun geestesgenoten zoveel zijn die denken niets te moeten ondernemen en dat de totalitaire bestuursvormen als vanzelf zullen vervangen worden door een ver gevorderde pluralistische besluitvorming enkel omwille van de *Elysium*-fantasie in Bloomkamp.
Joana volgt zo goed ze kan de experimenten met directe democratie en besluitvorming. Volgens haar is het een prachtig voorbeeld van wat ze indertijd intuïtief aanvoelde nodig te zijn, toen ze het *Charter van de Lerende Mens* de eerste maal formuleerde. Ze waarschuwt Inês ervoor hoe routines de overhand kunnen nemen. Daarbij herinnert ze een boutade over de paradoxale routine de instituerende institutie instituerend te houden, om een geïnstitueerde institutie te vermijden. Joana is verder niet zo verwonderd als de anderen over het optimisme

van hun euforische geestesgenoten. Ze is er vast van overtuigd dat pluralisme zich niet spontaan ontwikkelt. Toch vindt ze het niet onwaarschijnlijk dat de *Bloomkampers* zonder dat ze het zelf willen wellicht een handje helpen. De toekomst zal hierover antwoord brengen, zegt ze, en misschien zelfs vrij snel.

Joana overlijdt in 2082 en in zekere zin was haar voorspelling juist. Maar het zal nog minstens zeventig jaar duren voordat dit duidelijk wordt. Een onmiddellijke bevestiging als je het vanuit een algemeen historisch perspectief bekijkt, een bevestiging die nog wel even zal duren als je generaties telt.
Ditzelfde jaar worden, met uitzondering van een paar universiteiten, wereldwijd alle schoolgebouwen permanent gesloten. Zoals herhaaldelijk is gebeurd sinds de eerste nederzettingen, bedekt de mantel van onwetendheid en dogma nogmaals de mensheid.

De intellectuelen-ontvoering (2083-2090)

Na het overlijden van beide gezusters Demeester breekt een nieuwe fase aan voor *Ignarysis* en voor alle coöperanten in het ondertussen steeds groter wordende ignarometrische netwerk. Veel groepen die deel uitmaken van het *GNet-Z* zijn nauw betrokken bij al het menswetenschappelijk onderzoek dat van de ignarometrie gebruik maakt. Sérgio en Inês hebben erkenning als waardevolle raadgevers voor initiatieven die steunen op directe democratie. Het academisch werk van Joana en Ester Langlauf dat de communicatie behandelt is van onschatbare waarde. Inês gebruikt het als basis voor haar eigen onderzoek en heeft aan Greta een grote steun. Die heeft van alle publicaties van haar vader en co-auteurs korte samenvattingen gemaakt. Hun invalshoek voor machine-leren en de samenwerking tussen wat doorgaans gekend staat als artificiële intelligentie — zelf spreken ze van elektronische intelligentie — en biologische intelligentie is erg waardevol bij het opzetten van gemeenschappen volgens de regels van de directe democratie.
Gemeenschappen willen beslissingen kunnen nemen zonder dat iedereen dezelfde diepgaande kennis heeft over een bepaald onderwerp. Er zijn ook gemeenschappen waarvan de leden in ver van elkaar liggende plaatsen verblijven, hetzij in een compound van een Megapolis, hetzij in een ruraal gebied. In beide gevallen is transparante communicatie van het allergrootste belang. In alle gemeenschappen is iedereen er zich van bewust meer over bepaalde onderwerpen te weten dan over andere. Dat verhoogt ook ieders bewustzijn dat wie meer weet

over een bepaald onderwerp er niet zomaar van uit kan gaan dat iedereen het belang inziet een bepaald voorstel te steunen of te verwerpen. De gemeenschappen weten maar al te goed hoe populistische arrogante beslissers eigen voorstellen doordrukken en daarbij verkondigen dat het een over een bewuste keuze gaat van alle betrokkenen. Het is vandaag overduidelijk dat de manipulatie van de passieve Ignoranten enkel de *Bloomkampers* ten goede komt ten koste van ongeveer alle aardse ecosystemen die hoe langer hoe meer ontredderen. Zelfs beslissingen die op het eerste zicht een goede zaak lijken zorgen op lange termijn al te vaak voor een desastreuse nasleep. Daarom besteden *Zafonis*-groepen en Chartergroepen heel veel tijd aan het uitwerken van een klare communicatie. Elektronische intelligentie is in vele gevallen een meerwaarde bij de vaker emotioneel gestuurde biologische intelligentie zowel van wie een voorstel verdedigt als van wie er twijfels over heeft. Transparante informatie helpt de leden van een gemeenschap om meer voor elkaar open te staan en tot beter wederzijds inzicht te komen.

Directe democratie neemt tijd in beslag. Het is overduidelijk dat eender welke vorm van arrogantie een hinderpaal is voor deze vorm van overleg en besluitvorming. Zowat in alle directe democratie groepen stellen de leden ervan vroeg of laat vast dat goede besluitvorming het gemeenschappelijk leven globaal ten goede komt. Obstakels zijn over het algemeen van economische aard. De groepen garanderen op zich diversiteit en staan zeker geen egalitaire vervlakking voor. Toch is directe democratie moeilijk wanneer bepaalde leden van de groep aan zelfzuchtige voordelen houden. Die voordelen houden meestal verband met

het beschikken over meer geld. Greta moet vaak denken aan haar moeder en Hypolite d'Ailleurs. Twee generaties later beleven Sérgio en Inês in de plaatselijke gemeenschap waarin ze opgenomen zijn een goed uitgewerkte vorm van directe democratie. De vermenging van een gesloten condominium van rijkere burgers met een gemeenschap buurtbewoners bijna zonder middelen ontwikkelde zich snel zodra financiering niet als een persoonlijke maar als een groepszaak werd beschouwd. Het betalen van toegelaten verplaatsingen was het startpunt. Daar is nu nog een goede politiek voor zodra de bureaucratie zich van haar slechtste kant laat zien en beslist de toelating tot verplaatsing aan iemand anders te geven dan de door de groep aangewezen persoon. Dat is het geval bij een groepsbeslissing die tegen de politiek ingaat van de financierende instelling bij de keuze van deelnemers aan internationale bijeenkomsten bijvoorbeeld. In hun gemeenschap is het heel gewoon liever niemand op verplaatsing te sturen dan een niet gekozen element. De gemeenschap kan altijd gebruik maken van de *GNet-Z* satellieten om toch diegenen die door de gemeenschap zelf gekozen werden op afstand te laten deelnemen.
Uiteraard zien de totalitaire leiders van de megapoleis hoe Wetenden erin slagen niet arrogante ignoranten op te nemen in hun gemeenschappen van directe democratie. De *Bloomkampers* leven letterlijk in hun eigen wereld en hechten weinig belang aan dit aspect. Ze houden wel de locale bestuurders zelf in de gaten, ook al zijn het enkel marionetten. In *Bloomkamp* spreekt men over een luxebolwerk als tussenbestemming in afwachting van de *Elysium*-droom, misschien ergens in de buurt van het

Sequoia-condominium in Zuidoost-Vineland. De arme wereldbevolking schrikt de elite niet af. Die bevolking beschikt gewoon niet over de middelen om eender wat te bedreigen. Een handvol Ignoranten die toch vorming en onderwijs krijgen, zelfs in zo'n Chartergroep verandert daar niets aan. Nee, als er een sprake is van enige bedreiging, dan komt die van de totalitaire leiders en hun kring individuen met kleine toegelaten privileges. Ze zijn niet onwetend genoeg om zich gemakkelijk te laten manipuleren, vooral omdat ze zelf meesters in manipulatie zijn geworden. Ze zijn zelf verantwoordelijk voor het merendeel van de complottheorieën. Voor het ogenblik wijzen die juist naar de Wetenden en diegenen onder de Niet Arrogante Ignoranten die erin slagen een goede opleiding te genieten. De enthousiaste maar ignorante volgelingen van die populistische leiders krijgen te horen dat intellectuelen en leden van Chartergroepen de echte geprivilegieerden zijn. *Bloomkamp* daarentegen krijgt een zeker romantisch aureool. Maar de volgelingen van de populistische totalitaire leiders weten niet en de leiders zelf doen alsof ze niet weten dat ze die voor hen ongenaakbare top wetenschappers met wereldfaam, zelfs heel gekende critici, discreet blijven steunen. Helemaal ironisch is wel hoe veel van die wetenschappers zelf de bedoeling van die discrete steun lijken weg te cijferen. Hoewel de rijkdom van de *Bloomkampers* onderwerp is van veel kritiek, aanvaardt de intellectuele gemeenschap graag de donaties van persoonlijke fondsen. Zelfs de verborgen satellieten van *GNet-Z* worden als puntje bij paaltje komt onderhouden met geld afkomstig van *Bloomkamp*. Het lijkt wel op een soort dubbele negatie waarbij de rijkste

aardbewoners nogmaals meer voordeel hebben.

De kinderen van Sérgio en Inês en hun familie krijgen net zoals alle andere kinderen van hun gemeenschap wel een eerste klas opleiding. Die is te danken aan hun eigen leergemeenschappen met een kwaliteit die geen enkele school kon verzorgen zelfs niet tijdens de hoopvolle maar korte Mathetiek Era. Er is veel aandacht voor persoonlijke interesses en talent. Een deel van het succes van de opleiding steunt op de persoonlijke coaching of het werk op afstand in kleine groepen die de wereld overspannen.
De belangstelling van Fernanda en Joana Mestre gaat vooral uit naar natuurwetenschappen. Maar zodra Fernanda in contact komt met Victor Hunt Jr. gaat haar volledige interesse uit naar de wiskunde. Terwijl haar tweelingzus zich verder toelegt op fysica en chemie, studeert Fernanda onder Hunt's leiding Hilbertruimten, kwantum wiskunde en kwantum mechanica. Al vóór haar achttiende verjaardag verdiept ze zich in het werk van Claude Cohen-Tannoudji.
Bij een bezoek aan haar groot-oom Francisco vraagt die: "Waarom die interesse voor de wiskunde?"
Fernanda steekt direct van wal: "Ik interesseer me enkel voor een klein onderdeel van de wiskunde, oom Francisco. De onderzoekingen van Claude Cohen, Steven Chu en William Phillips hielden me in zekere dicht bij de natuurwetenschappen, maar dan wel enkel bij de kwantum-interpretatie van de natuur, zowel de kwantum-chemie als kwantum-biologie."
"Kwantum-interpretatie… natuurwetenschappen. Heimwee om met je tweelingzus te werken?" vraagt haar oom.
Fernanda lacht en zegt: "Joana en ik lopen op het moment elk een

spoorstaf af van dezelfde natuurwetenschappelijke spoorweg. Af en toe wisselen we informatie uit via één van de dwarsliggers."

"Laat ons zeggen dat ik het woord dwarsligger begrijp," grapt Francisco. "Dwars liggen is altijd meegenomen. En hobby's?"

Enthousiast vervolgt Fernanda: "Ik ben sinds kort in gesprek met een groep studenten die zich buigen over de theoretische aanpak van supergeleidende binaire hydriden. Die aanpak bestrijkt de kwantumcomputers nodig voor de verdere ontwikkeling van elektronische intelligentie. Een efficiëntere koeling van dergelijke computers in de ruimte zou de elektronische intelligentie heel wat verbeteren en dus tot minder fouten leiden die door menselijke tussenkomst moeten hersteld worden. De Raman of Sisyphus koeling zijn uiteraard goede maar erg dure en nog steeds niet volledig betrouwbare procedé's om de temperatuur stabiel te houden op enkele microKelvin. Mochten we in ons opzet slagen dan is de volgende stap het inrichten van een volautomatisch relais-station voor ruimtevaartuigen, sondes en andere observatie-apparatuur op *Lagrange 3* in het Aarde-Zon systeem. Voor dat punt dat permanent onzichtbaar is vanop de Aarde is al sinds het begin van de eeuw grote belangstelling."

"Je kan ook zeggen dat voor dat punt, zelfs voordat het wetenschappelijk bepaald werd, al belangstelling was in de oudheid…", merkt Francisco op.

"Ja," zegt Fernanda, "Maar ik denk aan de kwantum-computer zelf, een soort kwantum-brein. Daarom studeer ik nu functionaalanalyse en quantum-groepen, en vooral Hopf-algebra en vlechtgroepen. Uiteindelijk zoek ik naar partners om de topologische kwantumcomputer verder te ontwikkelen. Kwantum

vlechten zijn veel stabieler dan gevangen Kwantum partikels in een klassieke kwantumcomputer, en dat zou erg kunnen veranderen zodra de anyonen beter kunnen gecontroleerd worden. Maar misschien kan dát enkel bij nul graden Kelvin temperaturen.”

Wanneer Fernanda de grimas ziet die haar oom maakt, lacht ze en zegt er nog bij: “En dat verklaart meteen mijn hobby…”

Over het algemeen is Fernanda’s omschrijving van haar wiskundige interesseveld niet erg begrijpelijk in de familie, maar vrij snel is de wiskunde die ze zelf ontwikkelt dat ook niet onder haar studiegenoten. Het duurt niet lang vooraleer haar werk de aandacht trekt van de beheerders van het Azos-fonds voor theoretische wiskunde. Zonder dat Fernanda er weet van heeft volgen twee wiskundigen van de universitaire pool van Megabelgium de nog vrij onrijpe publicaties van de talentvolle studente.

Het is onvermijdelijk. Gaandeweg groeit de kloof tussen het rijke *Bloomkamp* en de autoritaire leiders van de Centrale en Locale besturen. De *Bloomkampers* zien de wereld vandaag als speelbord waarover zij de absolute controle hebben. Onder elkaar bezitten ze zowat alle productiemiddelen, grondstoffen en beleggingsfondsen. Dat bezit drukken ze uit in drie wereldwijd gebruikte valuta. Transacties van middelgrote orde met wie over een ingeplante identiteitschip beschikt kunnen nog in megapoleis. Echt grote verrichtingen gebeuren enkel in één van de *Bloomkamp*-condominiums en zijn aan iris-verificatie onderworpen.

In de rurale gemeenschappen was men al langer terug

overgestapt naar ruilhandel. Sommige gemeenschappen opteerden er voor het verfijnen van de directe democratie. Bij hen is er van echte handel nog nauwelijks sprake. Iedereen heeft zijn eigen bezigheden. De schaarse voorradige goederen en grondstoffen worden snel gemeenschappelijk bezit, als je nog van bezit nog kan spreken. Iedereen gebruikt enkel wat nodig is voor de eigen activiteit. Families en leergemeenschappen beschikken over een gemeenschappelijke moestuin. Men kweekt pluimvee, schapen en geiten voor de nodige proteïnen. Hoog geschoolden die naar een dergelijke rurale gemeenschap uitweken en jongeren die dank een *Zafonis*-leergroep een technische opleiding kregen verzorgen de nodige infrastructuur om te vermijden dat zo'n gemeenschap naar onwetendheid afglijdt. Het *GNet-Z* garandeert de toelevering van bepaalde gesofisticeerde apparatuur bij een of andere gemeenschap als hierom gevraagd wordt. In elke universitaire pool vindt je wie erg creatief kan omgaan met donaties en inkomsten van beleggingsfondsen om de rurale gemeenschappen te helpen. Dat gebeurt niet helemaal in het geheim en wordt oogluikend gedogen door de totalitaire regimes onder druk van *Bloomkamp* zelf. Wanneer bepaalde individuen echter teveel in de kijker lopen krijgen ze van een Centraal Bestuur officieus de keuze: alle privileges verliezen en onder controle naar een rand-compound verhuizen of op eigen initiatief verdwijnen naar een rurale gemeenschap. De identificatiechip wordt in het eerste geval aangepast, in het tweede verwijderd. Doorgaans kiest zo iemand voor de tweede optie en krijgt dan een *outcast* statuut. Officieel is de persoon gestorven.

De Centrale Besturen winnen niets bij een agressief optreden tegen de rurale gemeenschappen. Volgens *Bloomkamp* zijn die gemeenschappen volledig zonder economische betekenis. Dus vormen ze geen gevaar. De totalitaire leiders die over uitgebreide spionagemiddelen beschikken filteren de informatie die ze naar de megapoleis sturen. Over intellectuelen die verkiezen naar een rurale gemeenschap te vertrekken spreekt niemand. De door de drie grootste Centrale Besturen gevoerde politiek (het CB der Verenigde Abya Yala Megapoleis, het Verenigde Erebúm Staatssteden CB en het CB van Waçúm Verenigde Megapoleis) komen enkel de Lokale Besturen met steun tegemoet als die last hebben van georganiseerde groepen arme ignoranten. Er moeten schuldigen aangewezen worden voor de armoede en voor het feit dat de armen geen gespecialiseerde medische zorg kunnen betalen, niet mogen reizen en doorgaans enkel minderwaardige producten kunnen kopen. Zelfs de strikte compoundregels falen daarbij af en toe. Locale Bestuurders blijven ervan overtuigd dat ze echt macht uitoefenen en willen ten aller prijze voorkomen die macht te verliezen. Zonder te beseffen dat het om een gigantische manipulatie gaat, schrijven ze zichzelf een dubbele taak toe. Ze doen druk met het maken van geruststellende rapporten omdat ze denken de Centrale Besturen en *Bloomkamp* te moeten overtuigen hen te blijven financieren omdat ze de beste zijn. Verder willen ze een potentieel agressieve massa zo ver mogelijk van zichzelf en van *Bloomkamp* afhouden.

Vandaag weten we dat het goed getekende illusie-netwerk tot een economische catastrofe zonder weerga leidde waarbij geld

een begrip zonder betekenis werd op Aarde. Maar anderhalve eeuw was dat nog niet het geval.

Het illusie-netwerk van de egoïstische geld-nomenclatuur werkt perfect. Het slaagt erin alle Locale Besturen te doen geloven dat ze het roer in handen hebben. De in Bloomkamp teruggetrokken wereld bezitters zijn overtuigd dat ze alle middelen naar zich toe kunnen trekken en dat alle beurs en beleggingsmachinaties enkel een positief effect hebben op eigen verrijking. De arrogante onwetende leiders van de Locale Besturen helpen bovendien.
Wel ontwikkelen die ondertussen steeds meer complottheorieën met de bedoeling de Wetenden tot bron van alle kwaad te maken. Dat is nodig denken ze om de Bestuurdersprivileges te verbergen. Het aangelegde rookgordijn werkt goed. Hebben de Wetenden niet alle privileges, zo strooit men rond, alleen maar omdat ze in de universiteit-compounds leven? Krijgen ze daardoor niet de gezondheidsvisa om te reizen die aan alle andere megapolisbewoners onthouden werden? Waarschuwen de Wetenden niet voor alles en nog wat? Klimaatverandering, infecties, plagen, je kan het zo gek niet bedenken of ze hebben het erover. Ondertussen leven zíj rustig beter dan de rest van de bevolking.
Maar dan gaat plots het verkeerd. Te laat vernemen de afstandelijke *Bloomkampers* dat Lokale Bestuurders op tal van manieren steun geven aan de *Counter Measure for Culture and Library Clans* of *Cou-Clib-Clans*. Die *Cou-Clib-Clans* bestaan uit goed georganiseerde arrogante en onvoorwaardelijke aanhangers van complottheorieën tegen onderzoekers en intellectuelen, kortom tegen Wetenden. Ze duiken eerst op als

boekbranders. Ze zijn geen gewone plaatselijk opgehitste onwetenden maar goed gestuurde brandstichters. Zelf denken ze te behoren tot een geheime zuiverende cirkel. De eerste gerichte aanvallen tegen specifieke, volgens Locale Bestuurders te lastige onderzoekers, waren vrijwel onzichtbaar.
Wanneer *Bloomkamp* fondsbeheerders hun bezorgdheid uitdrukken over de verdwijning van een voor hen belangrijke onderzoeker dan betuigen de Locale Besturen huichelend hun leedwezen. Ze wijzen op de ongemotiveerde opstanden van boekverbranders die onderzoekers doen onderduiken en zeggen dat ze alles in het werk zullen stellen om herhaling te voorkomen. Vaak blijft het bij woorden…

In deze toenemende vijandigheid tegenover wetenschap en intellectuelen waarbij de arrogante aanvallen steeds frequenter zijn groeit Fernanda Mestre op.
Zowel bij het Lokale Bestuur van Megalissipo als in de plaatselijke *Cou-Clib-Clan* neemt het wantrouwen ten aanzien van de families Demeester, Mestre en N'Kondo elke dag meer toe. Maar zoals andere families die onmiddellijk nuttig zijn voor *Bloomkamp* worden ze efficiënt beschermd op het hoogste niveau zonder dat zelf te weten. De opperrijke kaste heeft enkel belangstelling voor wat haar onmiddellijk nuttig is. Elke vorm van onderzoek zonder rechtstreeks profijt wordt stilgelegd. En nu maakt *Bloomkamp* een vuist. Aan wat wel beloftevol lijkt mag niet meer worden geraakt. De familie Mestre raken zou op dit ogenblik een definitieve weerslag hebben op de huidige leden van het Lokaal Bestuur, dat werd de Polispresident duidelijk gemaakt, zonder verdere informatie.

De reden? De beheerders van het Azos-fonds vermoeden dat de tak van de wiskunde waar Fernanda bijna in haar eentje aan werkt en verder ontwikkelt niet enkel technische problemen aanpakt die ze zelf voor ogen heeft. Misschien verandert ze ook op revolutionaire wijze de manier waarop kan worden gewerkt met de fysieke limieten die de massa-wetten opleggen en dat zal ruimtevaart gemakkelijker maken.

Twee jaar later zit Fernanda in de hoge snelheidstrein naar het Westelijke Universitaire Knooppunt in Megabelgium. Ze is 19 en de jongste deelneemster aan een door die centrale universiteit georganiseerde denktank. Aanleiding daarvoor is dat ze de *Maryam Mirzakhani New Frontiers Prize* kreeg voor haar in recordtempo afgewerkte doctoraat *'New hypothese to approach Wightman axioms for d=4'*. De ontmoeting gaat door in het Bradin-compound, genaamd naar één van door de twintig eeuwse schrijver Thijsen genoemde universiteitsstad in zijn de sf-sage over ruimte exploratie. Ze zal een groep wiskundigen vervoegen om ideeën uit te wisselen in verband met ultrasnelle verplaatsingen in de ruimtevaart. Daarbij is kwantumgravitatie een belangrijk discussiepunt. Fernanda maakt van de reis gebruik om Carlo Rovelli te herlezen en een werk van Zefram Cochrane door te nemen. Enkele jaren voor haar geboorte beschreef deze laatste de technische mogelijkheid om een massa met lichtsnelheid te verplaatsen door gebruik te maken van een vorm van Alcubierre Voortstuwing. Sommige onderzoekers op gebied van kwantumgravitatie beweren dat zijn verdwijning te maken heeft met een ruimtereis waarvan hij zelf aankondigde dat die sneller dan het licht zou verlopen. Zijn mysterieuze

verdwijning lijkt tezelfdertijd aan te tonen dat voor wie op Aarde bleef het probleem technisch niet is opgelost. Voor velen is de gekende wiskundige beschrijving niet compleet en Cochrane zou zelf in alle geheim fatale veranderingen hebben aangebracht. Anderen zeggen dat hij op het Casimireffect steunde en dat hij gewoon bij zijn poging is omgekomen omdat hij niet over de nodige technologie beschikte.

Op haar terugreis voelt Fernanda zich in zekere zin herboren. De denktank gaf haar heel wat ideeën om samen met enkele jongelui die ze in Megabelgium ontmoette verder te werken aan de wiskundige conceptie die wellicht *WARP* aandrijving effectief mogelijk kan maken. Zelf wil ze vooral haar eigen ideeën verder uitwerken in verband met anyonen en kwantum-computers. Enthousiast zoekt ze haar grootmoeder op bij haar thuiskomst. Greta hoort haar geduldig aan. Daarop zegt ze: "Ik ben geweldig trots op mijn kleindochter die zo'n wiskundige bolleboos werd. Lieve kind, hou je tweelingzus op de hoogte van wat je doet maar met enige voorzichtigheid. Je weet hoe graag ze zich in de kringen van de Polispresident bevindt. Ze heeft duidelijk een boontje voor diens oudste zoon, heb ik menen te verstaan."
"Waarom zeg je dat nu, oma?" vraagt Fernanda.
"Gezonde twijfel, meer niet," antwoordt Greta. "Je weet dat je grootooms en ikzelf niet direct tot de intieme vriendenkring van het Locale Bestuur behoren. Je eeuwig optimistische vader blijft alle kwaad wel relativeren. Toch stel ik me vragen bij die plotse toenadering tussen je zus en de presidentiële zoon. Het kan best een amourette zijn. Maar Alexandre en ikzelf zien de daden van wie de macht uitoefent nooit zonder tweede intentie. Misschien

willen ze op die manier vertrouwelijke informatie verzamelen over ons bibliotheekwerk en over de Chartergroepen. En jij bent een uitzonderlijk voorbeeld van de onderwijswaarde van onze kinderleergemeenschappen. De Centrale en Lokale Besturen laten over het algemeen de rurale gemeenschappen wel met rust, maar het zou toch beter zijn als die besturen niet teveel weet over jouw contacten met mensen zoals Hunt Jr en andere leidende figuren in de wetenschap die erg kritisch zijn in verband met de gang van zaken en tegenwoordig buiten de megapoleis leven. De vele virussen en plaatselijke conflicten nemen niet weg dat de planeet nog steeds flink overbevolkt is. De megapoleis barsten uit hun voegen. Water wordt schaars. Tegenwoordig heeft iedere megapolis gerantsoeneerde producten. Op veel plaatsen is er regelmatig tekort aan basisvoedsel. Je weet het best, hoewel we er zelf weinig last van ondervinden. We behoren tot de weinige niet rijke families die voorrangsbehandeling krijgen bij alle gezondheidszaken. In de rurale gebieden tonen de wetenschappers zich doorgaans nog kritischer ten aanzien van *Bloomkamp*. We weten uiteraard wel dat het Lokale Bestuur op de hoogte is van onze banden met *GNet-Z*, maar toch laat dat ons min of meer met rust. We behoren tot de groep wetenschappers waar de universiteiten belangstelling voor hebben. Vergeet niet dat die universiteiten als belangrijkste opdracht hebben de lokale en centrale besturen bij te staan. Maar mochten ze echt te weten komen welke nauwe banden onze familie onderhoudt met de meest kritische rurale Niet-Ignoranten of Wetenden, zoals ze zelf zeggen, dan zou ons statuut wellicht kunnen veranderen! De besturen zijn

bang voor de gevolgen van arrogante ignoranten-oproer. Ze zijn zelf experten in manipulatie en aan zichzelf kent men de wereld. En hoewel ze ons kennen gaan ze er toch gemakkelijk van uit dat onze leergemeenschappen in de eerste plaats dienen om te manipuleren."

"En je denkt dat mijn zus gebruikt wordt?"

Greta zucht. "Ik maak me wat zorgen, maar ik ben een oude vrouw, wat wil je. Ik voel hoe niet alleen je tweelingzus, maar ook je jongere broers zich steeds meer van onze familie afzonderen. Ja, ja, ik weet het wel, die twee zitten middenin hun puberteitscrisis, maar toch… moesten ze nu totaal geen privileges hebben dan zou ik nog begrijpen hoe ze zich aangetrokken voelen door die kringen. Maar ze zijn net als jij helemaal geen ignoranten. Ik vraag me af of hun vriendenkeuze niet te maken heeft het verlangen naar luxe-voorwerpen. Daar heeft de rest van de familie al lang geen belangstelling voor en hun nieuwe vrienden hebben hiermee een uitstekend lokaas…"

Fernanda heeft doorgaans niet veel tijd om over haar grootmoeders twijfels na te denken. Ze heeft het druk. De kleine kring hoogbegaafde wiskundigen houdt haar steeds meer bezig. Er komen enkele bevestigingen voor de door haar voorgestelde hypothese, maar er zijn ook collega's die op onduidelijkheden wijzen in de verschillende bewijsvoeringen. Samen proberen ze ongerijmdheden weg te werken. Uiteindelijk neemt de kleine groep theoretische wiskundigen die Hilbertruimten en Abelse en niet-Abelse anyonen bestudeert haar hypothese aan als de Mestre-Hypothese. De groep denkt dat het definitieve bewijs voor de hypothese nu snel komt. Niemand stelt zich echt vragen

bij het feit dat zowel het Bradin-compound van de Megabelgium universiteit als het Boston-compound van de Megapple University over genereuze financiële middelen blijft beschikken. Onder onderzoekers is er groot optimisme. Verschillende groepen kunnen onbeperkt aan de wiskundige problemen van de Alcubierre-voortstuwing werken. Misschien is die begin volgende eeuw eindelijk een technische realiteit. Er zijn wel strikte regels voor het gebruik van de fondsen. Geen enkele persoonlijke verrijking van eender welke onderzoeker wordt geduld. Het zijn vooral de collega's van Fernanda uit Megapple die het daar moeilijk mee hebben en tot tweemaal toe verdwijnt een top-onderzoeker plots volledig uit de circulatie.

Fernanda heeft nu vaker gesprekken met Victor Hunt Jr. via een beveiligde *GNet-Z* satellietlijn. Ter afsluiting van een technisch gesprek eind januari 2090 heeft ze het terloops over de verdwijning van een jonge Amerikaanse wiskundige waar ze vaak video-conferenties mee onderhield. Het blijft een tijdje stil aan de andere kant van de lijn. Daarop begint Hunt Jr. over de plaag van industriële en geopolitieke spionage tijdens de eerste helft van de eeuw die toen voor grote financiële ongerustheid zorgde op de meeste wereldbeurzen.

Fernanda kijkt niet begrijpend. “Ik spreek over de verdwijning van een collega vandaag, waarom heb je het over spionage in het verleden?”

Wat enigmatisch zegt Hunt Jr.: “Oude gewoonten blijven. Wat we van de *Bloomkampers* weten, is dat ze over het algemeen beter geïnformeerd zijn dan we denken. Lokale of Centrale Bestuurders spreiden hun onwetendheid ten toon, vaak zonder

dat zelf te beseffen. Maar het zou een vergissing zijn te denken dat wie aan de top rijkdom en macht naar zich toetrekt zich niet goed laat informeren."

Wat lachend vraagt Fernanda: "Zijn de conspiratie-theorieën tegenwoordig ook populair in de rurale gemeenschappen?" Daarbij maakt ze met haar beide handen een gebaar om conspiratie-theorie tussen aanhalingstekens te plaatsen.

Daarop antwoordt Hunt Jr. "Ik denk dat je wel begrijpt wat ik bedoel. Hou ter aller tijden een low-profile aan en concentreer je enkel op de wiskundige vraagstukken die je onder handen hebt. Ze zijn ook voor ons van het allergrootste belang."

Hij sluit af met een aanmaning: "Fernanda, wees voorzichtig wanneer je gesprekken voert in het bijzijn van studenten die niet echt top-wiskundigen tonen te zijn."

Beide avatars omhelzen elkaar en verbreken de verbinding.

In Windsor condominium kijken twee hooggespecialiseerde Bloomberg 10-nummers elkaar aan nadat ze de spion-lijn uitschakelen waarmee ze het gesprek tussen Fernanda en Victor Hunt Jr. afluisterden.

"Die Victor Hunt Jr. is hoe langer hoe meer dezelfde lastpost als zijn vader was."

"Was? Is die ondertussen gestorven?"

"We kunnen er niet achter komen. In gesprekken over hem, laat niemand iets uitschijnen. We probeerden al driemaal een in loco bevestiging te krijgen door er mensen heen te sturen, maar tot vandaag komen die gewoon niet terug."

"Mensen uit Windsor Condominium komen niet terug? Echt?"

"Nee, natuurlijk niet. Niemand is zo gek hieruit weg te gaan,

vooral sinds we ons criterium aanpasten en nog zelden Bloomberg 8-nummers toelaten. Maar het waren toch waardevolle medewerkers."

"Goed, uiteindelijk is dat een bijkomstige kwestie. Denk je dat we iets moeten doen in verband met Fernanda Mestre?"

"Tja. We moeten erg voorzichtig te werk gaan. Indien onze informatie juist is, is die Fernanda momenteel een van de meest waardevolle beloftes om het anyonen-probleem op te lossen en daarmee een enorme boost te geven aan de artificiële intelligentie. De *WARP*-utopisten willen er in de eerste plaats hun ruimtereizen fantasieën mee concretiseren. Daar zijn wij vandaag niet in geïnteresseerd. Wij willen van die top-onderzoekers de nodige antwoorden om ons *Elysium*-project te verwezenlijken."

"Gaat dat echt door?"

"Kijk. We moeten een oplossing vinden vóór het einde van de eeuw. En *Elysium* is gewoon het meest haalbare tenzij we een safe-plaats vinden op Aarde. En dat lijkt hoe langer hoe meer onmogelijk. Grote delen van de planeet zijn onbewoonbaar, hetzij door verwoestijning hetzij door voortdurende orkanen en overstromingen. Die verdomde Thunberg van de jaren tien en twintig had toch grotendeels gelijk. Sommige van onze *Bloomkamp* condominiums waaronder Windsor zullen volgend jaar een electro-magnetisch schild krijgen, maar je kan nu al voorspellen dat er van alles uit de hand zal lopen en dat er grote rellen zullen zijn. Verder zijn er verontrustende berichten over de Centrale Deelbesturen van de *Anglo-Saxon Federation*, de *Féderation Eurocentre*, van *Het Rijk van het Midden* en de *United*

Federation of American States."
"Ván of óver?"
"*Óver*. Autocratische leiders zouden zelf tot de upper-class willen behoren."
"Waarom? Tijdens de beginjaren van de totalitaire regimes werd toch duidelijk dat de twee niet verenigbaar zijn? Het is niet mogelijk tezelfdertijd tot de Bloomberg 9+ te behoren en een te grote publieke bekendheid hebben. Kijk hoe sommige toppers van de jaren twintig plots de ladder aftuimelden nadat hun ongeremd egocentrisme hen in de publieke politiek lanceerde. Ze kwamen er erg bekaaid van af."
"Ja. Maar dit is de omgekeerde weg. Sommige van onze marionetten willen bij ons onderduiken en daarom willen ze zichzelf eerst verrijken, vaak op ongeoorloofde manier."
"Zijn er ook geoorloofde manieren om zo rijk te worden dat je tot 9+ kunt doorstoten?"
"Zeg, ben jij soms beïnvloed door die critici die je observeert? Dit is gevaarlijke taal, makker."
"Ok, dit was *off the record*. Maar dus 'óver' en niet 'ván'?"
"Ja, wellicht zullen we sommige leiders moeten laten verwijderen en laten vervangen door meer ignorante arroganten die ons blindelings volgen."
"En de controle op de intellectuelen? Onlangs hoorde ik dat de *Cou-clib-clans* beginnen op te duiken in centra die ons interesseren en daar vernielingen aanrichten."
"Juist. Dat is hét probleem. We hadden het nog net op tijd door, maar misschien zijn we te laat. Die *clans* kunnen dan wel denken dat ze zelfstandig handelen, zelfs wij dachten dat. Maar

uiteindelijk worden ze handig gestuurd. Zolang we ervan overtuigd waren dat ze enkel de conspiratietheorieën aanhingen die de Locale Besturen rondstrooien, dachten we dat het wel los zou lopen. Maar sommige van die Besturen zijn van plan ons kwaad te berokkenen door zelf een deel van de koek in te willen pikken. In plaats van onze richtlijnen te volgen! Tegenwoordig weten we dat de Deelbesturen waarover ik het net had de *Couclib-clans* financieren met geld dat ze van ons krijgen, nota bene! Zolang ze kleine private bibliotheken en leergemeenschappen aanvielen waren we ons niet bewust van wat er aan de hand was, maar nu vallen ze ook de discreet door ons gefinancierde groepen en universiteiten aan. Sommige leiders van Centrale Besturen zijn ondanks alles toch aan het denken gegaan en ze hebben soms alarmerende conclusies getrokken…”

“Ok. Nu snap ik het. En terug naar Fernanda Mestre.”

“Goed. Die hele familie is vreselijk gevaarlijk. Ze leidt heel de *Ignarysis*-groep. Die groep is ons erg nuttig om te begrijpen hoe de oppositie zich ontwikkelt tegen Bloomkamp en onze economische visie. Helaas zijn er in de twee familietakken die van Joana en Catherine Demeester afstammen onmisbare elementen om de *Ignarysis*-groep aan de gang te houden. Bovendien lijkt Megalissipo een goede kweekplaats voor erg interessante onderzoekers. Daar is Fernanda Mestre zelf een spreekwoordelijk voorbeeld van. We moeten haar aan het werk houden zonder dat ze in de gaten krijgt dat ze hoofdzakelijk voor ons werkt. We moeten toelaten dat haar familie een beetje last krijgt met het Bestuur. Het mag niet te erg worden, anders verdwijnen ze met de noorderzon, zoals veel Wetenden

tegenwoordig doen. Maar het mag ook niet te weinig zijn want dat zou argwaan wekken. Zowel het Locale Bestuur als de familie zelf mag niet in de gaten krijgen dat ze teveel gespaard worden."

"En die rurale gemeenschap met de familie Hunt?"

"Akkoord, die zijn effectief gevaarlijk. Je hoorde wel hoe accuraat de informatie is die Hunt Jr. Fernanda doorspeelt. Maar dat dekselse *GNet-Z* beschikt over betere technici dan wij zelf. Bovendien behoren ze tot die kleine gemeenschap empathische en zeer hoog geschoolde pluralistische humanisten die met niets om te kopen zijn. Je kan ze ook op geen enkele manier blijvend volgen. Electronisch bestaan ze gewoonweg niet, ik weet niet hoe ze het klaarspelen."

"En dat betekent?"

"Dat betekent, mijn waarde jonge collega, dat we er nog nooit in slaagden een juiste geografische locatie te ontdekken van de meest selecte rurale groepen. We weten enkel dat die kleine gemeenschappen tussen de keerkringen leven. Dat is een enorm gebied. Veel delen ervan zijn moeilijk of gewoon niet toegankelijk voor de circulerende bendes Ignoranten. Die beschikken bij lange na niet over de kennis om dergelijke locaties te vinden, tenzij door stom toeval. En mocht zoiets toch al gebeurd zijn, dan werden ze waarschijnlijk gewoon opgenomen in zo'n rurale groep die zelden meer dan vijftigduizend individuen omvat."

"Kunnen we niet gewoon heel het gebied onbewoonbaar maken? Vorige eeuw werden toch heel wat chemische en biologische wapens ontwikkeld die hun waarde bewezen."

“Nee, dat kunnen we niet. Het gaat over een landoppervlakte van meer dan 53 miljoen vierkante km, dat is iets meer dan een derde van de totale landoppervlakte op de planeet. Vóór de grote infecties van de jaren vijftig en zestig uitbraken leefde ongeveer de helft van de wereldbevolking er nog. Tegenwoordig hebben we geen idee hoeveel gemeenschappen effectief tussen de keerkringen wonen, maar wellicht zijn er wat meer op het Alkebulan continent. En dat is gissen, gewoon omdat Alkebulan twee vijfden van de tropische landmassa omvat. Dat alles chemisch verbranden of biologisch uitroeien zou de definitieve doodsteek zijn voor ons allemaal. Dus kunnen we hier niet aan beginnen vooraleer we zelf de aarde verlaten, en in dit geval zou de aftocht definitief zijn. Niemand is daar echt voor bereid te vinden…”

“Dus moeten we verder heersen en verdelen en zorgen dat we in de schaduw blijven.”

“We?”

“Ik bedoel onze Bloomberg 9+ elite.”

“Ja, daar komt het op neer.”

Lachend lopen de collega’s de observatieruimte uit.

Greta komt het Bibliotheekhuis binnen. Alexandre is het vergaderzaaltje aan het aanpassen voor de opvoering van twee kinderverhaaltjes van Manuela. De kinderen van één van de door het bibliotheekhuis begeleide Chartergroepen komen over een uurtje de opvoering bijwonen. Alexandra helpt een handje. Ze organiseert de kussens waarop de kinderen zullen zitten, onder het welwillend protest van haar vader, die wil tonen hoe lenig hij nog is bij het bukken en rechtstaan. Greta herschikt de

boeken in de kinderbibliotheek. Binnen handbereik ligt alle informatie verweven in de verhalen die vandaag zullen worden opgevoerd. Het eerste verhaal gaat over een groepje planeetpoetsers. Een groep jonge mensen nemen de taak op zich om in hun buurt een bosaanplant te beschermen. Daarbij ontmoeten ze enkele kinderen van ongeletterde onwetenden die ze spelenderwijs opnemen in hun groep. Met hun nieuwe vrienden brengen ze elkaars ouders in contact. Het tweede verhaal is een soort sprookje. Drie kinderen vertrekken op exploratietocht en verlaten hun compound in de Megapolis. Daarbij ontmoeten ze een sprekende beer en later een sprekende dolfijn die hen meenemen naar een groot toverpark waarin mensen en dieren samen leven. Dieren en mensen verzorgen samen dieren, mensen en planten waardoor het grote toverpark steeds gezonder wordt.
Greta zoekt boeken, tekeningen en korte filmpjes bij elkaar met inlichtingen over de toestand van de planeet. Het gaat over de natuur, over het onbegrip van onwetenden, zowel in verband met het behoud van de natuur, als over de desinformatie in verband met de effectieve staat van de planeet. Zoals veel van de activiteiten in het bibliotheekhuis willen Greta en Alexandre de kinderen helpen bij het aanscherpen van een kritische geest.

Na de voorstelling nemen Manuela en Alexandra de leiding over het gesprek met de kinderen waarbij ze in functie van de eenieders getoonde belangstelling de klaarliggende boeken en filmpjes aanbevelen aan de geïnteresseerden.
Greta en Alexandre gaan naar het private deel van het huis, om een kruidenthee te drinken. Sinds enkele weken is er weeral

geen koffie te krijgen in heel het universiteit-compound. Dit jaar waren er grote moeilijkheden met de koffieoogst. De gebrande bonen zijn in de eerste plaats afgevoerd naar de *Bloomkamp* condominiums. Er is wel surrogaatkoffie van gebrande wortels, doorgaans van bedroevende kwaliteit.

“Heb je gevolgd wat de rurale *GNet-Z* afdelingen uit centraal Alkebulan en Equatoriaal Abya Yala de laatste maanden vertellen?” vraagt Greta aan haar neef.

“De electromagnetische schilden bij *Bloomkamp* condominiums? Alberta en Fernanda hadden daar onlangs een gesprek over. Eerlijk gezegd, kon ik niet mee, toen ze de technische toer opgingen.”

Greta glimlacht. “Nee, als ze samen bezig zijn kan ik vaak ook niet meer mee. Maar ik dacht aan andere berichten. Die over schuilplaatsen voor Niet Ignoranten. Er zouden vluchtplaatsen in de maak zijn voor wie wetenschap en kultuur wil bewaren.”

“Vluchtplaatsen. Ja, ik hoorde zoiets. Maar ik begreep niet goed waarom. We hebben toch ons *GNet-Z* en de suggesties van het *Kerkhof der Vergeten Boeken* om boeken en kunstwerken te beschermen. En er zijn toch de digitale bibliotheken?”

“Wel, de meest pessimistische leden van onze groepen zien in de de nieuwe aanvallen van de boekverbranders een dreiging op grote schaal, zelfs voor een verborgen Boekenkerkhof en voor digitale informatie.”

“Gaan ze nu ook server-ruimtes verbranden?”

“Niet direct verbranden. Hoewel we vaak het woord boekverbranders gebruiken mag je niet vergeten dat we het hebben over goed centraal georganiseerde groepen die als doel

hebben wetenschap en kultuur te vernietigen."
"De *Cou-clib-clans,* já, ik weet het, uiteraard."
"Welnu, de electromagnetische schilden waar je het over had daarnet, hebben niet enkel te maken met protectie voor dreiging uit de ruimte. Er worden electromagnetische aanvallen gepland door bepaalde *Cou-clib-clans* op welbepaalde instituties. Het *GNet-Z* is aan het proberen te weten te komen welke. Maar we moeten de bedreiging van vernieling door electromagnetische stormen uit de ruimte ook ernstig nemen. Diep ondergrondse boringen en nucleaire ontploffingen om metaalhoudende ertsen boven te halen uit de aardmantel schijnen kleine verstoringen te veroorzaken in het aards magnetisme. Die verstoringen zijn voldoende om delen van de aardse oppervlakte veel gevoeliger te maken voor de zonnewind."
"Dus niet enkel de *Cou-clib-clans,* maar ook de verwoestte natuur zelf is op dit ogenblik een reële bedreiging voor de wetenschappelijke erfenis?"
"Zo ongeveer. Voor het ogenblik weet niemand wat de agressie zal overleven en wat niet tijdens de volgende decennia."
"Niet zo leuk."
"Helemaal niet leuk. De rurale *GNet-Z* groepen roepen alle leden op om één werk naar keuze volledig te memoriseren en daarbij op zijn minst twee kopieën van datzelfde werk altijd bij zich te dragen: een geschreven of gedrukte versie en een digitale kopie op een geheugenkaart of ander gemakkelijk af te schermen device. Het memoriseren heeft als doel de inhoud van het werk naar keuze te recupereren zelfs indien harde kopieën deels of volledig vernietigd worden."

“En die memoriserende leden zouden dan die vluchtplaatsen opzoeken?”
“Niet zouden. De beweging is al aan de gang. Onlangs hoorde ik voor de eerste keer de uitdrukking *Wandelende Boeken*. Dat zijn leden van een directe democratie gemeenschap die naar zo’n vluchtplaats uitwijken.”
“*Wandelende Boeken*!”
“Já, sommigen laten zich vergezellen door *Document Bewaarders*.”
“Ja?”
“Als ik het goed begrepen heb, dan nemen die *Bewaarders* documenten in zich op — letterlijk, door inplanting van bepaalde devices — met materiaal dat niet in geschreven vorm bestaat… foto’s, digitale films, reproducties, noem maar op…”
“Is dat niet erg extreem? Het is net een soort terugkeer naar de *Republiek der Letteren*, maar onder *orale* vorm, verdorie nog aan toe!”
“Is heel ons *GNet-Z,* opvolger van de *Hortibliek* niet een moderne vorm van die *Res Publica Litteraria*? Nog steeds volgens de meest pessimistische leden gaan we extreme situaties tegemoet. Ze willen ten allen koste vermijden dat de mensheid in een vorm van barbaarse toestand terugvalt. Ze schilderen hierbij apocalyptische scenario’s die de meest gewelddadige sf-films nog overtreffen. Ze beschouwen hun voorstel enkel als een praktische uitwerking van onze algemene beschermingstaak. Maar er zijn ook minder extreme suggesties.”
“Ah! Nu begrijp ik oproep aan bibliotheekhouders om meer gevoelige documenten veilig in ondergrondse schuilplaatsen op te slaan, liefst in containers die straling weren.”

“Ja. En, Alexandre, neem het me niet kwalijk, maar ik denk dat we niet langer mogen treuzelen. De *Cou-clib-clans* zijn hoe langer hoe meer agressief, zelfs in relatief rustige plaatsen zoals tot vandaag in Megalissipo. Ik stel voor dat we alles wat met ignarometrie en met *Ignarysis* te maken heeft veilig ondergronds opslaan en dat we de Chartergroepen enkel facsimile’s ter beschikking stellen.”

Twee maanden later is het Bibliotheekhuis aangepast. De kelderverdieping kreeg een straling werende bekleding. Boeken, tijdschriften, dossiers en digitale devices verhuizen naar de kelder nadat ze met vochtwerend materiaal werden behandeld. Nu is de hele verdieping hermetisch afgesloten. Sérgio Mestre nam de supervisie van het werk op zich. Tijdens die twee maanden is hij nauwelijks thuis geweest. Inês en hijzelf hebben in die periode éénmaal bezoek gehad van hun twee zonen. Toen het gesprek even over het Bibliotheekhuis ging reageerden beiden bijzonder vijandig. De oudste beweerde dat dit soort huizen het goede werk van het Locale Bestuur in diskrediet brengen en eigenlijk zouden moeten worden vernietigd. Hij geeft zijn ouders te verstaan dat Alberta er beter niet aan denkt in het Paulo Demeester huis te gaan wonen. Volgens hem zal het Locale Bestuur het huis definitief sluiten zodra Manuela en Alexandre bereid zijn het te verlaten. En dat, zegt hij er nog bij, is omwille van het sentimentalisme van zijn jongere broer, die een lans brak voor hun grootmoeder. Hoewel beide jongens ervan overtuigd zijn dat hun grootmoeder het mis heeft in verband met de meeste politieke zaken, willen ze haar niet het verdriet aandoen om op haar oude dag het huis niet te kunnen

bezoeken waar ze in haar jeugdjaren veel tijd doorbracht.
Inês en Sérgio schrikken van het enthousiasme waarmee beide zonen het beleid van de locale oligarch voorstellen als een voorbeeld van betrokkenheid bij de bevolking van Megalissipo. Beide jongens laten hun ouders ook weten dat ze naar een ambtenaar-functie solliciteerden bij het Centrale Bestuur van de Europese Federatie voor Iberische aangelegenheden. Bij aanvaarding zullen beiden verhuizen naar het gesloten EuroBrussel compound in Megabelgium. Ze worden dan van buitenaf zo goed als onbereikbaar. Zijzelf kunnen wél videoverbindingen verzorgen. Maar wie hen wil bereiken moet een verzoek sturen naar een centrale dispatching. Het RESULT-netwerk heeft ook afzonderlijke spoorwagons voor wie naar EuroBrussel reist. Sérgio en Inês zullen hun kinderen er niet kunnen bezoeken. Voor dit soort gesloten compounds is geen enkel bezoekersvisum voorzien. Sérgio merkt schamper op dat het Centrale Bestuur en haar ambtenaren zich wel heel goed verbergen voor de bevolking die ze voorbeeldig beweren te dienen. Zijn jongste zoon trekt zijn schouders op en zegt dat iedereen al lang weet hoe hun ouders over alles moeilijk doen.

Fernanda vindt het spijtig te horen dat haar broers zo afgezonderd willen leven. Ze is nog steeds regelmatig in Megabelgium en had gehoopt dat ze elkaar wat vaker zouden zien na de bevestiging van de aanstelling. Maar het tegengestelde is waar. De strikte scheiding tussen EuroBrussel en wat vroeger Lokaal-Brussel was blijft bestaan. De compounds rond EuroBrussel maken gewoon deel uit van Megabelgium. Ambtenaren die niet in die regio geboren zijn mogen er niet in.

Ze kunnen enkel naar hun eigen streek van afkomst reizen en worden dagelijks gescreend. Fernanda merkt op dat er weinig verschil is tussen een ambtenaar van de Europese Federatie en een gedetineerde met enkelband. Het lijkt wel of haar broers er naar verlangen in een kooi leven. Ook hierbij trekken beiden hun schouders op. Ze vinden het vooruitzicht om in een gouden kooi te wonen best aantrekkelijk.
Net voor de zomer krijgen de jongens het bericht dat ze geselecteerd werden op voorspraak van de Lokale Oligarch van Megalissipo. Opgetogen vertrekken ze naar hun gulden kooi. Net voor ze Megalissipo verlaten treedt een nieuw lokaal decreet in werking dat het recht op niet-participatie regelt. De jongens vinden dit een prachtig voorstel in het kader van de democratische regelgeving. Individuele vrijheid moet kunnen, betogen ze, en dit voorstel komt hieraan tegemoet. Iedereen moet het recht hebben om zich aan collectieve besluitvorming te onttrekken. Bovendien werkt dat de doeltreffendheid in de hand van het professionele bestuurswerk. Sérgio en Inês zien dit decreet als nog een maatregel om de bevolking aan te zetten tot passiviteit. Het beleid zondert de bevolking nog meer af. Dat is juist het tegengestelde van democratie. Maar wie het decreet onderschrijft ziet dat niet zo. Iedereen kan deelnemen maar door dit recht in de wetgeving in te bouwen is iedereen die dat wil beschermd tegen kiesverplichtingen of verplichte deelname aan bepaalde overheidsactiviteiten.

Sérgio en Inês brengen Greta op de hoogte hoe haar kleinzonen pleiten voor het recht op niet-participatie. Dat brengt het gesprek op de contradicties van de democratische

vertegenwoordiging.
“Het lijkt wel nogmaals die klassieke paradox van de democratie,” begint Greta. “Als je de mensen het recht op inspraak geeft, kan dat recht dan ook inhouden niet deel te nemen aan de democratische besluitvorming?”
“Deelnemen is uiteindelijk een persoonlijke keuze, is dat niet zo, mama”, zegt Sérgio. “En we hebben het er al over gehad, wanneer we spreken over pluralisme wat voor mij democratie overstijgt. In democratie geldt gewoonlijk de regel van de meerderheid… Ik denk dat in een werkelijk pluralistisch systeem iedereen gráág deelneemt. Hoe minder bestuurlijke hiërarchie er is, hoe nuttiger de bijdrage van elkeen is. Bij de gewone democratische systemen heb je altijd de moeilijkheid van de representativiteit. Uiteraard haken mensen af, zodra ze zich niet echt vertegenwoordigd voelen.”
“Maar ik vermoed dat mijn kleinzonen niet enkel denken aan persoonlijke keuzes,” gaat Greta verder.
“Ik ben akkoord met je,” zegt Inês. “Mijn lieve man is eeuwig optimist. Ik niet. Wanneer ik de woorden van onze jongens hoor, dan herken ik de redenering die populistische leiders graag gebruiken. Participatie is niet nodig, zeggen ze. Dat is voor veel mensen tijdverlies zeker wanneer het Bestuur overal voor zorgt. Daarvan een recht op niet-participatie maken is een politiek instrument om mensen in zekere zin onmondig te maken.”
“Maar iemand kan toch zijn recht op niet-participatie inroepen voor bepaalde zaken en niet voor andere, niet?” vraagt Sérgio.
“Het recht op niet-participatie is een drogreden een aanbod om over bepaalde onderwerpen niet te willen nadenken,”

herneemt Greta. "Aan complexe besluiten hangen meestal heel wat technische aspecten. Die kant van de zaak begrijpen is lastig zowel voor wie vertegenwoordigt als voor wie zich laat vertegenwoordigen. Wie de besluiten neemt in de naam van anderen kan aanraden om niet te participeren om geen tijd te verliezen met het geven van uitleg bijvoorbeeld of om te vermijden dat een heel grote groep het dossier moet bestuderen, of… "

"Is dat niet wat ver gezocht, mama?" vraagt Sérgio.

"Volgens mij niet. Het is goedkoper en subtieler dan desinformatie campagnes opzetten. Denk aan de zogenaamde volksbesturen in de eerste helft van vorige eeuw in Europa, Azië en Zuid-Amerika, toen die continenten nog in staten verdeeld waren. Alles zou voor het volk en in naam van het volk gebeuren en sommige vertegenwoordigers geloofden dat echt. In de meeste gevallen ontstond één van twee situaties. Ofwel was participatie niet nodig en niet gewenst en werd er gewoon geen rekening gehouden met divergerende meningen. Dus zocht niemand ook naar compromissen. De meerderheidsbesluiten kregen gewoonlijk een 'aanhang' van meer dan 98% van de 'vertegenwoordigers'. Ofwel kwam het recht op niet-participatie erop neer dat wie niet akkoord was verzocht werd het land te verlaten. Dat is menselijker dan opposanten gevangen zetten of uitmoorden, wat ook vaak gebeurde, maar het blijft een arrogante oplossing. Minder drastisch, maar arrogant. Bovendien was zo'n oplossing niet zonder gevaar voor autocratische leiders, want wie niet participeerde binnen de staat en dus buiten diens grenzen ging leven, kon dan wel van buitenuit acties ondernemen. Niet zelden

namen die gewelddadige contouren aan. Nee, mensen buitensluiten in naam van hun eigen welzijn en dat van alle anderen lijkt me eender hoe op lange duur geen goede oplossing. Vandaag is er nog een bijkomend niet onbelangrijk verschil. De autocratische, populistische leiders in de Centrale en Lokale Besturen regeren zelfs niet in naam van het volk regeren, hoewel dat wel vaak gezegd wordt. Ze besturen in naam van *Bloomkamp* en een beetje in naam van zichzelf."

Ondertussen komt Fernanda de kamer binnen. Ze hoort de laatste opmerking van haar grootmoeder en zegt daarop: "Er zijn collega's in onze onderzoeksgroepen die zelfs van mening zijn dat de meest ignorante leiders in lokale besturen helemaal niet in naam van zichzelf besturen. Ze zijn enkel aangesteld om de bevolking onder controle te houden en de financiële elite te dienen en te beschermen."

"Dat is wat de meeste rurale gemeenschappen in *GNet-Z* zeggen. Kijk naar de Hunt-gemeenschap bijvoorbeeld. Volgens hen hebben de *Bloomkampers* de eigenlijke touwtjes in handen," merkt Inês op.

"En ze hebben gelijk, zo vrees ik," meent Greta. "We hebben al langer aanwijzingen dat als puntje bij paaltje komt, de urbane bevolking én de locale leiders buiten spel worden gezet."

"Of nog meer luguber. Er is sprake van gecontroleerde epidemies in bepaalde meer oproerige compounds. In sommige gevallen zelfs wanneer de plaatselijke *Cou-Clib-Clan* de strubbelingen begint," gaat Fernanda verder.

"Overdrijf je nu niet?" vraagt Sérgio. "Het lijkt wel het soort conspiratie-theorie die de Ignoranten gemakkelijk aannemen."

“Papa, misschien moet je toch wat verder kijken. De *Cou-Clib-Clans* bewijzen voornamelijk een dienst aan de populistische leiders. Sinds se opdoken, starten er minder Chartergroepen op.”
“Maar ondertussen is er toch nog interesse in wetenschappelijk onderzoek, of niet? Je bent toch zelf een goed voorbeeld hiervan?”
“Juist. Maar ik beweer dat die interesse niet van de Lokale Besturen uitgaat, maar van *Bloomkamp* zelf. En daarom moet hier en daar de oproer stilgelegd worden. Dat zou verklaren waarom soms zelfs een bestuurlijk compound getroffen wordt.”
“Met epidemies? Kind toch. Dat zou betekenen dat we te maken hebben met een soort eugenetica-variant.” Sérgio schudt verward zijn hoofd. Inês ziet het en zegt:
“We hadden het eerder over de zin van het recht op niet-participatie.”
“Als ik het goed voor heb,” zegt Greta nu, “richten de *Cou-Clib-Clans* hun acties vooral op Niet-Ignoranten die niet tot de bestuurlijke cirkels behoren. Fernanda spreekt over informatie waarover het *GNet-Z* zou beschikken. Mogelijks zijn er gecontroleerde epidemies telkens er gevaar bestaat voor oproer door de bestuurlijke macht zelf.”
“Dus een centrale overheid zou verantwoordelijk kunnen zijn voor bepaalde biologische epidemieën. Die treffen in regel geen administratieve compounds, tenzij er reden is om aan te nemen dat een bepaalde lokale autoriteit een bedreiging vormt. De aangekondigde steun voor het recht op niet-deelname is een barometer. Als niet genoeg onwetenden dit recht accepteren, kan er gevaar zijn. Het lijkt wel het scenario van een goedkope

Sf-film," antwoordt Sérgio.

Greta kijkt haar zoon een tijdje aan. Dan zegt ze: "Het vormingsaanbod heeft haar absoluut dieptepunt bereikt. Er is nergens nog een faculteit die zich over het onderwijs buigt. Het opstarten van een directe democratie kost hoe langer hoe meer tijd en gaat hoe langer hoe moeilijker. Het aantal plaatsen waar het recht op niet-participatie als een democratisch recht is opgenomen in de plaatselijke wetgeving neemt zienderogen toe. In dergelijke plaatsen is een proces voor directe democratie opstarten in een leergroep of een kleine gemeenschap nóg moeilijker."

Inês knikt. "Jullie hebben zeker het laatste *Ignarysis*-nummer doorgenomen! Of kinderen leren lezen en schrijven wordt steeds meer aan het oordeel van de ouders overgelaten. Dat ook is tegenwoordig een persoonlijk recht van volwassenen. De kinderen zijn terug volledig *in fans*, onmondig. Want dit ouderlijk recht heeft uiteraard ver dragende gevolgen voor wie zelf als kind niet kon kiezen. De keuze heeft een economisch kantje. Compounds zoals het onze met gratis of bijna gratis leergemeenschappen zijn zeldzaam. Het enige officiële aanbod om kinderen te leren lezen, rekenen en schrijven is volledig geprivatiseerd en gerobotiseerd. Elk niveau pakket moet afzonderlijk en per maand gehuurd worden. Dat is duur. Veel ouders willen of kunnen dat soort aanbod niet betalen."

Daarop zegt Greta: "In de meeste compounds kunnen mensen enkel basisvoedsel en wat noodzakelijke goederen verzorgen en daarbij is weinig algemene kennis en wetenschap nodig. De bevolking wordt sociaal-economisch gedwongen zichzelf buiten

spel te zetten. Dan klinkt dat recht op niet-participatie natuurlijk mooi. Voel je goed! Maak gebruik van je recht arm en ignorant te zijn. Na een tijdje lijkt het zelfs prettig een appartementskat te zijn, zoals mijn moeder en haar zus Joana het formuleerden, wanneer ze het ignarometrisch kader sociaal interpreteerden."

De volgende maanden trekt Fernanda zich volledig terug in de wiskundige wereld. Ze bestudeert de recente suggesties die te maken hebben met de Mestre-hypothese. Met de collega's van haar denktank pakt ze de hele bewijsvoering anders aan. De natuurkundige interpretatie heeft er baat bij. Daardoor zouden de computer-ingenieurs op hun beurt dichter bij een werkbaar model komen voor zoiets als *WARP*-verplaatsing. Fernanda is minder begaan met dit soort stuwkracht die ze nog steeds wat vergezocht vindt. Wel is ze opgetogen omdat het huidige wiskundige model dat de interactie met anyonen beschrijft nu consistenter is. De tot stelling gemaakte hypothese is een vooruitgang voor quantum-computeren. Ze vertrekt nogmaals naar het Bradin-compound voor een korte periode. Tijdens haar bezoek informeert ze zich over de plaatselijke directe democratie-processen. Ze is enigszins ontgoocheld. Anders dan bij haar thuis, beperkt de besluitvorming zich hier enkel tot de wetenschap.

Blijkbaar fungeert de *Zafonis*-groep in Megalissipo als een hechte structuur voor de verschillende kleine gemeenschappen van het *GNet-Z*. De coöperatieve vergaderingen die tot besluitvorming moeten leiden hebben er een vrij efficiënte conceptie. Er is een heen en weer proces waarbij alle bindende voorstellen steeds door iedereen voldoende kunnen worden

doorgenomen. Men kan echt spreken van een breed overleg voor elke beslissing. Aan de limieten in verband met consensus wordt gewerkt. In hoeverre kan een beslissing tegengehouden worden wanneer de oppositie ertegen erg klein is en kan een beslissing wel genomen worden wanneer een overgrote meerderheid die voorstaat. Er zijn geen algemene regels. Veel heeft te maken met de impact van de beslissing op wie niet akkoord gaat en de impact van het niet beslissen op wie wel akkoord gaat met het voorstel. Er is enkel een algemene richtlijn om te zoeken naar afspraken die iedereen de mogelijkheid geven alleen en in groep te genieten van leven en werk zonder anderen te verhinderen van hun eigen leven en werk te genieten. Dat op zich is niet altijd gemakkelijk wanneer hierbij geld en macht komt kijken. Dat zijn wat de institutionele antropogogen externe instituties noemen waar rekening mee gehouden moet worden.

Voor zover Fernanda het kan nagaan, beperkt de Bradin-gemeenschap de discussies rond beslissingen die een impact hebben op de verschillende lopende wetenschappelijke projecten. Dat op zich brengt al spanningen mee. De externe institutie financiering speelt mee en kan interne instituties belemmeren.

Fernanda en haar ouders hebben het onder elkaar dikwijls over de interne en externe instituties. Ze spreken er ook vaak over tijdens ontmoetingen met andere avatars ondermeer uit Megapple, Megaludein en Gemeenschappen van het Rijk van het Midden. Samen analyseren ze participatie routines om zelfisolatie te doorbreken. Het voorbereidend werk met wie uit compounds komt waar het percentage Ignoranten erg hoog ligt

is een heel delicate opdracht. Wie uit een *Zafonis*-leergroep komt kan gemakkelijk het gevoel geven als pedant over te komen. Ook lopen soms heel simpele afspraken voor bepaalde regels mis, als gevolg van de *Nieuwspraak* die populistische leiders invoerden. De kosmopolitische en pluralistische waarden uitdragen, verstevigen en zich eigenhandig laten ontwikkelen door iedereen in een gemeenschap is een grote uitdaging. Dat houdt in dat alle regels voortdurend opnieuw bespreekbaar zijn zolang de basisvoorwaarde geldig blijft dat iedereen inzage krijgt in alle noodzakelijke informatie. Dat is een van de moeilijkste aspecten bij het leren begrijpen hoe regels werken. *Ignarysis* is nog steeds een goed platform om klaarheid te krijgen in hoe bepaalde onderwerpen aan te pakken.
Heel die trage en bedachtzame wijze om in gemeenschap elke beslissing bespreekbaar te maken blijft het afleggen tegen de Centrale Besturen die grote groepen Ignoranten aanzetten om een niet-participatie verklaring te ondertekenen. Er zijn al plaatsen waar het ondertekenen van die verklaring een kleine geldelijke vergoeding inhoudt. Het dossier van de persoon in kwestie wordt dan aangepast zodat die geen toegang meer heeft tot bepaalde activiteiten of beroepen. Bovendien is het gebruik van bepaalde 'welzijns'-drugs nu volledig legaal. Sérgio en Inês zien met lede ogen aan hoe hun zonen bureaucraten worden die de appartementskatten door manipulatie en met dit nieuwe programma onder controle houden.

Het Locale Bestuur toont openlijk en hoe langer hoe meer de Paulo Demeester Bibliotheek niet op prijs te stellen. Sérgio en Inês krijgen harde kritiek over hun praktijk en de wijze waarop

ze de leergemeenschappen sturen. Ook daarom vervreemden hun zonen van hen. Ze gedragen zich nu openlijk vijandig tegenover hun ouders.
Fernanda's tweelingzus Joana zegt dat de hele zaak haar niet interesseert, zolang ze zelf voldoende bewegingsvrijheid geniet.
Fernanda zelf blijft haar ouders steunen in hun strijd tegen ignorantie en arrogantie. Ze vindt het erg spijtig dat haar zus zich afstandelijk opstelt. Ze roept de hulp van haar grootmoeder in. Ze wil Joana laten inzien dat haar bewegingsvrijheid en de mogelijkheid het RESULT-net te gebruiken het gevolg is van het statuut van onderzoeker dat hun beide ouders en haar zus hebben. Op zich is dat een privilege. Daarop zegt Joana dat hun broers met een vingerknip van hun ouders *persona non grata* maken. Zelf zou ze nooit iets tegen hen ondernemen ze wil gewoon gerust gelaten worden.
Kort daarop verhuist Joana naar Megapple om in te trekken bij een vriend wiens avatar ze leerde kennen. In haar eerste gesprek met haar zus na die verhuis heeft ze het over het gala na de uitreiking van de Field-medailles dit jaar. Veel aanwezigen wisten uiteraard dat Joana de tweelingzus is van Fernanda. Ze vertelden haar hoe er in de commissie hardnekkige geruchten rondgaan dat Fernanda wel eens bij de laureaten zou kunnen horen over vier jaar.
Hoewel ze dat gerucht wel fijn vindt, zegt Fernanda hierover tegen haar zus dat de wiskunde haar hoe dan ook volledig in de ban houdt. Ze heeft geen prijzen nodig, enkel de mogelijkheid om te blijven verder werken. Maar toch zou het leuk zijn elkaar over vier jaar in Megapple in de armen te sluiten. Waarom niet?

Nawoord bij deel 10

Tot vandaag weten we niet erg veel van het werk van Sérgio en Inês. We beschikken over twee korte essays waarvan we vermoeden dat ze van hun hand zijn. Misschien werden ze door Fernanda naar het *Paradijs der Boeken* gebracht. Lev Auctor was weliswaar bijna dertig toen zijn grootmoeder stierf maar hij heeft, zo zegt hij zelf, er haar nooit over horen spreken. De twee essays kunnen ook kopieën zijn, een herschrijving van de hand van studenten van Sérgio en Inês, na de originelen te hebben gememoriseerd om ze naar *Paradijs* te brengen.

Wat Fernanda wel aan haar kleinzoon Lev vertelde was hoe de meest kritische elementen van *GNet-Z* zich gaandeweg in twee groepen verdeelden. Een ervan bestond vooral uit leden van rurale gemeenschappen, de familie Hunt voorop. De groep verdween op het einde van de eeuw zonder een duidelijk spoor na te laten. De andere *GNet-Z* leden gingen er toen van uit dat die groep op een of andere wijze gebruik kon maken van de hypothetische *WARP*-verplaatsing of een werkbaar een alternatief ervan. Dat alternatief zou uitgewerkt zijn door die mysterieuze Ganymeden waarvan iedereen het bestaan vermoedde maar die tot dan toe door niemand gezien waren. Fernanda verloor toen wel enkele van haar belangrijkste gesprekspartners. Wie het bestaan van de Ganymeden als vaststaand aannam was er van overtuigd dat hun wiskundigen veel verder stonden bij in het modelleren van de natuur, deels omdat de evolutie van mathematische objecten en de beschrijving ervan bij hen op een totaal andere manier gebeurde

dan hier op Aarde.

Het *Elysium*-project was tegen het einde van de periode die we hier beschreven definitief gestart onder de *Bloomkampers*. Het chronisch gebrek aan nieuwe medicamenten voor de opeenvolgende golven kwaadaardige virussen die plots zowat overal opnieuw toesloegen was er niet vreemd aan.
Er werd wel volop geld vrijgemaakt om het onderzoek naar beschermende geneesmiddelen en vaccins gaande te houden, maar onderzoekers beschikten vaak niet over genoeg tijd. Verder zochten de Bloomberg-top met waardenummer 10 en 11 een op alle mogelijke wijzes hun persoonlijk leven te verlengen. Maar alle bio-fysische techniek en apparatuur kon niet op tegen een agressieve virus, die longen, hart of pancreas in een wip stil kon leggen.

In 2090 waren Fernanda en enkele van haar collega's er zich nog steeds niet echt van bewust dat hun onderzoekingen werden gefinancierd met als enig doel de ruimtestad mogelijk te maken om alle *Bloomkamp*-condominiums onder één 'dak' te brengen.

Einde van boek 10

een vreemde brief

Lieve Pascal

We maken gebruik van kleine haperingen in het ruimte tijd continuum om je een saga te laten geworden van opvoeders, pedagogen en antropogogen. De saga werd voor de eerste maal gepubliceerde in 122.15 (holocene kalender), wat overeenkomt met het jaar 2215 volgens de kalender die jullie in de XXI eeuw gebruiken.
De dynastie loopt over 20 generaties, van 1630 tot 2222 in jullie jaartelling.

Toen we jouw eeuw bestudeerden bij de voorbereiding van het werk, vonden we jouw naam en je interesse in het dialogiserend leren. Dat is de reden waarom we je vriendelijk vragen de documenten, die we opsturen telkens we er de kans toe krijgen, verder te verspreiden.

Je mag gerust zijn. De hapering in het continuum zal geen enkele invloed hebben op het verleden en de toekomst van levende mensen. Er kunnen enkel documenten doorheen gestuurd worden.
In naam van de ploeg schrijvers,

Maria Liber

Bijlage: matrix 95/121

	Ignorantie / arrogantie	Minder I -5	I -4	I -3	I -2	I -1
Meer	A 5	Fascistische leider	Commerciële onderzoeker			Aanmatigende leider
	A 4	Secteleider	Strategische oorlogsstoker	Religieus inquisiteur	Beul	
	A 3	Leider particratie	Consumenten mode schepper	Agressieve oorlogsstoker	Huurling	
	A 2	Liberaal-democratisch leider			Sterft voor het vaderland	
	A 1	Leider westerse democratie	Tolerant ambientalist		Kritische stemmer	Kritische volger
"neutraal"	A 0	Democratisch leider	Transitieleider	Middelmatige leider	Gedisciplineerd stemmer	
	A -1	Consensus leider	Begripvolle ambientalist	Legitieme beschermer	Geïnformeerde stemmer	Tolerant voor integratie
	A -2	Anti-macht intellectueel			Actieve verdediger integratie	
	A -3	Intellectueel generalist	Bewuste consument	Paterna-listische pluralist	Gewetens-bezwaarde	
	A -4	Ethisch onderzoeker	Consensus pluralist			Dialogerende mysticus
Minder	A -5	Pluralist kosmopoliete ethiek	Onder-handelende diplomaat		Pacifist	
		Minder				

"neutraal"					Meer	
I0	I1	I2	I3	I4	I5	
Populistische leider	Carrièremaker	theoreticus samen-zweringen	Rechterarm populistische leider	Rechterarm fascistische leider	Anarchist alfa bommen-legger	Meer
Vluchtige populistische leider	Samen-zweerder	Cultuur aanvaller	Dogmatische religieus gelovige	Dogmatische oorlogsstoker	Anarchist alfa populist	
	Volgeling populistische leider	Militante aanhanger	Xenofoob nationalist	Opportu-nistische verkoper	Boek-verbrander	
Middelmatige nationalist	Xenofoob	Nationalist	Xenofoob en homofoob	Omnifoob en racist	Intolerante anarchist	
	Intolerant voor integratie	Vaste partij stemmer		Fundamenta-listische ambientalist	Ignorant "fake news" maker	
Kleurloze figuur		Passieve stemmer	Middelmatige volgeling	Grillige volgeling	Onschadelijke anarchist	"neutraal"
	Twijfelende volgeling	"contrarie" stemmer	Spiritist	Intolerante ambientalist	Anarchist omega	
		No man volksraad-plegingen			Anti-macht ignorant	
Middelmatige bemiddelaar		Yes man volksraad-plegingen	Volgeling samenzwerings theorie	Compulsieve consument	Ignorant "fake news" lezer	
Naïeve volgeling	Dialogiserend religieus gelovige	Respectvolle militant		Slippendrager	Secte ignorant	
Consensus diplomaat	Geïntegreerde persoon	Gelaten geïntegreerd persoon		Loopt met eender wie mee	Dwaze universele dupe	Minder
"neutraal"					Meer	

Pablo onderzoekt het fenomeen van “nieuwe ignoranten”. Hiermee wordt de algehele gecreëerde onwetendheid bedoeld die ontstond vanaf het begin van de implementatie van het leermodel gebaseerd op instructie op afstand.
Sayen interesseert zich voor het dialogiserend leren en het begeleiden van het leerproces van jonge kinderen. Gebruik makende van het Demeester-nalatenschap onderzoekt Sayen de wederkerigheid tussen de invloed van bepaalde leermodellen en het algemeen maatschappelijk model Pré-Heropbouw.

Tijdens de tweede helft van hectojaar 120 (of de eenentwintigste eeuw in de gregoriaanse kalender) komt er een abrupt einde het tijdperk van de lerende mens. Gaandeweg installeert er zich een wereldorde die geregeerd wordt door een kleine rijke elite die zich in Bloomkamp terugtrekt. Ze wordt daarin bijgestaan door Centrale en Lokale Besturen. Scholen sluiten. Tegen het einde van de eeuw herbergen slechts enkele Universiteiten het wetenschappelijk onderzoek waar Bloomkamp geld voor ter beschikking stelt.
We volgen de lotgevallen van Greta Campos, haar zoon en haar kleinkinderen, de eerste drie generaties van de Derde Dynastie Magister-Auctor in een wereld waar iedereen zich steeds meer opgesloten ziet in zijn eigen onwetendheid en compound.
De Niet-Ignoranten slagen er toch in weerstand te bieden met de organisatie van een ondergronds netwerk van kritische intellectuelen.